

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

**podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**

ÚVOD

Správa o hodnotení strategického dokumentu, ktorým je územnoplánovacia dokumentácia, podľa čl. 9, ods. 6 Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je obstarávateľom predkladaná spolu s Konceptom územného plánu.

Vzhľadom na to sa predkladaná správa o hodnotení odvoláva na niektoré textové časti a grafické prílohy vlastného strategického dokumentu „Územný plán obce Dvory nad Žitavou – Koncept riešenia“.

Z dôvodu zjednodušenia orientácie sú vybrané grafické prílohy a časti textov o hodnotení prevzaté do predkladanej správy zo strategického dokumentu.

Reálne vplyvy súvisiace s navrhovanou územnoplánovacou dokumentáciou sa prejavia až v súvislosti s realizáciou stavieb a činností a následne prevádzkou objektov, ktoré budú realizované v súlade s podmienkami územného plánu. Preto v tejto etape poznania možno niektoré vplyvy určiť len rámcovo.

Podrobnejšie hodnotenie vplyvov na životné prostredie bude spojené s návrhom jednotlivých stavieb (navrhovaných činností), z ktorých najvýznamnejšie budú z pohľadu možných vplyvov na životné prostredie hodnotené v procese posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Predkladaná správa o hodnotení je vyhotovená podľa osnovy danej prílohou č. 5 zákona č. 24/2006 Z. z. a podľa Rozsahu hodnotenia č. OU-NZ-OSZP-2020/005567-032 zo dňa 24. 03. 2020 určeného Okresným úradom Nové Zámky, odbor starostlivosti o životné prostredie, Podzámska 25, 940 02 Nové Zámky.

Správa o hodnotení strategického dokumentu konceptu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou pozostáva zo štyroch nasledovných častí, ktoré sú spracované ako samostatné elaboráty.

- Správa o hodnotení strategického dokumentu SEA.
- Príloha č. 1 – Všeobecne záverečné zhrnutie.
- Príloha č. 2 – Vyhodnotenie bodov Rozsahu hodnotenia strategického dokumentu.
- Príloha č. 3 – Vyhodnotenie prípomienok k Oznámeniu o strategickom dokumente.

Správa o hodnotení pozostáva z cca 115 strán, do ktorých je integrovaných aj cca 12 grafických schém, ako aj názorné grafy či názorné fotografie vlastného terénného prieskumu. Správa SEA pozostáva zo základných údajov, údajov o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a z komplexnej charakteristiky a hodnotenia vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia. Prílohy 2 až 3 sú v tlačenej podobe zaradené na konci Správy o hodnotení a v digitálnej verzii publikované ako samostatné súbory. Príloha 1 je tlačená aj publikovaná samostatne.

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

OBSTARÁVATEĽ

Názov: Obec Dvory nad Žitavou
Sídlo: Hlavné námestie 6,
941 31 Dvory nad Žitavou
IČO: 00308897
Starostka: Bc. Ing. Kristína Fridriková

ODBORNÉ SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARÁVANIE ÚPP A ÚPD:

Meno: Ing. arch. Marek Adamczak,
Osvedčenie o odbornej spôsobilosti č. 361

SPRACOVATEĽ SPRÁVY O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU:

Názov: Inštitút priestorového plánovania
Sídlo: Ľubľanská 1
831 02 Bratislava

IČO: 36 064 645 inštitút priestorového plánovania
Predseda: Ing. Ľubomír Macák
Zodpovedný riešiteľ SEA: Ing. Ľubomír Macák
Hlavná riešiteľka SEA: Ing. Kristína Dunajová

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV SPRÁVY O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Ing. Ľubomír Macák

Zodpovedný riešiteľ

Ing. Kristína Dunajová

Prírodné podmienky
Životné prostredie
Ochrana prírody
Územný systém ekologickej stability
Sídelná a krajinná zeleň

Bc. Radka Siváková

Demografická charakteristika
Domový a bytový fond
Hospodárstvo a ekonomická aktivita obyvateľstva

Ing. Matúš Bizoň, PhD.

Urbanizmus a územné plánovanie
Priestorové usporiadanie a funkčné využitie
Doprava a technická infraštruktúra
Porovnanie variantov

Mgr. Filip Polonský, Ph.D.

Kultúrnohistorické hodnoty, rekreácia a cestovný ruch

Ing. Matúš Bizoň, PhD.

Regionálne súvislosti a odborné konzultácie k procesu SEA

OBSAH

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	8
A.I Základné údaje o obstarávateľovi.....	8
A.I.1 Označenie.....	8
A.I.2 Sídlo	8
A.I.3 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.....	8
A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii.....	9
A.II.1 Názov	9
A.II.2 Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcellné číslo)	9
A.II.3 Dotknuté obce	10
A.II.4 Dotknuté orgány.....	11
A.II.5 Schvalujúci orgán	12
A.II.6 Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice	12
B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	13
B.I Údaje o vstupoch	13
B.I.1 Pôda – záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, pol'nohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber	13
B.I.2 Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie	14
B.I.3 Suroviny – druh, spôsob získavania	16
B.I.4 Energetické zdroje – druh, spotreba	16
B.I.5 Nároky na dopravu a inú infraštruktúru	19
B.II Údaje o výstupoch	25
B.II.1 Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.....	25
B.II.2 Voda – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania	26
B.II.3 Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi	27
B.II.4 Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).....	30
B.II.5 Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita)	31
B.II.6 Doplňujúce údaje (napr. významné terénné úpravy a zásahy do krajiny)	32
C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	33
C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	33
C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	34

C.II.1	Horninové prostredie – inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitost), stav znečistenia horninového prostredia	34
C.II.2	Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)	36
C.II.3	Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia	37
C.II.4	Vodné pomery – povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vód.....	38
C.II.5	Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náhľnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.....	42
C.II.6	Fauna, flóra – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácné a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov	44
C.II.7	Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana	46
C.II.8	Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásmá podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtácie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)	53
C.II.9	Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (polnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)	60
C.II.10	Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská	67
C.II.11	Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).....	68
C.II.12	Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)	68
C.II.13	Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.....	69
C.III	Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	70
C.III.1	Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomicke dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, priateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a priponienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy	70
C.III.2	Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	71
C.III.3	Vplyvy na klimatické pomery	72
C.III.4	Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)	73
C.III.5	Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)	73
C.III.6	Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).....	74
C.III.7	Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácné, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva, atď.)	77

C.III.8	Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.....	78
C.III.9	Vplyvy na chránené územia a ochranné pásmá [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability	79
C.III.10	Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.....	79
C.III.11	Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.....	80
C.III.12	Iné vplyvy.....	80
C.III.13	Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.....	80
C.IV	Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie	85
C.IV.1	Zásady a regulatívny funkčného využitia a priestorového usporiadania územia.....	85
C.IV.2	Krajinnoekologické opatrenia.....	86
C.IV.3	Ďalšie rámcové opatrenia.....	90
C.V	Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom.....	93
C.V.1	Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu	93
C.V.2	Porovnanie variantov.....	94
C.VI	Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia.....	108
C.VII	Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení.....	108
C.VIII	Všeobecne záverečné zhrnutie.....	108
C.IX	Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podielali, ich podpis (pečiatka)	109
C.X	Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	110
C.XI	Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa	110
C.XII	Prílohy.....	114
C.XII.1	Príloha 1 – Všeobecné záverečné zhrnutie	114
C.XII.2	Príloha 2 – Vyhodnotenie bodov rozsahu hodnotenia strategického dokumentu	114
C.XII.3	Príloha 3 – Vyhodnotenie prípomienok k oznámeniu o strategickom dokumente	114

A. ZÁKLDNÉ ÚDAJE

A.I ZÁKLDNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

A.I.1 Označenie

Názov: Obec Dvory nad Žitavou

A.I.2 Sídlo

Sídlo: Hlavné námestie 6, 941 31 Dvory nad Žitavou

IČO: 00308897

A.I.3 MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU OBSTARÁVATEĽA, OSOBY S ODBORNOU SPÔSObILOSTOU NA OBSTARÁVANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV A ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE OBCAMI A SAMOSPRÁVNymi KRAJMI (§ 2A STAVEBNÉHO ZÁKONA), OD KTOREJ MOŽNO DOSTAŤ RELEVANTNÉ INFORMÁCIE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII, A MIESTO NA KONZULTÁCIE

Oprávnený zástupca obstarávateľa

Bc. Ing. Kristína Fridriková (starostka obce)

Hlavné námestie 6, 941 31 Dvory nad Žitavou

Osoba s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii

Ing. arch. Marek Adamczak

Osvedčenie o odbornej spôsobilosti č. 361

Miesto na konzultácie

Bc. Ing. Kristína Fridriková (starostka obce)

Obecný úrad Dvory nad Žitavou

Hlavné námestie 6, 941 31 Dvory nad Žitavou

A.II ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII

A.II.1 Názov

Územný plán obce Dvory nad Žitavou

Územný plán obce Dvory nad Žitavou predstavuje územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá je spracovaná v zmysle § 8, ods.(2), písm. c) a § 11 Zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v platnom znení a tiež v súlade s § 12 Vyhlášky č. 55/2001 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Znamená to, že obsahuje textovú a grafickú časť. Textová časť sa delí na smernú časť a záväznú časť. Pri tvorbe urbanistickej koncepcie sú navyše zohľadnené aj dokumenty, ktoré sa venujú dlhodobému vývoju štruktúry osídlenia kraja, či dokonca celej SR.

Územný plán obce Dvory nad Žitavou – strategický dokument podľa § 3 písm. d) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov.

A.II.2 ÚZEMIE (KRAJ, OKRES, OBEC, KATASTRÁLNE ÚZEMIE, PARCELNÉ ČÍSLO)

Riešeným územím pre spracovanie ÚPN obce Dvory nad Žitavou je administratívno-správne územie obce Dvory nad Žitavou, ktoré je tvorené katastrálnym územím Dvory nad Žitavou.

Záujmovým územím pre spracovanie územného plánu obce je okres Nové Zámky, na území ktorého sa prejavujú funkčné a prevádzkové väzby riešeného územia.

Kraj:	Nitriansky samosprávny kraj	kód kraja: 400
Okres:	Okres Nové Zámky	kód okresu: 404
Obec:	Dvory nad Žitavou	kód obce: 503177
Štatút:	Obec	

Dvory nad Žitavou ležia v Podunajskej nížine pozdĺž ľavého brehu rieky Žitavy, v nadmorskej výške 120 m n. m., uprostred okresu Nové Zámky. Obcou vede cesta I. triedy č. 75 a cesta II. triedy č. 511, ktoré tvoria hlavné komunikačné osi územia. Najbližšie susedné obce sú Bešeňov (S, 5,8 km), Branovo (SV, 4,6 km), Semerovo (V, 6,7 km), Dubník (JV, 11,4 km), Pribeta (JV, 13,3 km) a Bajč (JZ, 8,3 km). Nové Zámky sú od Dvorov nad Žitavou vzdialené 7 km západným smerom, Bratislava je vzdialenosť 88 km mierne na severozápad.

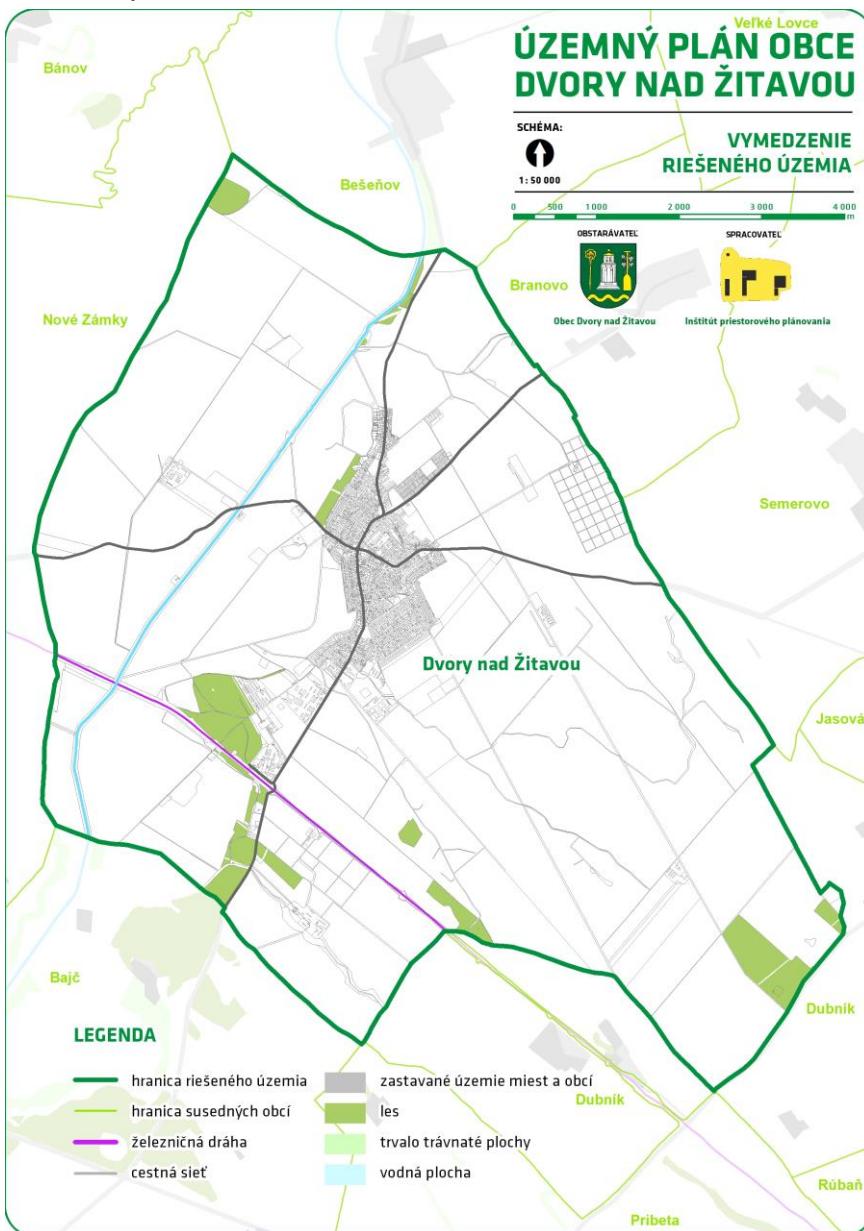
Dvory nad Žitavou tvoria prevažne orné pôdy a zameriavajú sa najmä na polnohospodársku výrobu. Scenériu krajiny dotvárajú slnečné svahy s vinicami a kaplnkou. Územím preteká vodný tok Žitava, na ktorú sa viaže prítomnosť lužných pôd. Súčasťou vodstva je aj sústava kanálov a umelých vodných plôch. Celková rozloha územia predstavuje 6 383,6 ha.

Tabuľka 1: Základné údaje vymedzenia riešeného územia za rok 2022

	Rozloha [ha]	Počet obyvateľov	Hustota osídlenia [Počet obyvateľov / km²]
Dvory nad Žitavou	6 383,6	4 968	78,17

Zdroj: ŠÚ SR, 2023

Schéma 1: Vymedzenia riešeného územia

Zdroj: zostavené podľa ŠÚ SR, 2022; SAŽP, 2022

A.II.3 DOTKNUTÉ OBCE

Medzi dotknuté obce zaraďujeme sedem susediacich obcí/miest:

1. Mesto Nové Zámky, Hlavné námestie 10, 940 02 Nové Zámky,
2. Obec Bajč, Bajč 130, 946 54 Bajč,
3. Obec Bešeňov, č. 33, 941 41 Bešeňov,
4. Obec Branovo, č. 46, 941 31 Branovo,
5. Obec Semerovo, č. 345, 941 32 Semerovo.
6. Obec Dubník, č. 244, 941 35 Dubník,
7. Obec Pribeta, Hlavná 113, 946 55 Pribeta,

A.II.4 DOTKNUTÉ ORGÁNY

Dotknutým orgánom, v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov je orgán verejnej správy, ktorého vyjadrenie sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu.

Dotknutými orgánmi sú minimálne nasledovné inštitúcie:

1. Ministerstvo životného prostredia SR, odbor štátnej geologickej správy, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava,
2. Ministerstvo obrany SR, agentúra správy majetku Bratislava, Kutuzovova 8, 835 47 Bratislava,
3. Ministerstvo vnútra SR, úrad informácií a telekomunikácií – odbor telekomunikácií, Pribinova 2, 812 72 Bratislava,
4. Ministerstvo dopravy a výstavby SR, odbor stratégie a rozvoja, Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava 15, P. O. BOX 100,
5. Nitriansky samosprávny kraj, Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, odbor strategických činností, Rázusova 2A, 949 01 Nitra,
6. Krajský pamiatkový úrad, Námestie Jána Pavla II. 8, 949 01 Nitra,
7. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch, Slovenská 13, 940 30 Nové Zámky,
8. Regionálna veterinárna a potravinová správa Nové Zámky, Komjatická 65, 940 89 Nové Zámky,
9. Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, oddelenie územného plánovania, Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra,
10. Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra,
11. Okresný úrad Nitra, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra,
12. Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát pôdohospodárstva, Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra.
13. Okresný úrad Nitra, pozemkový a lesný odbor, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky,
14. Okresný úrad Nitra, odbor krízového riadenia, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky,
15. Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Nových Zámkoch, Komářanská cesta 15, 940 01 Nové Zámky,
16. Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Nitre, Dolnočermánska č.64, 949 11 Nitra
17. Dopravný úrad, oddelenie ochranných pásiem letísk a leteckých pozemných zariadení, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava,
18. Železnice SR, Bratislava Generálne riaditeľstvo, odbor expertízy, Klemensova 8, 813 61 Bratislava,
19. Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest, Dúbravská cesta 1152/3, 841 04 Bratislava,
20. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Mlynská dolina 1, 817 04 Bratislava 11,
21. Obvodný banský úrad v Bratislave, Mlynské nivy 44/b, 821 09 Bratislava,
22. Slovenský vodohospodársky podnik š. p., Odštepný závod Piešťany, Nábrežie i. Krasku 3/834, 921 80 Piešťany,
23. Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Nábrežie za hydrocentrálou 4, 949 60 Nitra,
24. Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., Mlynské nivy 59/A, 824 84 Bratislava 26.

A.II.5 SCHVALUJÚCI ORGÁN

Schvalujúcim orgánom strategického dokumentu, ktorým je Územný plán obe Dvory nad Žitavou, je v zmysle §26 Ods. (3) Zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v platnom znení Obecné zastupiteľstvo obce Dvory nad Žitavou.

Orgán:

- Obecné zastupiteľstvo obce Dvory nad Žitavou.

Druh schvalovacieho dokumentu:

- Uznesenie obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou, ktorým sa schvaľuje územný plán,
- Všeobecne záväzné nariadenie obce Dvory nad Žitavou, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu.

A.II.6 VYJADRENIE O VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE PRESAHUJÚCICH ŠTÁTNE HRANICE

Riešené územie nemá hranicu so susedným štátom. Územnoplánovacia dokumentácia nebude mať za následok vplyvy, ktoré by presahovali štátne hranice. Nebudú dotknuté štáty susediace so Slovenskou republikou.

Pre obec Dvory nad Žitavou je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou, s ktorou je Územný plán obce Dvory nad Žitavou zosúladený, Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja v aktuálnom platnom znení. V súčasnosti Nitriansky samosprávny kraj pripravuje novú územnoplánovaciu dokumentáciu regiónu. Až do doby jej schválenia ostáva v platnosti pôvodný Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý bol schválený uznesením č. 113/2012 Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č. 2/2012. Od doby schválenia územného plánu pristúpil Nitriansky samosprávny kraj k obstaraniu Zmien a doplnkov č. 1 schválených uznesením č. 111/2015 Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 20. júla 2015 so záväznou časťou vyhlásenou Všeobecne záväzným nariadením NSK č. 6/2015.

Pri spracovaní územného plánu obce Dvory nad Žitavou sú všetky zásady a regulatívy prerokovanej a riadne schválenej záväznej časti Územného plánu regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja plne zohľadnené. Oba varianty Konceptu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou sú tak v súlade s územným plánom regiónu, pričom regionálnu úroveň územného plánovania spodrobňujú v zmysle §12 Vyhlášky o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii v úplnom znení.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

B.I ÚDAJE O VSTUPOCH

B.I.1 PÔDA – ZÁBER PÔDY CELKOM, Z TOHO ZASTAVANÉ ÚZEMIE (HA, POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA, LESNÉ POZEMKY, BONITA), Z TOHO DOČASNÝ A TRVALÝ ZÁBER

Ochrana polnohospodárskej pôdy zabezpečuje najmä zákon č. 220/2004 o ochrane a využívaní polnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je treba chrániť najkvalitnejšiu polnohospodársku pôdu v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek.

Variant „A“ konceptu ÚPN Obce Dvory nad Žitavou predpokladá nasledovný rozsah záberov:

Tabuľka 2: Prehľad záberov vo Variante „A“

VARIANT „A“	ha
celková výmera lokalít navrhovaných záberov	198,8887
v zastavanom území	1,5328
mimo zastavaného územia	197,3559
z celkového rozsahu je:	
záber nepolnohospodárskej pôdy	17,3080
záber polnohospodárskej pôdy	181,5807
zo záberu polnohospodárskej pôdy je:	
v zastavanom území	1,5137
mimo zastavaného územia	180,0670

Zdroj: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou, 2023

Pri Variante „A“ celková výmera záberov (t. j. polnohospodárska aj nepolnohospodárska pôda) je 198,8887 ha. Pri polnohospodárskych pôdach ide o trvalý záber mimo zastavaného územia obce o výmere 197,3559 ha, iba 1,5328 ha sa nachádza v zastavanom území. Záber nepolnohospodárskych pôd činí 17,3080 ha.

Asi štvrtina odnímaných pôd (cca 24 %), t. j. 47,5980 ha, podlieha ochrane polnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní polnohospodárskej pôdy. Vzhľadom na situovanie obce na úrodnej Podunajskej nížine, takto chránené pôdy pokrývajú značnú časť riešeného územia.

Podľa dostupných údajov sa na lokalitách predpokladaného použitia polnohospodárskej pôdy na nepolnohospodárske účely nachádza 25,2417 ha hydromelioračných zariadení.

Variant „B“ konceptu ÚPN obce Dvory nad Žitavou predpokladá nasledovný rozsah záberov:

Tabuľka 3: Prehľad záberov vo Variante „B“

VARIANT „B“	ha
celková výmera lokalít navrhovaných záberov	106,5405
v zastavanom území	1,9675
mimo zastavaného územia	104,5730
z celkového rozsahu je:	
záber nepolnohospodárskej pôdy	7,7132
záber polnohospodárskej pôdy	98,8273
zo záberu polnohospodárskej pôdy je:	
v zastavanom území	1,6670
mimo zastavaného územia	97,1603

Zdroj: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou, 2023

Pri Variante „B“ celková výmera záberov (t. j. pol'nohospodárska aj nepol'nohospodárska pôda) je 106,5405 ha. Pri pol'nohospodárskych pôdach ide o trvalý záber mimo zastavaného územia obce o výmere 104,5730 ha, iba 1,9675 ha sa nachádza v zastavanom území. Záber nepol'nohospodárskych pôd činí 7,7132 ha.

Asi tretina odnímaných pôd (cca 33 %), t. j. 36,1445 ha, podlieha ochrane pol'nohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní pol'nohospodárskej pôdy. Vzhľadom na situovanie obce na úrodnej Podunajskej nížine, takto chránené pôdy pokrývajú značnú časť riešeného územia.

Podľa dostupných údajov sa na lokalitách predpokladaného použitia pol'nohospodárskej pôdy na nepol'nohospodárske účely nachádza 6,1346 ha hydromelioračných zariadení.

Podrobnej tabuľkové výstupy o jednotlivých záberoch sú uvedené v koncepte ÚPN obce Dvory nad Žitavou.

B.I.2 VODA, Z TOHO VODA PITNÁ, ÚŽITKOVÁ, ZDROJ VODY (VEREJNÝ VODOVOD, POVRCHOVÝ ZDROJ, INÝ), ODKANALIZOVANIE

B.I.2.1 ZDROJ PITNEJ VODY

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť v plnom rozsahu. Sieťou verejného vodovodu je pokryté celé územie intravilánu obce. Sieť spravuje ZsVAK (Západoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.), odštepný závod Nové Zámky.

Na území obce sa nachádzajú významne zdroje pitnej vody, pre ktoré sú vymedzené aj pásma hygienickej ochrany 1. a 2. stupňa. Zdrojmi vody sú artézske studne HDŽ-3 a HDŽ-7. Výdatnosť studne je 2x30 l/s. Z týchto studní je voda čerpaná výtláčnym potrubím (vetvami „A“ a „B“) o profile DN 150 mm do zemného vodojemu 2x250m³ lokalizovaného pri rieke Stará Žitava. Automatická tlaková stanica (zosilňovacia stanica vody) ATS 25/65-12 zásobuje pitnou vodou obec, a to prostredníctvom výtláčného potrubia o DN 300 (vetva „C“). To je prepojené na zásobné vodovodné potrubie o DN 250 v oblasti Hlbokej cesty. Na toto potrubie je napojená celá vodovodná sieť o DN 225, DN 200, DN 150, DN 110, DN 100, DN 80 a DN 50 mm.

Okrem uvedených sa v obci nachádzajú aj iné vodné zdroje. Severným cípom katastrálneho územia obce, východo-západným smerom, prechádza dial'kové vodovodné potrubie (dial'kovod) úseku Nové Zámky - Semerovo. Z hľadiska zásobovania obce pitnou vodou sú tieto vodovodné objekty nevýznamné.

B.I.2.2 ZÁSOBOVANIE VODOU

Vzhľadom na nárast počtu bývajúcich, pracovníkov v objektoch občianskej vybavenosti a výrobe je v oboch variantoch predpokladaná zvýšená potreba vody. Podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 zo 14. novembra 2006 je predpokladaná priemerná denná potreba vody pre bývajúceho a prechodne bývajúceho PB = 135 l/os/deň. Pre jedného zamestnanca PZ = 100 litrov na deň a pre jedného zamestnanca v objektoch občianskej vybavenosti sa uvažuje s potrebou POV = 60 litrov na deň.

Vzhľadom na navrhovaný rozvoj je v oboch variantoch riešenia predpokladaná zvýšená potreba vody.

Variant „A“:

• Nárast dennej potreby vody spolu	Qd = 1043 893 l/deň
• Priemerná potreba vody	Qpr = Qd / 86 400 = 12,08 l/s
• Súčinatel' dennej nerovnomernosti	kd = 1,6
• Nárast maximálnej dennej potreby	Qd _{max} = 1 043 893 x 1,6 = 1 670 229 l/deň
• Súčinatel' hod. nerovnomernosti	kh = 1,8
• Maximálna hodinová potreba	Qh _{max} = 1 670 229 x 1,8/24 = 125 267 l/hod.
• Ročná potreba vody	Qr = 427 929 m ³ /rok

Variant „B“:

• Nárast dennej potreby vody spolu	$Q_d = 386\ 254 \text{ l/deň}$
• Priemerná potreby vody	$Q_{pr} = Q_d / 86\ 400 = 4,47 \text{ l/s}$
• Súčinitel' dennej nerovnomernosti	$k_d = 1,6$
• Nárast maximálnej dennej potreby	$Q_{d\ max} = 386\ 254 \times 1,6 = 618\ 007 \text{ l/deň}$
• Súčinitel' hod. nerovnomernosti	$k_h = 1,8$
• Maximálna hodinová potreba	$Q_{h\ max} = 618\ 007 \times 1,8/24 = 46\ 351 \text{ l/hod.}$
• Ročná potreba vody	$Q_r = 159\ 430 \text{ m}^3/\text{rok}$

NÁVRH RIEŠENIA

V ďalšom období zásobovanie pitnou vodou bude zabezpečované rozšírením jestvujúcej siete vodovodov o nové lokality. Vzhľadom k nárastu potreby vody bude potrebné zabezpečiť zvýšenie množstva akumulovanej vody výstavbou, resp. rozšírením kapacít vodojemov. V lokalitách s nižšou intenzitou zástavby, prípadne nachádzajúcich sa vo väčšej vzdialenosťi od existujúcich rozvodov vody, akými sú napríklad plochy určené pre polnohospodárske usadlosti, riešenie ráta so zabezpečením vody zo studní priamo v území. Pre zabezpečenie plynulej dodávky pitnej vody bude potrebné priebežne realizovať rekonštrukciu a zabezpečovať funkčnosť jestvujúcich rozvodov vody. Pre rozvojové lokality budú predĺžované vodovodné vetvy situované do navrhovaných ulíc, v rámci rekonštrukčných prác bude potrebné pokračovať vo výmene potrubí a zväčšovaní ich profilov podľa nárastu potreby vody.

B.I.2.3 ODKANALIZOVANIE

SPLAŠKOVÉ VODY

V súčasnosti je verejnou splaškovou kanalizačnou sietou pokrytý celý intravilán obce. Čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorej súčasťou je prečerpávacia stanica sa nachádza v západnej časti katastrálneho územia obce pri styku rieky Stará Žitava a cesty prvej triedy I/75. Recipientom pre vyčistené splaškové vody je rieka Stará Žitava. Súčasťou kanalizačnej siete je 13 prečerpávacích staníc: PČS 1 – PČS 11, PČS TRSTENÁ a PČS KALVÁRIA.

NÁVRH RIEŠENIA

Z hľadiska celkových bilancí navrhované riešenie ÚPN nepredstavuje podstatné zvýšenie nárokov na odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd oproti platnému územnému plánu obce. Zvýšené množstvo odpadových vôd oproti terajšiemu stavu bude možné čistiť na jestvujúcej ČOV.

Súčasne sa predpokladá, že bude dochádzať k znižovaniu potreby vody a dokonalejšiemu zachytávaniu dažďových vôd v mieste ich dopadu. Navrhované riešenie vytvára vyššiu variabilitu v priestorovom rozložení funkcií v obci a koncepcne bude odvádzanie a čistenie odpadových vôd riešené podľa postupu výstavby a podľa potrieb a pripravenosti jednotlivých lokalít. Je potrebné priebežne sledovať, aby vyčistená voda spĺňala imisné limity vypúšťania vôd do recipientov v zmysle Nariadenia vlády č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Vzhľadom k doterajšiemu stavu odvádzania a čistenia odpadových vôd vyplýva, že súčasný stav je z hľadiska ochrany podzemných vôd a vodných zdrojov vyhovujúci.

Z hľadiska ochrany podzemných vôd a vodných zdrojov je do budúcnosti potrebné pri odvádzaní odpadových vôd do budovať splaškovú kanalizačnú sieť pre navrhovanú výstavbu a doteraz nenapojené lokality. Navrhované riešenie zároveň zakazuje povoľovanie nových žúmp v lokalitách, v ktorých je vybudovaná existujúca, resp. je podľa ÚPN navrhovaná kanalizačná sieť.

Rovnako riešenie ÚPN ráta na území obce so zákazom budovania domových čistiarní odpadových vôd.

Predpokladaný priemerný nárast množstva odpadovej vody bude zhodný s potrebou pitnej vody, kde:

Variant „A“ $Q_d = 1043\ 893 \text{ l/deň}$, t. j. $12,08 \text{ l/s}$

Variant „B“ $Q_d = 386\ 254 \text{ l/deň}$, t. j. $4,47 \text{ l/s}$

DAŽĐOVÉ VODY

V ďalšom období je potrebné zvýšiť mieru zachytávania dažďových vôd v území tak, aby sa odľahčila jednotná kanalizačná sieť obce. Preto je potrebné vybudovať odvodňovacie a vsakovacie priekopy na zachytávanie väčších odtokov s maximálnou mierou ich zachytávania v lokalite. Na koncoch odvodňovacích priekop je potrebné vybudovať objekty s lapačmi splavenín, aby nedochádzalo k odplaveniu humóznych pôd z polnohospodárskej pôdy. Dažďové vody z komunikácií bude potrebné likvidovať tak, ako doteraz, odvádzať cestnými rigolmi do miestnych tokov a odvodňovacích a zavlažovacích kanálov. Odvádzanie a zachytávanie čistých dažďových vôd sa navrhuje riešiť priamo v jednotlivých lokalitách na pozemkoch priliehajúcich k stavbám, vybudovaním dažďových nádrží tak, aby sa dažďové vody zachytávali a využívali na zavlažovanie zelene a nevyužité vody boli zaústené do vsakovacích drénov.

B.I.3 SUROVINY – DRUH, SPÔSOB ZÍSKAVANIA

Pre výstavbu objektov vo Variante „A“ aj vo Variante „B“ bude potrebné zabezpečiť stavebný materiál rôzneho druhu (kamenivo, štrk, piesok, cement, betónové dlažby, betónové konštrukčné prvky, keramické výrobky, železo, strešné krytiny, izolácie, drevo, plastové výrobky, sklo, elektrické vedenia a káble a iné stavebné hmoty a materiály).

Množstvá potrebných materiálov nemožno na súčasnom stupni riešenia kvantifikovať a nie sú stanovené ani odborné odhady. Zdrojmi týchto materiálov budú štandardné ťažobné a iné dodávateľské organizácie, resp. pôjde o obchodné výrobky zo zdrojov mimo posudzovaného územia, ktorých prísun si zabezpečí samotná staviteľská organizácia.

Výstavba objektov, pre ktoré územnoplánovacia dokumentácia vytvára rámec, bude riešená prevažne domácimi kapacitami a materiálmi nachádzajúcimi sa na domácom trhu. Prevádzka daných objektov si nebude vyžadovať prísun špecifických surovín.

B.I.4 ENERGETICKÉ ZDROJE – DRUH, SPOTREBA

B.I.4.1 ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIOU

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z trafostaníc 22/0,42 kV, ktoré sú napojené z transformovne RZ 110/22 kV SEVER Nové Zámky, a to prostredníctvom vzdušných vedení vysokého napäťa 22kV č. 251, 256 (južná časť obce) a č. 1056 (severná časť obce).

Kiosková trafostanica. V centrálnych častiach intravilánu obce sa nachádzajú 2 murované trafostanice (Ts-1 a Ts-9), ktoré na východe dopĺňa kiosková Ts-52 v blízkosti ČSPH. Všetky tri uvedené trafostanice sú vzájomne prepojené podzemným káblom vedúcim z l. č. 251. Ostatných 34 trafostaníc na území obce je stožiarového typu. Trafostanice možno ďalej rozdeliť na trafostanice Západoslovenskej distribučnej, a.s. a súkromné trafostanice, ktoré sú súčasťou polnohospodárskych/výrobných areálov (v grafike – Výkres 4.2 Energetika – sú označené malým písmenom „c“ - cudzia - za alfanumerickým označením napr. „Ts-15c“). K trafostaniciam, ktoré sú lokalizované v rámci intravilánu patria ešte Ts-2, Ts-3, Ts-4, Ts-5, Ts-6, Ts-7 a Ts-8.

Juhom katastrálneho územia obce, pozdĺž železničnej trate, a čiastočne paralelne s l. č. 256, prechádzajú dve vedenia veľmi vysokého napäťa 110 kV – l. č. 8847 a 8850. Z hľadiska distribúcie elektriny obce sú nevýznamné.

Problémom je zavesené elektrické vedenie vysokého napäťa (22 kV) ponad rodinné domy ulíc Petöfiho, 2. Nový svet a čiastočne aj Tabaková a Hlboká/Vel'ká Komárňanská.

NÁVRH RIEŠENIA

Vo výpočtoch uvažujeme, že inštalovaná potreba el. energie pre rodinný dom bude 15 kW a pre bytovú jednotku 10 kW. Pre chatu sa uvažuje s inštalovanou kapacitou 5,0 kW.

Pre objekty OV a výrobu a sklady sa uvažuje s potrebou 4,5 W/m² pri koeficiente súčasnosti odberov 0,3.

Variant „A“:

- Nárast je vypočítaný orientačne. Predpokladaný súčasný príkon $Ps^A = 12\ 172\ kW$.
- Uvažujeme, že výkonové nároky na zaťaženie transformátorov budú 75 %, $\cos \phi$ bude 0,9.
- $Nt^A = Ps/\cos \phi \times \text{využ. tr} = 12\ 172/0,9 \times 0,75 = 10\ 143\ kVA$.

Variant „B“:

- Nárast je vypočítaný orientačne. Predpokladaný súčasný príkon $Ps^B = 4\ 550\ kW$.
- Uvažujeme, že výkonové nároky na zaťaženie transformátorov budú 75 %, $\cos \phi$ bude 0,9.
- $Nt^B = Ps/\cos \phi \times \text{využ. tr} = 4\ 550/0,9 \times 0,75 = 3\ 792\ kVA$.

Pri napájaní nových objektov budú využité rezervy na jestvujúcich trafostaniciach a v jestvujúcich rozvodoch. Pri pokračujúcej výstavbe budú vybudované nové kioskové transformátory (kioskové trafojednotky v rozsahu o inštalovanom výkone 630 kVA) a nadväzné zemné káblové NN rozvody. Nové trasy vedení je potrebné navrhovať výlučne v zemnom káblovom prevedení. Ich situovanie bude v spoločných koridoroch technickej infraštruktúry, v novonavrhovaných uliciach. Najväčšia potreba elektrickej energie v oboch variantoch bude pre lokality juhovýchodnej časti obce. Zavesené elektrické vedenie vysokého napäťa (22 kV) ponad rodinné domy v juhovýchodnej časti intravilánu obce (ulice Petöfiho, 2. Nový svet, čiastočne aj Tabaková a Hlboká/Vel'ká Komárňanská) bude potrebné riešiť preložkou resp. podzemným vedením, a to v oboch variantoch. Napojenie nových objektov bude dohodnuté zo správcom rozvodnej siete.

B.I.4.2 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Na území obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť plynovodov prevádzkovaná spoločnosťou SPP – distribúcia, a.s. (SPP-D). Zdrojom je vysokotlakový plynovod o DN 300 (PN 40 - 4 MPa), ktorý je vedený východne od obce, na trase Bánov - Gbelce - Štúrovo. Z tohto plynovodu je vybudovaná vysokotlaková prípojka DN 150, PN 40 až k regulačnej stanici plynu na juhovýchodnom okraji obce. Regulačná stanica plynu VTL / STL2 RS „Dvory nad Žitavou“ RS 3000-2/2-440 (o výkone 3000 m³/h s OP 4 MPa / OP do 300 kPa), č. 49670, je umiestnená v oplotení, je skriňového typu a má strednotlakový výstup v tlakovej hladine do 100 kPa. Od regulačnej stanice je rozvod plynu vedený strednotlakovými (STL2) potrubiami s menovitou svetelnosťou DN 150, pričom sa d'alej vetvia, a to v dimenziach DN 160, DN 100, DN 90, DN 80, DN 63 a DN 50. Plynovodná sieť je v intraviláne obce zokruhovaná, má pasívnu protikoróznu ochranou a tri zariadenia katódovej ochrany (pozri nižšie). Okrem intravilánu obce je touto plynofikačnou sieťou pokrytá oblasť polnohospodárskych/výrobných areálov na juhozápad od intravilánu obce (Novogal, Ovogal, Agropros, Bioplynová stanica atď.).

Druhá regulačná stanica sa nachádza na severovýchod od intravilánu obce a viedie k nej prípojka DN 80, PN 40. Regulačná stanica slúži polnohospodárskym účelom, nesie označenie RS Dvory nad Žitavou Novogal a.s. - farma KOK. Plynofikačná distribučná sústava je budovaná z materiálu oceľ a PE.

NÁVRH RIEŠENIA

Bilancie nárastu potrieb plynu pre obe varianty sú stanovené skráteným spôsobom pre vonkajšiu výpočtovú teplotu 12°C, priemerná vonkajšia teplota +4°C pri 202 vykurovacích dňoch. V zmysle smernice GR SPP a.s. Bratislava č. 15/2002, maximálna potreba plynu pre rodinný dom je predpokladaná v množstve 1,5 m³/hod., resp. bytovú jednotku (Bj) je stanovená na 1,0 m³/hod. Ročná potreba plynu je stanovená na 3 000 m³/rok/RD, resp. na 2 500 m³/rok/Bj. Potreba plynu pre podnikateľské aktivity je vypočítaná z potrieb tepla pri účinnosti spaľovania 95 % a výhrevnosti plynu

$$33,4\ \text{MJ}/\text{m}^3 \cdot Q_{pl} = Pt \times 3,6/0,95 \times 33,4 = \text{m}^3/\text{hod}.$$

Variant „A“:

- Nárast hodinovej potreby plynu $Q_{pl_v^A} = 5\ 338\ \text{m}^3/\text{hod}$. Predpokladá sa, že pri odbere plynu bude súčasnosť 0,8, potom $Q_{max} = 4\ 270\ \text{m}^3/\text{hod}$.

- Predpokladaný nárast ročnej potreby plynu pri variante „A“ bude vykurovaných 1 329 rodinných domov, 998 bytov v bytových domoch a 5 692 167 m³ vybavenosti, výroby a skladov.
- $Q_{roč_v}^{"}A{"} = Q_{pl} RD \times 24 \times 202 \times 0,8 + Q_{pl} RD \times 24 \times 202 \times 0,8 + Q_{pl} OV \times 24 \times 202 \times 0,8 + Q_{pl} V \times 24 \times 202 \times 0,8 = 6\ 187\ 276 + 3\ 870\ 692 + 14\ 059\ 409 + 241\ 407\ 417 = 265\ 524\ 794 \text{ m}^3/\text{rok.}$
 - RD – rodinný dom; BD – bytový dom; OV – občianska vybavenosť; V – výroba

Variant „B“:

- Nárast hodinovej potreby plynu $Q_{pl_v}^{"}B{"} = 1\ 701 \text{ m}^3/\text{hod.}$ Predpokladá sa, že pri odbere plynu bude súčasnosť 0,8, potom $Q_{max} = 1\ 360 \text{ m}^3/\text{hod.}$
- Predpokladaný nárast ročnej potreby plynu pri variante „B“ bude vykurovaných 664 rodinných domov, 167 bytov v bytových domoch a 1 530 885 m³ vybavenosti, výroby a skladov.
- $Q_{roč_v}^{"}B{"} = Q_{pl} RD \times 24 \times 202 \times 0,8 + Q_{pl} RD \times 24 \times 202 \times 0,8 + Q_{pl} OV \times 24 \times 202 \times 0,8 + Q_{pl} V \times 24 \times 202 \times 0,8 = 3\ 091\ 457 + 646\ 200 + 3\ 023\ 328 + 65\ 561\ 164 = 72\ 322\ 149 \text{ m}^3/\text{rok.}$
 - RD – rodinný dom; BD – bytový dom; OV – občianska vybavenosť; V – výroba

Na území obce sú vytvorené podmienky pre postupné doplynofikovanie. Nárasty potrieb zemného plynu v rozvojových lokalitách budú vykryté z jestvujúcich regulačných staníc (RS), vo výkone ktorých sú rezervy. Doplynofikovanie nových lokalít v oboch variantoch sa bude uskutočňovať predĺžením jestvujúcich plynovodov, prípadne vysadením prípojok z jestvujúcich plynovodov.

SPP-D požaduje zachovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné páisma (ďalej len „OP a BP“) existujúcich plynofikačných zariadení tak, ako tieto vyplývajú z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov. Plynofikáciu riešených území požaduje riešiť koncepcne v súlade s podmienkami, vyplývajúcimi zo všeobecne záväzných právnych predpisov. SPP-D v súčasnosti nemá v riešenom území vlastné rozvojové zármery.

B.I.4.3 ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Centrálné zásobovanie teplom v obci vybudovaná nie je. Ked'že obec je celá splynofikovaná, všetky domácnosti môžu postupne prejsť na plynové kotolne. Objekty bez plynových kotolní využívajú zvyčajne pevné palivo.

NÁVRH RIEŠENIA

Potreba tepla pre navrhovanú výstavbu je vypočítaná skráteným spôsobom podľa predpokladaných údajov počtu rodinných domov, bytov a obostavaných objemov.

Podľa STN EN 12831 je v oblasti vonkajšia výpočtová teplota $tv = -11^\circ\text{C}$, a priemerná vnútorná teplota vykurovaných priestorov $tn = +20^\circ\text{C}$, temperovaných priestorov skladov $+15^\circ\text{C}$. Pri výrobe a skladoch uvažujeme, že 50% objemov bude temperovaných. Pri výpočte tepelných strát sú zohľadnené kritéria tepelno-technických vlastností konštrukčných materiálov obvodových stien v zmysle STN 73 0540-3.

Na základe už zrealizovaných bytových jednotiek sa uvažuje pre priemerný RD s potrebou 15 kW/RD a 10 kW pre BJ. Konštrukcie obvodových stien budú spĺňať podmienky s priemerným súčiniteľom prestupu tepla obvodových konštrukcií $k = 0,45 \text{ W.m}^{-3}.\text{K}^{-1}$.

Variant „A“:

- Maximálny nárast potreby tepla pri variante v „A“ je $P_t = 45\ 469 \text{ kW/hod}$, t.j. $398\ 304 \text{ MW/rok.}$

Variant „B“:

- Maximálny nárast potreby tepla pri variante v „B“ je $P_t = 14\ 479 \text{ kW/hod}$, t.j. $126\ 754 \text{ MW/rok.}$

Zásobovanie teplom bude riešené doterajším spôsobom pri znižovaní energetickej náročnosti, pri realizovaní opatrení na zniženie potrieb tepla a TÚV.

B.I.5 NÁROKY NA DOPRAVU A INÚ INFRAŠTRUKTÚRU

Dopravné vzťahy obce Dvory nad Žitavou sú dané polohou infraštruktúry cestnej a železničnej dopravy regiónu okresu Nové Zámky, ale aj vplyvom VÚC Nitrianskeho kraja, podporované aj jestvujúcimi cyklistickými a pešími trasami, ktoré prechádzajú, alebo sú v dôtyku s katastrom obce Dvory nad Žitavou.

Dvory nad Žitavou sú súčasťou okresu Nové Zámky, na ktorého území sú zastúpené tri dopravné systémy – cestná, železničná a letecká doprava.

V zmysle navrhovaného riešenia sa na území obce nachádzajú nasledovné cestné tráhy:

- Plánový alternatívny variant Rýchlostnej cesty R7 Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Veľký Krtíš, preferovaná alternatíva podľa Územného generelu dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja.
- Cesta 1. triedy Komárno – Nové Zámky – Nitra.
- Cesty 1. triedy I/75 Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Šahy.
- Cesty 2. triedy II/511 Hurbanovo – Dvory nad Žitavou – Vráble.
- Cesty 2. triedy II/589 Chotín – Dvory nad Žitavou (južná hranica obce) – Kolta.
- Cesty 3. triedy III/1492 Dvory nad Žitavou – Branovo.
- Cesty 3. triedy III/1491 Železničná stanica Dvory nad Žitavou – Cesta II/511.

Najdôležitejším novým prvkom v cestnej doprave je plánovaný variant Rýchlostnej cesty R7 Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Veľký Krtíš, preferovaná alternatíva podľa Územného generelu dopravy. Po vybudovaní R7 klesne na ceste I/75 doprava a nebude nutné komunikáciu rozširovať v zmysle koncepcie rozvoja cestnej siete

Na juhu katastrálneho územia obce sa nachádza železničná trať, ktorá je súčasťou trate č. 120 (Bratislava – Galanta – Nové Zámky – Štúrovo), ktorá je súčasťou medzinárodného nákladného železničného koridoru RFC 7 a RFC 11. Jedná sa o dvojkol'ajnú, elektrifikovanú trať, povolená rýchlosť je 120 km/h.

Najbližšie prevádzkované vnútrostátne verejné letisko je v Nových Zámkoch. Jeho ochranné a bezpečnostné pásma zasahujú aj do riešeného územia obce Dvory nad Žitavou na západnom okraji obce.

V riešenom území sa nachádza športové letisko Dvory nad Žitavou. Situované je v blízkosti bývalej farmy ošípaných vo východnej časti katastra obce. V súčasnosti je nevyužívané a ochranné a bezpečnostné pásma boli zrušené.

Navrhované riešenia rešpektujú existujúcu dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie sa usilujú optimalizovať s cieľom minimalizovania negatívnych vplyvov dopravy a zvýšenia jej efektívnosti. Základné princípy riešenia nadradenej a regionálnej dopravnej infraštruktúry vychádzajú z platného ÚPN NSK. Pripravované stavby nadradenej dopravnej infraštruktúry a ich trasovanie sú pritom rešpektované, overené a spodrobnené s ohľadom na riešenie územného plánu obce.

V strategickom dokumente sú rešpektované ochranné pásma ciest, ochranné pásmo dráhy. Ochranné pásma sú premietnuté v grafickej časti strategického dokumentu. Navrhované riešenia dodržujú ustanovenia platných právnych predpisov.

Návrh dopravného vybavenia je riešený variantne. Konkrétnie návrhy sú premietnuté v grafickej časti územného plánu pre Variant „A“ a pre Variant „B“, ako aj detailne popísané v textovej časti konceptu ÚPN obce Dvory nad Žitavou.

B.I.5.1 CESTNÁ DOPRAVA

Cez riešené územie obce Dvory nad Žitavou prechádzajú v smere východ-západ cesta 1. triedy č. I/75 (Nové Zámky – Kolta) a v smere sever-juh cesta 2. triedy II/511 (Vráble-Bajč), ktoré tvoria v centrálnej polohe obce okružnú

križovatku. Na severnom okraji zastaveného územia sa na cestu II/511 napája cesta III/1492 do susednej obce Branovo.

Priľahy ciest I/75 a II/511 sú dopravnými a kompozičnými osami obce s ťažiskovou zberno-obslužnou dopravnou funkciou.

Tieto štátne cesty tvoria hlavnú komunikačnú kostru zberných komunikácií, ktorú dopĺňa hustá sieť miestnych obslužných komunikácií, ako aj sieť areálových alebo účelových komunikácií k polnohospodárskym výrobným areálom a ku športovo-rekreačným lokalitám.

Prevažujú miestne obslužné komunikácie funkčných tried C2 a C3. Súčasťou je spravidla aj postranná komunikačná zeleň.

Tranzitná doprava sa sústredíuje predovšetkým do trasy č. I/75 a II/511, ktoré slúžia na cesty do Nových Zámkov a Hurbanova za prácou a do škôl.

NÁVRH RIEŠENIA CESTNEJ DOPRAVY

Cesty I. triedy

VARIANT „A“:

- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať extravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty C11,5/80.
- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať intravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty MZ13,5/80 vo funkčnej triede B1.
- Zabezpečiť územnú rezervu pre vedenie koridoru plánovanej rýchlosnej cesty R7 v južnom okraji územia obce.
- Zabezpečiť minimalizovanie napojení na existujúcu cestu I/75.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na priľahu obcou.
- Zabezpečenie napojenia ulíc Malá Komárňanská a Dubová na štátnu cestu I/75 pomocou okružnej križovatky.
- Zabezpečenie napojenia účelovej komunikácie zabezpečujúcej obsluhu ČOV na štátnu cestu I/75.

VARIANT „B“:

- Extravilánové úseky ponechať v súčasnom stave (Po vybudovaní R7 klesne na ceste I/75 doprava a nebude nutné komunikáciu rozširovať v zmysle koncepcie rozvoja cestnej siete).
- Intravilánové úseky ponechať v súčasnom stave.
- Do súčasného šírkového usporiadania uličného priestoru zakomponovať vedenie cyklistickej trasy, obojstranných chodníkov a parkovacích pásov pri významnejších lokalitách, ktoré vyžadujú parkovanie.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na priľahu obcou.
- Zabezpečenie napojenia ulíc Malá Komárňanská a Dubová na štátnu cestu I/75 – Úprava pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.
- Zabezpečenie napojenia účelovej komunikácie zabezpečujúcej obsluhu ČOV na štátnu cestu I/75.

Cesty II. triedy

VARIANT „A“:

- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať extravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty C9,5/80.
- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať intravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty MZ11,5/50 vo funkčnej triede B2.

- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na prieťahu obcou.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Zachovať územnú rezervu pre vybudovanie nadjazdu na ceste II/511 ponad železničnú trať a pre napojenie cesty III/1491.
- Zachovať územnú rezervu pre napojenie areálu Mäspoma na ulicu Veľká Komárňanská na regionálnu cestu č. II/511, vybudovanie odbočovacích pruhov a autobusových zastávok.
- Úprava napojenia ulíc Malá Komárňanská, Tabaková a Jánosa Aranya na cestu II/511 – Okružná križovatka.
- Úprava napojenia ulíc Branovská cesta, Bešeňovská cesta a Krajná-Okružná križovatka.
- Úprava križovatky Bešenovská cesta s cestou II/511 pri Starom cintoríne pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.

VARIANT „B“:

- Extravilánové úseky ponechať v súčasnom stave.
- Intravilánové úseky ponechať v súčasnom stave.
- Do súčasného šírkového usporiadania uličného priestoru zakomponovať vedenie cyklistickej trasy, obojstranných chodníkov a parkovacích pásov pri významnejších lokalitách, ktoré vyžadujú parkovanie.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na prieťahu obcou.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.
- Zachovať územnú rezervu pre vybudovanie nadjazdu na ceste II/511 ponad železničnú trať a pre napojenie cesty III/1491.
- Zachovať územnú rezervu pre napojenie areálu Mäspoma na ulicu Veľká Komárňanská na regionálnu cestu č. II/511, vybudovanie odbočovacích pruhov a autobusových zastávok.
- Úprava napojenia ulíc Malá Komárňanská, Tabaková a Jánosa Aranya na cestu II/511 – Úprava pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.
- Úprava napojenia ulíc Branovská cesta, Bešeňovská cesta a Krajná – Úprava pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.
- Úprava križovatky Bešenovská cesta s cestou II/511 pri Starom cintoríne pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.

Cesty III. triedy

VARIANT „A“:

- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať extravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty C7,5/60.
- Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete v SR homologizovať intravilánové úseky komunikácie na kategóriu cesty MZ 8,0/50 vo funkčnej triede B3.
- Úprava napojenia ulíc Branovská cesta, Bešeňovská cesta a Krajná-Okružná križovatka.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na prieťahu obcou.
- Odstraňovanie lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.

VARIANT „B“:

- Extravilánové úseky ponechať v súčasnom stave.
- Intravilánové úseky ponechať v súčasnom stave.
- Do súčasného šírkového usporiadania uličného priestoru zakomponovať vedenie cyklistickej trasy, obojstranných chodníkov a parkovacích pásov pri významnejších lokalitách, ktoré vyžadujú parkovanie.
- Úprava napojenia ulíc Branovská cesta, Bešeňovská cesta a Krajná – Úprava pomocou dopravných ostrovčekov a použitím vodorovného dopravného značenia.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy na vstupoch do obce a na prieťahu obcou.

- Odstraňovať lokálne problematických križovaní dynamickej dopravy, ako najmä absencia vodorovného dopravného značenia, a to aj na významnejších križovatkách.

Miestne cesty

Pri riešení miestnych komunikácií je potrebné riešiť najmä nasledovné:

- Dobudovať otočky na zaslepených koncoch.
- Rekonštruovať úzke premostenia vodných tokov.
- Dobudovať odvodnenia.
- Riešiť odvodnenie do vsakovacích jám.
- Minimalizovať napojenia na štátne cesty.
- Nové cesty realizovať v zmysle STN.
- Koncipovať v kontexte bezpečných a segregovaných cyklotrás.
- Zachovať územnú rezervu pre ulice Dubová cesta, Malá Komárňanská a Hlboká cesta v kategórií MZ 8,0/50 funkčnej triedy C2 s návrhom na segregovanú cyklocestičku.
- Zachovať územnú rezervu pre ulice Trstenná, Tabaková v kategórií MZ 8,0/50 funkčnej triedy C2 s návrhom na segregovanú cyklocestičku pre nové rozvojové lokality.
- Zachovať územnú rezervu pre predĺženie Fajkovej ulice v kategórií MO 4,25 s využitím pre cyklistickú dopravu.

B.I.5.2 ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

STAV

V južnej časti obce Dvory nad Žitavou prechádza v úseku železničná trať č. 120 Bratislava – Galanta – Nové Zámky – Štúrovo, ktorá je súčasťou medzinárodného nákladného železničného koridoru RFC 7 a RFC 11. Jedná sa o dvojkol'ajnú, elektrifikovanú trať, povolená rýchlosť je 120 km/h. Na území obce sa nachádza aj železničná stanica.

NÁVRH

- Zachovať existujúce objekty a zariadenia ŽSR.
- Novovybudované križovania komunikácií s tratou budú riešené ako mimoúrovňové.
- Existujúce priecestia budú doplnené zabezpečovacími zariadeniami.
- Zachovať územnú rezervu na modernizáciu železničnej trate č. 130 na traťovú rýchlosť 160 km/h. V rámci modernizácie sa počíta s úpravou existujúceho smerového oblúka trate v žkm 150,599 – 150,842 (posun južným smerom o cca 4 m), zrušením železničného prejazdu v žkm 151,389 bez náhrady, vybudovaním podchodu pre peších v žkm 151,860 a nahradením existujúceho priecestia v žkm 152,250 cestným nadjazdom.
- Pre ďalší rozvoj občianskej vybavenosti a obytného bývania umiestňovať novobudované stavby mimo najvyššej prípustnej hladiny hluku spôsobenej železničnou dopravou.
- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy.

B.I.5.3 LETECKÁ DOPRAVA

V riešenom území sa nachádza športové letisko Dvory nad Žitavou. Situované je v blízkosti bývalej farmy ošípaných vo východnej časti katastra obce.

V blízkosti obce sa nachádza letisko v Nových Zámkoch. Jeho ochranné a bezpečnostné pásmo zasahujú aj do riešeného územia obce Dvory nad Žitavou na západnom okraji obce.

NÁVRH

- Pri návrhoch rešpektovať prekážkové roviny Letiska Nové Zámky.
- Obnoviť letisko Dvory nad Žitavou, Zabezpečiť občiansku vybavenosť letiska vrátane nárokov na statickú dopravu a napojiť ho na existujúcu komunikačnú sieť.

B.I.5.4 VEREJNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Verejná autobusová doprava v obci je zabezpečovaná prostredníctvom prímestskej autobusovej dopravy (PAD), ktorú zabezpečuje výlučne spoločnosť ARRIVA Nové Zámky, a.s.

Najviac spojov PAD premáva na trase Nové Zámky – Dvory nad Žitavou (zastávky Mostná a ObÚ). Významný je smer Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Bešeňov – Dolný Ohaj, resp. Veľké Lovce - 31 spojov obojsmerne počas pracovných dní (6 až 12 cez víkendy). Spoje pokrývajú severnú časť obce (zastávky dolný koniec a starý cintorín). Nasleduje smer Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Branovo - 27 spojov obojsmerne počas pracovných dní (4 cez víkendy) cez zastávku cintorín a ovocný sad. Len 5 spojov (linky 404415, obojsmerne) počas pracovných dní premávajú na trase Nové Zámky – Dvory nad Žitavou – Dubník, resp. Rúbaň, resp. Strekov. Tieto spoje zároveň pokrývajú dopravnú obslužnosť juhovýchodnej časti intravilánu obce (Dubová cesta) s centrom obce (Hlavné námestie). Juhozápadná časť obce s polnohospodársko-priemyselnými areálmi (zastávky mlyn, č.d.23, Novogal, Agropros, Papriková ul., Mäspoma) je vykrytá 2 spojmi (ráno a poobede - spojmi linky 404411, jednosmerne, okruhom).

Celkom absentuje dopravné prepojenie železničnej stanice s centrom obce (vzdialenosť asi 3,5 km), z pôvodnej autobusovej zastávky ostalo len torzo. Ostatné územie intravilánu obce je vhodne pokryté zastávkami.

NÁVRH

- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy.
- Zavedenie dopravného prepojenia železničnej stanice a juhozápadnej časti obce s centrom obce prostredníctvom verejnej autobusovej dopravy.
- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy pri železničnej stanici.
- Úprava existujúcich zastávok v zmysle normy STN 736425.
- Súčasný stav v priestorovo vymedzenom a obmedzenom území nezodpovedá požiadavkám na bezpečný pohyb peších, cestujúcich a ani vozidiel verejnej dopravy.
- V návrhu sú ponechané rovnaké trasy pre prímestskú autobusovú dopravu ako v súčasnosti.
- Smerovanie liniek prímestskej autobusovej dopravy musí zabezpečovať dopravu z hlavných dopravných smerov.
- Vybudovanie zástavkových zálivov na cestách I. a II. triedy.

B.I.5.5 STATICKÁ DOPRAVA

Statická doprava je vo vidiecky osídlenej obci riešená predovšetkým na vlastných pozemkoch rodinných domov. Prevádzky a zariadenia občianskej vybavenosti alebo aktivitami hospodárstva sú taktiež zriadené plochy pre parkovanie. Parkovacie plochy sú takto vybudované v kombinácii so zásobovacími a manipulačnými plochami pri objektoch vybavenosti a administratívy, pred objektmi predajní a pohostinstiev, pri cintoríne, pred areálmi družstiev, pred živočíshnymi farmami, pri centrálnych autobusových zastávkach a v menšom rozsahu pred futbalovým ihriskom a pri prevádzkach dopravnej infraštruktúry.

Pred železničnou je lokalizovaná rozsiahla spevnená plocha, ktorá má potenciál pre realizáciu záchytného parkoviska.

NÁVRH

- Úprava existujúcich parkovacích miest v zmysle platných predpisov a noriem.
- Spracovanie koncepcie rozvoja statickej dopravy a následná implementácia prostredníctvom parkovacej politiky obce.
- Parkovacie zóny by mali byť opatrené modernými technológiami pre výber parkovného prostredníctvom parkovacieho automatu alebo webovej aplikácie virtuálne parkovacie hodiny. Identifikácia parkujúceho je na základe registračnej značky (SPZ/ RZ) vozidla. Kontrola oprávnenia na parkovanie prebieha automaticky pomocou monitorovacieho systému.

- Nové lokality rozvoja bývania RD a BD, občianskej vybavenosti, ale aj lokality v zónach priemyselnej výroby a logistiky majú riešiť nároky na parkovanie a odstavovanie vozidiel na vlastných plochách a v objektoch, čo musí byť dokumentované v podrobnejších dokumentáciách ÚPN-Z a v PD.
- Zachovať územnú rezervu pre možnosť vybudovania prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy pri železničnej stanici.

B.I.5.6 CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Značené cyklotrasy sa v obci nenachádzajú. Cyklistickú infraštruktúru obce Dvory nad Žitavou sa rozdeľuje na obecnú cyklodopravnú infraštruktúru, cyklodopravnú infraštruktúru medzi susednými obcami a mestom Nové Zámky a cykloturistickú infraštruktúru koridoru rieky Stará Žitava.

NÁVRH

- Vybudovanie cyklotrás s napojením na miesta zamestnania, škôl a služieb z okolitých obcí v vzdialenosť max. 5-6 km. Nutnosť koordinácie s miestnymi samosprávami, tak aby boli realizované zmysluplné cestičky a trasy.
- Vybudovanie miestnej cyklotrasy, ktorá bude vedená priamo k koridore cesty I/75 od západnej hranice obce s Novými Zámkami do zastavaného územia obce, cez Mostnú ulicu na kruhový objazd, ďalej po Hlavnej ulici, odkiaľ sa stáča juhovýchodným smerom do Dubovej cesty až do obce Pribeta.
- Vybudovanie spojovacej cyklotrasy, vedená od centrálneho námestia severným smerom Branovskou cestou pozdĺž koridoru cesty III/1492 do Branova.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude vedená od križovania ulíc Hlavná – Koltčanská a Dubová cesta priamo k koridore cesty I/75 cez východnú hranicu obce až do susedných dedín Jásová.
- Vybudovanie cyklotrasy pozdĺž železničnej trate pre realizáciu cyklotrasy oblastného významu (žlté značenie) v smere od železničnej stanice Dvory nad Žitavou do mesta Nové Zámky.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude vedená pozdĺž rieky Stará Žitava.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude spájať centrum obce s juhovýchodnou časťou obce a železničnou stanicou po ulici Hlboká cesta – Malá a Veľká Komárňanska.
- Vybudovanie lokálnej cyklotrasy, ktorá bude spájať centrum obce s juhovýchodnou časťou obce (futbalový štadión) po ulici Malá Komárňanska - Tabaková.
- Zachovať územnú rezervu pre predĺženie Fajkovej ulice v kategórií MO 4,25 s využitím pre cyklistickú dopravu.
- Vo variante „A“ sa odporúča aj farebné značenie v zmysle výkresu č. 3 grafickej časti ÚPN. Variant „B“ navrhuje len trasy cyklotrás, pričom ich technické parametre, ako aj značenie bude predmetom nižších stupňov projektovej dokumentácie.

B.I.5.7 PEŠIA DOPRAVA

Sieť pešej dopravy chodcov vo vnútri zastavaného územia obce je pomerne priaznivo vybudovaná. A to nielen pozdĺž trás hlavných štátnych a regionálnych komunikácií, ale aj po trasách miestnych obslužných komunikácií, s obojstranne osadeným chodníkom. Chodníky sú od vozoviek oddelené pásmi zelene premenlivej šírky, v ktorých sú zriadené aj jarky a priekopy na odvedenia dažďových vôd.

Dominantne peší charakter majú aj priestranstvá v centrálnej polohe obce, a to na Hlavnom námestí, medzi kostolom a farou, resp. múzeom obce, pri Obecnom úrade, ako aj vlastné plochy okolo kostola.

NÁVRH

- Zlepšovať podmienky pohybu chodcov a znižovať riziká nehôd na cestných prieťahoch.
- Navrhovať vhodne umiestnené ochranné ostrovčeky a vysunuté chodníkové plochy v križovatkách a medzikrižovatkových priestoroch.
- Sústredit sa na dva potencionálne bulváre v líniach prieťahov ciest I/75 a II/511.
- Dobudovať chodníky pozdĺž komunikácií ideálne s väzbou na centrum obce a s nadväznosťou na zelené verejné priestory, aby sa vytvorili bezpečné, esteticky dotvorené kvalitné priestory pre prechádzky.

B.II ÚDAJE O VÝSTUPOCH

V súvislosti so stanovením nových podmienok regulácie intenzity využitia územia pri zohľadnení rozvojových zámerov obce i podnikateľského prostredia a usmerňovanie investičnej činnosti v území nastanú zmeny v reálnom vývoji počtu a skladby obyvateľstva v porovnaní s pôvodnými prognózami v obci Dvory nad Žitavou. Zmenia sa podmienky pre socioekonomickej a podnikateľské aktivity a rozvoj.

Tieto zmeny vyvolajú aj zmeny vo výstupoch, najmä v oblastiach životného prostredia:

- Znečisťovania ovzdušia lokálnymi bodovými a mobilnými zdrojmi.
- Znečisťovania povrchových a podzemných vôd.
- Zaťaženia hlukom a vibráciami.
- Problematika nakladania s odpadmi.

B.II.1 OVZDUŠIE – HLAVNÉ ZDROJE ZNEČISTENIA OVZDUŠIA (STACIONÁRNE, MOBILNÉ), KVALITATÍVNA A KVANTITATÍVNA CHARAKTERISTIKA EMISIÍ, SPÔSOB ZACHYTÁVANIA EMISIÍ, SPÔSOB MERANIA EMISIÍ

Z hľadiska množstva znečistujúcich látok v ovzduší, patrí obec Dvory nad Žitavou a jeho okolie medzi oblasti, ktoré nie sú výrazne zaťažené. Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podielá na znečistení ovzdušia najmä automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a polnohospodárskej pôdy, ale aj energetické zdroje výrobných podnikov, centrálnie tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, ktoré sú situované v riešenom území alebo v jeho okolí.

Od roku 2000 je sledovaný vývoj emisií hlavných znečistujúcich látok prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS). Záujmové územie spadá podľa územno-správneho členenia SR do Nitrianskeho kraja a okresu Nové Zámky, na základe čoho sa pristupovalo k výsledkom zo systému NEIS.

Tabuľka 4: Vývoj emisií na území obce Dvory nad Žitavou od roku 2017 do roku 2021

Rok	Obec Dvory nad Žitavou			
	Tuhé znečistujúce látky (TZL)	Oxidy siričitý (SO ₂)	Oxidy dusíka (NO _x)	Oxid uhoľnatý (CO)
2017	7,815	14,127	22,001	4,04
2018	7,476	14,222	21,684	4,212
2019	0,834	12,211	17,862	2,337
2020	0,796	15,82	22,236	2,061
2021	0,842	0,125	13,301	14,901

Zdroj: zostavené na základe údajov z NEIS, 2023

Najväčšie množstvo emisií za rok 2021 na území obce dosahovali emisie CO s podielom 51 % a emisie NO_x s podielom 46 %. Podiel emisií, vyprodukovaných na území obce, je v rámci okresu nízky.

Medzi znečisťovateľov ovzdušia v obci patria spoločnosti P. G. TRADE, spol. s. r. o. a Novogal, a. s..

V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona NR SR č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vyhláškou MŽP SR č. 248/2023 Z. z., sa ustanovujú požiadavky na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia. Vyhláškou MŽP SR č. 249/2023 Z. z., sa ustanovuje monitorovanie emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí. Vyhláškou MŽP SR č. 250/2023 Z. z., sa ustanovujú požiadavky na kvalitu ovzdušia. Vyhláškou MŽP SR č. 254/2023 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane ovzdušia.

Významným výstupom vo väzbe na znečisťovanie ovzdušia bude:

- Zámer rýchlostnej komunikácie R7, ktorého alternatívny Variant „B“ bude prechádzať cez extravilán územia obce.
- Zlepšenie podmienok pre cyklistickú dopravu a pre využívanie bicykla ako dopravného prostriedku na každodenné cesty – pre obslužnú cyklistickú dopravu.
- Odstránenie lokálne problémových križovaní.
- Rozvoj nových plôch pre výrobné činnosti.
- Rozvoj železničnej dopravy.
- Vo vzťahu ku nulovému variantu (ak by sa predpokladané dopravné činnosti nerealizovali) obidva navrhované varianty predstavujú prínos vo vzťahu ku kvalite ovzdušia, mierne vyššiu preferenciu v navrhovanej novej dopravnej situácii predstavuje Variant „B“.

Do navrhovaných výrobných plôch bude vhodné umiestňovať prednosestne zariadenia a technológie maximálne spĺňajúce národné limity a súčasne limity stanovené v environmentálnom práve EÚ. Šetrný vo vzťahu k pôdam a zdrojom podzemných vôd aj z hľadiska emisií v ovzduší, javí sa Variant „B“ výhodnejší.

B.II.2 VODA – CELKOVÉ MNOŽSTVO, DRUH A KVALITATÍVNE UKAZOVATELE VYPÚŠŤANÝCH ODPADOVÝCH VÔD, MIESTO VYPÚŠŤANIA (RECIPIENT, VEREJNÁ KANALIZÁCIA, ČISTIAREŇ ODPADOVÝCH VÔD), ZDROJ VZNIKU ODPADOVÝCH VÔD, SPÔSOB NAKLADANIA

B.II.2.1 ODKANALIZOVANIE

V súčasnosti je verejnou splaškovou kanalizačnou sietou pokrytý celý intravilán obce. Čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorej súčasťou je prečerpávacia stanica sa nachádza v západnej časti katastrálneho územia obce pri styku rieky Stará Žitava a cesty prvej triedy I/75. Recipientom pre vyčistené splaškové vody je rieka Stará Žitava. Súčasťou kanalizačnej siete je 13 prečerpávacích staníc: PČS 1 – PČS 11, PČS TRSTENÁ a PČS KALVÁRIA. V grafickej časti dokumentácie (Výkres 4.1 Vodné hospodárstvo) je znázornený priebeh kanalizačnej siete.

Predpokladaný priemerný nárast množstva odpadovej vody bude zhodný s potrebou pitnej vody, kde

Variant „A“ Qd.= 1043 893 l/ deň, t. j. 12,08 l/s

Variant „B“ Qd.= 386 254 l/ deň, t. j. 4,47 l/s

Z hľadiska celkových bilancií navrhované riešenie ÚPN nepredstavuje podstatné zvýšenie nárokov na odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd oproti platnému územnému plánu obce. Zvýšené množstvo odpadových vôd oproti terajšiemu stavu bude možné čistiť na jestvujúcej ČOV.

Súčasne sa predpokladá, že bude dochádzať k znižovaniu potreby vody a dokonalejšiemu zachytávaniu dažďových vôd v mieste ich dopadu. Navrhované riešenie vytvára vyššiu variabilitu v priestorovom rozložení funkcií v obci a koncepcne bude odvádzanie a čistenie odpadových vôd riešené podľa postupu výstavby a podľa potrieb a pripravenosti jednotlivých lokalít. Je potrebné priebežne sledovať, aby vyčistená voda splňala imisné limity vypúšťania vôd do recipientov v zmysle Nariadenia vlády č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Vzhľadom k doterajšiemu stavu odvádzania a čistenia odpadových vôd vyplýva, že súčasný stav je z hľadiska ochrany podzemných vôd a vodných zdrojov vyhovujúci.

Z hľadiska ochrany podzemných vôd a vodných zdrojov je do budúcnosti potrebné pri odvádzaní odpadových vôd do budovať splaškovú kanalizačnú sieť pre navrhovanú výstavbu a doteraz nenapojené lokality. Navrhované riešenie zároveň zakazuje povoľovanie nových žúmp v lokalitách, v ktorých je vybudovaná existujúca, resp. je podľa ÚPN navrhovaná kanalizačná sieť.

Rovnako riešenie ÚPN ráta na území obce so zákazom budovania domových čistiarní odpadových vôd.

Súčasne sa predpokladá, že bude dochádzať k znižovaniu potreby vody a dokonalejšiemu zachytávaniu dažďových vôd v mieste ich dopadu.

Odvádzanie a zachytávanie čistých dažďových vôd je navrhované riešiť priamo v jednotlivých lokalitách na pozemkoch priliehajúcich k stavbám, vybudovaním dažďových nádrží tak, aby sa dažďové vody zachytávali a využívali na zavlažovanie zelene a nevyužité vody boli zaústené do vsakovacích drénov.

B.II.3 ODPADY – CELKOVÉ MNOŽSTVO (T/ROK), SPÔSOB NAKLADANIA S ODPADMI

SÚČASNÝ STAV ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

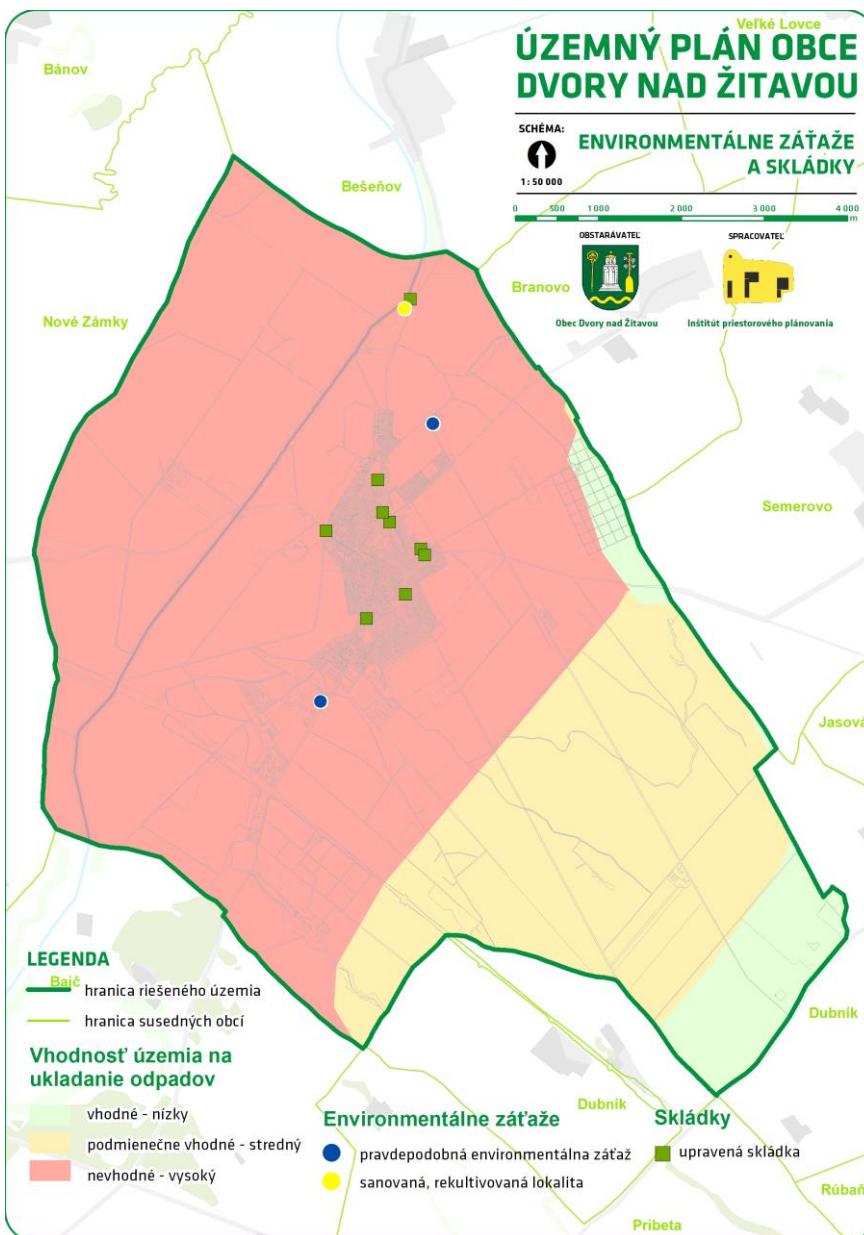
Pri riešení problematiky odpadového hospodárstva je možné vychádzať z aktuálneho Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR) na roky 2021 – 2025, ktorý bol schválený Vládou SR dňa 24.11.2021 uznesením č. 676/2021 Z. z. a na ktorý nadväzuje Program odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2016 – 2020. Aktuálne prebieha spracovanie Programu odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2021-2025, ktorého opatrenia bude potrebné rešpektovať a uplatňovať v riešenom území.

POH SR spracovaný na roky 2021 – 2025 je v poradí siedmym programom, ktorého úlohou je nadväzne na POH SR do roku 2020 poskytnúť komplexný pohľad na ďalší rozvoj odpadového hospodárstva v SR. Na predchádzanie vzniku odpadov kladie dôraz dokument „Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025“.

Právna úprava odpadového hospodárstva sa vykonáva zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Katalóg odpadov sa ustanovuje vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z v znení vyhlášky č. 320/2017 Z. z. V obci je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, objemného odpadu a elektroodpadu v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

Na území obce je podmienečné vhodným územím na ukladanie odpadov prevažne jeho juhovýchodná časť. Podľa registra skládok odpadu, ktorý viedie Štátny geologický ústav Dionýza Štúra je v riešenom území evidovaných 9 upravených skládok, na ktorých prebehlo prekrytie alebo terénné úpravy a pod.

Schéma 2: Vhodnosť územia na ukladanie odpadov, skládky odpadov a environmentálne záťaže na území obce Dvory nad Žitavou

Zdroj: zostavené na základe údajov ŠGÚDŠ, 2023

SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Obec Dvory nad Žitavou má vypracované všeobecné záväzné nariadenia obce o nakladaní s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi. Obec mala na roky 2016-2020 spracovaný Program odpadového hospodárstva obce Dvory nad Žitavou. Novelou zákona č. 460/2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, obce už nie sú povinné vypracovať Program odpadového hospodárstva (POH). Povinnosť vypracovania POH ostáva na úrovni SR a krajov.

V obci je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, biologicky rozložiteľného odpadu, textilu, objemného odpadu a elektroodpadu v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

V obci Dvory nad Žitavou sa za rok 2021 vyprodukovalo 2 625 ton komunálneho odpadu, čo je pri prepočte na počet obyvateľov (5 014) 523,68 kg odpadu na obyvateľa za jeden rok. Hmotnosťne najviac zastúpeným druhom odpadu v obci za rok 2021 bol zmesový odpad, ktorý tvoril až 59 % odpadu. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2022 bola 40,16 %. Oproti predošlému roku sa miera vytriedenosť znížila o 0,6 % (40,76 %).

Tabuľka 5 Množstvo komunálneho odpadu v obci za rok 2021

Komunálne a drobné stavebné odpady z obce	Spolu (t)	Podiel z celkového množstva komunálneho odpadu (%)
Zložky komunálnych odpadov z triedeného zberu	684,87	26
Odpady zo záhrad a z parkov vrátane odpadu z cintorínov	387	15
- biologicky rozložiteľný odpad	387	-
- iné biologicky nerozložiteľné odpady	-	-
Iné komunálne odpady	1 553,85	59
- zmesový komunálny odpad	1 497,82	-
- objemný odpad	56,03	-
- drobný stavebný odpad	-	-
Spolu	2 625,72	100

Zdroj: Štatistika druhov odpadov obce Dvory nad Žitavou, 2023

Tabuľka 6 Ukazovatele produkcie komunálneho odpadu za obdobie rokov 2019 - 2021

Ukazovateľ	2019	2020	2021	2022
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obvy.) – SR	434,63	475,58	497,38	478,26
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obvy.) – kraj NSK	519,87	538,04	573,00	578,63
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obvy.) – okres Nové Zámky	501,92	519,70	558,85	593,38
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obvy.) – obec Dvory nad Žitavou	-	-	523,68	-

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Štatistika druhov odpadov obce Dvory nad Žitavou, 2023

Tabuľka 7 Úroveň vytriedenosti v obci za obdobie rokov 2019 - 2022

Ukazovateľ	2019	2020	2021	2022
Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu (%)	20,85	-	40,76	40,16

Zdroj: Úroveň vytriedenia obce Dvory nad Žitavou, 2023

Na území obce sa komunálny odpad zbiera do rôzne veľkých zberných nádob v závislosti od zástavby a hustoty obyvateľstva. Pre individuálnu a kolektívnu bytovú výstavbu sa zväčša používajú nádoby o objeme 120 l a 240 l.

Spoločnosť Brantner Nové Zámky, s. r. o., zabezpečuje zber a prepravu komunálneho odpadu z domácností obce a od podnikateľských subjektov.

Medzi aktivity, ktoré sa odporúča podporovať na úrovni miest a obcí je zriadovanie a rozširovanie kompostární, bioplynových staníc (najmä na zhodnocovanie kuchynského a reštauračného odpadu), recyklačných domov, centier opäťovného využitia, dotriedovacích zariadení odpadov pri zdroji, zariadení na mechanicko-biologickú úpravu odpadov pred skládkovaním, nadregionálnych zariadení na energetické zhodnotenie odpadu.

V oblasti odpadového hospodárstva koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou odporúča:

- Pri rozvoji obce rešpektovať ustanovenia zákona o odpadoch, požiadavky Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR) a Programu odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja.
- Predchádzať vzniku odpadov v rámci komplexného systému odpadového hospodárstva obce.
- Prispôsobiť celkovú koncepciu odpadového hospodárstva obce postupnému eliminovaniu skládkovania odpadu v celej SR.
- Podporovať vznik centier cirkulárnej ekonomiky na báze energetického zhodnocovania odpadov, územne segregovaného od obytných zón.
- Valorizovať podmienky pre separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu.
- Kompostovať biologicky rozložiteľné odpady a znížovať ich podiel v zmesovom komunálnom odpade.
- Vytvoriť územnotechnické predpoklady pre vznik novej kompostárne.
- Odstraňovať skládky odpadov ako stresové faktory a konfliktné uzly v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- Podporovať rekultiváciu plôch s lokalizovanými environmentálnymi záťažami v zmysle spracovaných projektov.
- Rešpektovať aktuálny Program odpadového hospodárstva (POH) obce, ako aj aktuálny Program odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja a Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky.
- Rešpektovať aktuálne Všeobecné záväzné nariadenie obce Dvory nad Žitavou o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Dvory nad Žitavou v znení neskorších zmien a doplnkov.

Vo vzťahu ku nulovému variantu (ak by sa predpokladané činnosti nerealizovali) obidva navrhované varianty predstavujú prínos vo vzťahu ku kvalite životného prostredia v obci, v prípade realizácie navrhovaných opatrení a dodržania navrhovaných zásad a regulatív. Varianty „A“ a „B“ vytvoria predpoklady pre efektívne nakladanie s odpadmi a rozvojom zariadení odpadového hospodárstva.

ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE

Podľa Informačného systému environmentálnych záťaží sa v riešenom území nachádzajú dve environmentálne záťaže zaradené do registra A (pravdepodobné environmentálne záťaže) a jedna zaradená do registra C (sanovaná/rekultivovaná lokalita).

Tabuľka 8 Prehľad environmentálnych záťaží evidovaných na území

Názov EZ	Identifikátor	Register	Priorita
NZ (002) / Dvory nad Žitavou - družstvo - prevádzka živočíšnej výroby	SK/EZ/NZ/574	A	-
NZ (003) / Dvory nad Žitavou - hydinová farma	SK/EZ/NZ/575	A	-
NZ (003) / Dvory nad Žitavou - skládka KO	SK/EZ/NZ/1382	C	-

Zdroj: Informačný systém environmentálnych záťaží, 04/2023, www.enviroportal.sk

A: Pravdepodobná environmentálna záťaž

B: Environmentálna záťaž

C: Sanovaná, rekultivovaná lokalita

D: Environmentálna záťaž vyradená z registrov

B.II.4 HLUK A VIBRÁCIE (ZDROJE, INTENZITA)

Významné miesto v súbore stresových faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia, a tak nepriaznivo vplývajú na flóru, faunu ako aj na zdravie človeka, zastáva hluk. Najväčším zdrojom hluku v riešenom území je intenzívna doprava. Hlukom sú najviac zatažené lokality nachádzajúce sa pozdĺž cestných dopravných ľahov ciest I. triedy č. 75, II. triedy č. 511, III. triedy č. 1492 a železničná trať č. 130 (120).

Z krajinno-ekologického hľadiska sú výraznými kolíziami dopravné ľahy prechádzajúce v bezprostrednej blízkosti obytných častí sídiel a chránených území.

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj stacionárne zdroje hluku, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej a polnohospodárskej výroby.

Opatrenia, ktoré bude potrebné priať na eliminovanie hluku v životnom prostredí:

- Navrhovanie pásov zelene s ochrannou a izolačnou funkciou pozdĺž cest a cestných komunikácií, pozdĺž hraníc areálov (zvyšovaním množstva krajinnej zelene prispieť ku eliminácii hluku v území).
- Vytváranie predpokladov pre elimináciu hluku z dopravy vhodnými spôsobmi urbanizácie územia.

Tabuľka 9: Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí podľa zákona č. 549/2007

Kategória územia	Opis chráneného územia	Ref. Čas. inter.	Prípustné hodnoty				
			Hluk z dopravy			Hluk z iných zdrojov $L_{Aeq,p}$	
			Pozemná a vodná doprava b)c) $L_{Aeq,p}$	Železničné dráhy c) $L_{Aeq,p}$	Letecká doprava $L_{Aeq,p}$		
I.	Územie s osobitnou ochranou pred hlukom (napríklad kúpelné miesta, kúpelné a liečebné areály).	deň večer noc	45 45 40	45 45 40	50 50 40	– – 60	45 45 40
II.	Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov) vonkajší priestor v obytnom a rekreačnom území.	deň večer noc	50 50 45	50 50 45	55 55 45	– – 65	50 50 45
III.	Územie ako v kategórii II v okolí diaľnic, cest I. a II. triedy, mestnych komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letisk, mestské centrá.	deň večer noc	60 60 50	60 60 55	60 60 50	– – 75	50 50 45
IV.	Územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov.	deň večer noc	70 70 70	70 70 70	70 70 70	– – 95	70 70 70

Poznámky k tabuľke:

a) Prípustné hodnoty platia pre suchý povrch vozovky a nezasnežený terén. Ak ide o sezónne zariadenia, hluk sa hodnotí pri podmienkach, ktoré je možné pri ich prevádzke predpokladať.

b) Pozemná doprava je doprava na pozemných komunikáciách vrátane električkovej dopravy.

c) Zastávky mestnej hromadnej dopravy, autobusovej, železničnej, vodnej dopravy a stanovišťa taxislužieb určené iba na nastupovanie a vystupovanie osôb sa hodnotia ako súčasť pozemnej a vodnej dopravy.

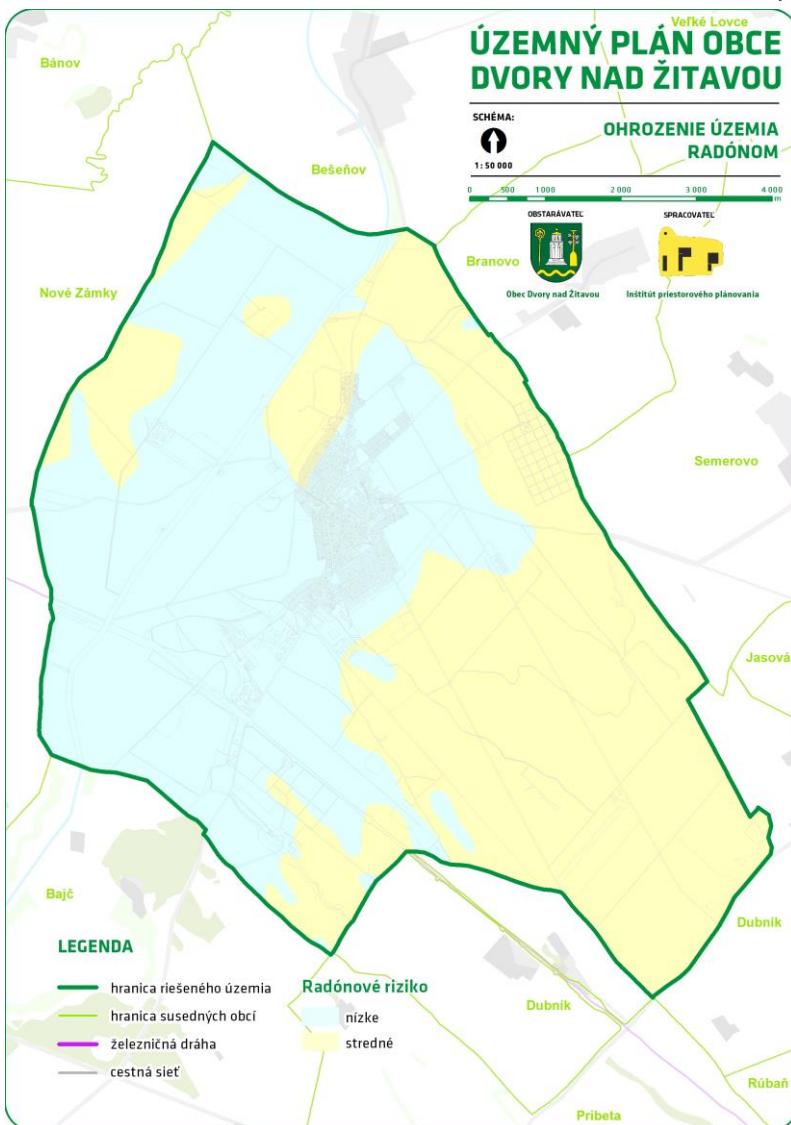
d) Prípustné hodnoty pred fasádou nebytových objektov sa uplatňujú v čase ich používania (napríklad školy počas vyučovania).

K prekračovaniu limitných hodnôt hluku môže dochádzať pri výstavbe navrhovaných cestných koridorov a železničného koridoru, čo však možno považovať za jav dočasný. Z hľadiska dopravnej obsluhy územia predstavuje najvýznamnejší impulz navrhovaný zámer rýchlosnej cesty R7. Varianty „A“ a „B“ prinesú tiež rozvoj cyklistickej dopravy v súvislosti s návrhom výstavby nových cyklotrás.

B.II.5 ŽIARENIE A INÉ FYZIKÁLNE POLIA (TEPELNÉ, MAGNETICKÉ A INÉ – ZDROJ A INTENZITA)

Podľa nasledujúcich schémy sa územie obce nachádza prevažne v oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom. Nízke radónové riziko sa nachádza prevažne v juhozápadnej časti mimo zastavaného územia.

Schéma 3: Schematické znázornenie radónového rizika na území obce Dvory nad Žitavou

Zdroj: zostavené na základe údajov ŠGÚDŠ, 2023

Prezentované výsledky radónového prieskumu v riešenom území nie je možné použiť ako podklad pre detailnú projekčnú činnosť a nenahradzujú podrobny radónový prieskum. Výsledky podávajú len základné informácie o radónovej situácii a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších činností.

B.II.6 DOPLŇUJÚCE ÚDAJE (NAPR. VÝZNAMNÉ TERÉNNNE ÚPRAVY A ZÁSAHY DO KRAJINY)

Nové podmienky regulácie intenzity využitia územia vytvoria reálne zmeny vo výstupoch až pri ich realizácii. V území nastanú zmeny v reálnom vývoji počtu a skladby obyvateľstva a s tým sú spojené výstupy v oblasti odpadových vôd, nakladania s odpadmi a pod.

Pri realizácii stavebných aktivít súvisiacich s vybudovaním dopravnej infraštruktúry, nastanú zmeny v území, ktoré budú mať vplyv na existujúcu konfiguráciu terénu (výkopy, násypy, a pod.) a súčasnej aj na existujúcu krajinnú štruktúru územia. Ich kvantifikácia však nie je v tomto stupni posudzovania možná. Konkrétnie riešenie bude predmetom podrobnej projektovej dokumentácie a pred jeho realizáciou musí byť uvedená činnosť predmetom samostatného posudzovania vplyvov tejto činnosti na životné prostredie v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pri realizácii ostatných plôch vo variantoch riešenia konceptu územného plánu môže dôjsť len k menším povrchovým úpravám súvisiacich so stavebnou činnosťou. Konkrétnie riešenia však budú predmetom spracovania podrobnej projektovej dokumentácie a nie sú predmetom spracovania strategického dokumentu. Pri realizácii stavebných aktivít alebo pri presmerovaní dopravy nastane zároveň zmena v oblasti hlukovej záťaže.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

C.I VYMEDZENIE HRANÍC DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Riešeným územím pre spracovanie ÚPN obce Dvory nad Žitavou je administratívno-správne územie obce Dvory nad Žitavou, ktoré je tvorené katastrálnym územím Dvory nad Žitavou.

Dvory nad Žitavou ležia v Podunajskej nížine pozdĺž ľavého brehu rieky Žitavy, v nadmorskej výške 120 m n. m., uprostred okresu Nové Zámky. Obcou vede cesta č. 75 I. triedy a cesta č. 511 II. triedy, ktoré tvoria hlavné komunikačné osi územia. Najbližšie susedné obce sú Bánov (SZ, 8,2 km), Bešeňov (S, 5,8 km), Branovo (SV, 4,6 km), Semerovo (V, 6,7 km) Jasová (V, 9,8 km), Dubník (JV, 11,4 km), Bajč (JZ, 8,3 km) a Pribeta (JV, 13,3 km). Nové Zámky sú od Dvorov nad Žitavou vzdialené 7 km západným smerom, Bratislava je vzdialenosť 88 km mierne na severozápad.

Záujmovým územím pre spracovanie územného plánu obce je okres Nové Zámky, na území ktorého sa prejavujú funkčné a prevádzkové väzby riešeného územia.

Obec Dvory nad Žitavou je súčasťou novozámocko-komárňanského ďažiska osídlenia. Toto ďažisko osídlenia je v KURS 2001 zaradené ako ďažisko osídlenia druhej úrovne. ďažiská osídlenia druhej úrovne, sú tvorené okolo stredne veľkých miest, pri ktorých sa v menšej miere prejavujú aglomeračné väzby medzi centrami a voči okolitým obciam prevládajú viac polarizačné (dostredivé) účinky jadier týchto ďažisk osídlenia. Územné vymedzenie ďažisk osídlenia nie je stabilné a statické. Ide o isté v čase premenlivé (pulzujúce) územia. Závisí to na rozvoji aktivít na ich území v jednotlivých obciach a na rozvoji „sily“ vlastného jadra (jadier) ďažiska osídlenia. Novozámocko-komárňanské ďažisko osídlenia predstavuje vo vymedzení KURS 2001 územie pozdĺž osi od Šurian až po Komárno s okolitými obcami, ktoré spadajú do jednotlivých centier na tejto osi ležiacich – Šurany, Nové Zámky, Hurbanovo, Komárno.

Obec priamo susedí s okresným mestom Nové Zámky, ktoré je navyše súčasne centrom novozámocko-komárňanského ďažiska osídlenia. Mesto Nové Zámky je súčasťou ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa v smere Bánovce nad Bebravou – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno. Mesto Nové Zámky tvorí významné sídelné centrum Nitrianskeho kraja, čo je podčiarknuté aj v Územnom pláne regiónu Nitrianskeho kraja v platnom znení.

FUNKČNO - PRIESTOROVÁ KOMPOZÍCIA OBCE

Z celkového pohľadu možno urbanistickú štruktúru obce hodnotiť ako homogénne – rastlú štruktúru, postupným zrastením zlučujúcu štruktúru pôvodne štyroch obci. Priestorový prejav obce predstavuje diferencovanú štruktúru súčasného stavu, ktorá vznikla ako výsledok dlhodobého vývoja. Dnešnú podobu priestorovej štruktúry obce vyformovali historické cesty k brodu cez rieku Žitava, centrálne umiestnené stredoveké námestie, ako aj zrastenie pôvodne štyroch obci. Územie obce sa rozkladá v Podunajskej nížine.

Súčasný stav priestorovej štruktúry obce je odrazom jeho doterajšieho urbanistického vývoja. Tomu zodpovedá aj kompozičné usporiadanie obce. Zo stredu obce sú v smere všetkých svetových strán do križa vedené hlavné dopravné komunikácie. Tieto obecné radiály sú od centrálne umiestneného kruhového objazdu vedené ako základné komunikačné línie, čím zároveň vytvárajú aj hlavné kompozičné osi. Na sever v trase uličného koridoru Bešeňovskej ulice, na juh ulicou Veľká Komárňanská, na západ ako Mostná ulica a na východ ako Hlavná ulica. Tieto štyri cesty rozdeľujú štruktúru obce do štyroch pomyselných priestorových kvadrantov.

Sekundárne kompozičné osi sú tvorené rozvetvením týchto hlavných komunikačno-kompozičných osí do ďalších cestných radiál. Od Bešeňovskej sa na severovýchode odpája Branovská cesta. Od Veľkej Komárňanskej na juhu Hlboká cesta a od Hlavnej ulice juhovýchodným smerom Dubová cesta. Cestná sieť tak má celkovo má radiálny (lúčovitý) priestorový prejav. Na takto tvorené obecné radiály sú pomerne pravidelne naviazané obytné ulice.

Nížinnú časť tvoria rozsiahle lány polí a pásy vinohradov. Súčasťou obrazu krajiny sú najmä početné polnohospodárske polia.

C.II CHARAKTERISTIKA SÚČASNÉHO STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA – PODĽA STUPŇA ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

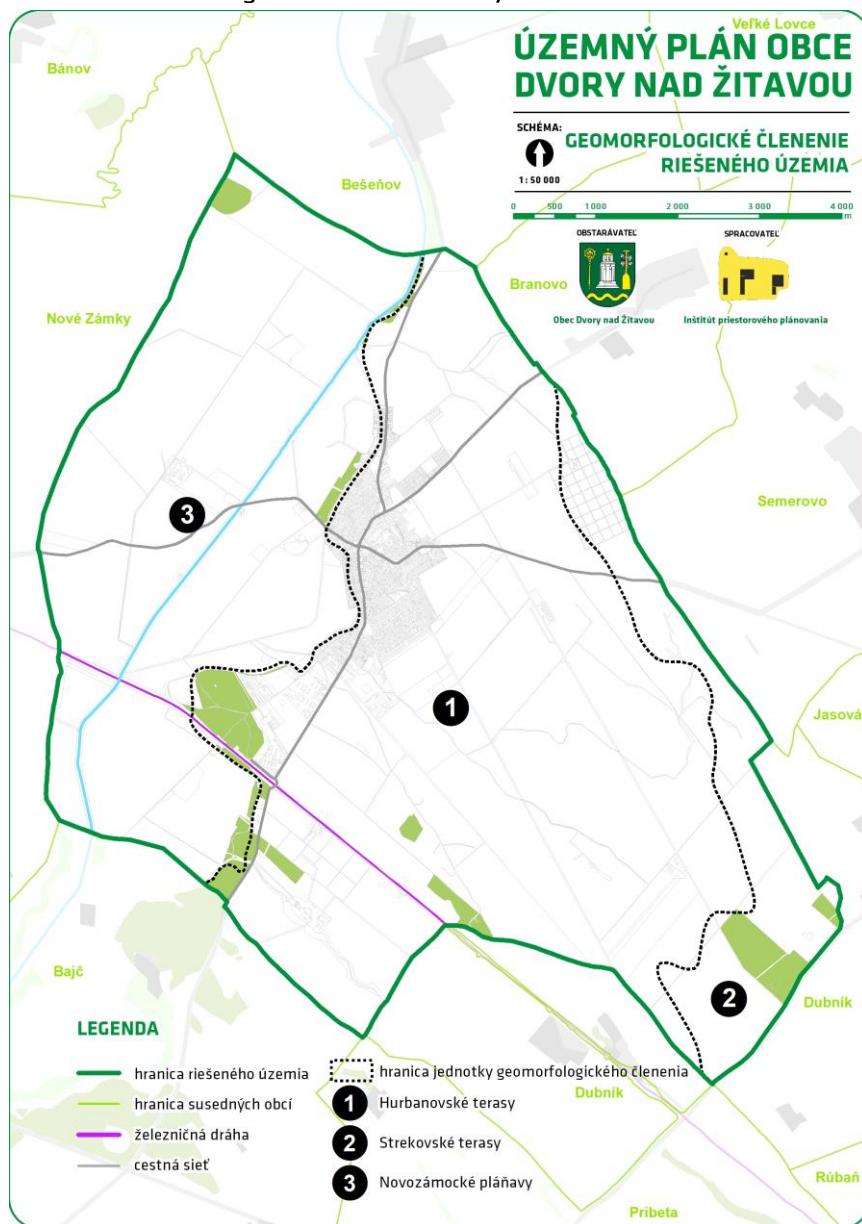
C.II.1 HORNINOVÉ PROSTREDIE – INŽINIERSKO-GEOLOGICKÉ VLASTNOSTI, GEODYNAMICKÉ JAVY (NAPR. ZOSUVY, SEIZMICKA, ERÓZIA A INÉ), LOŽISKÁ NERASTNÝCH SUROVÍN, GEOMORFOLOGICKÉ POMERY (NAPR. SKLON, ČLENITOSŤ), STAV ZNEČISTENIA HORNINOVÉHO PROSTREDIA

C.II.1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa mapy Geomorfologické členenie Slovenska (D. Kočický, B. Ivanič, 2011) spadá celé územie katastra obce do jednej podsústavy Alpsko-himalájskej sústavy:

- Podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina,
 - celku Podunajská pahorkatina, podcelku Hronská pahorkatina, časti Hurbanovské terasy a Strekovské terasy,
 - celku Podunajská rovina, časti Novozámocké pláňavy.

Schéma 4: Geomorfologické členenie obce Dvory nad Žitavou

Zdroj: zostavené na základe údajov ŠGÚDŠ, 2023

Sklonitosť sa považuje za najdôležitejší morfometrický parameter, pretože predstavuje výrazný limitujúci faktor pre viaceré druhy ľudskej činnosti – výstavbu, polnohospodárstvo, lesné hospodárstvo. Zároveň je dôležitým faktorom vzniku a intenzity geomorfologických procesov – napr. erózie a svahových procesov. Reliéf možno charakterizovať ako rovinný až nepatrne zvlnený s nadmorskou výškou od 119 m n. m. až po 146 m n. m.

Z hľadiska geomorfologickej typizácie (Mazúr, Činčura, Kvitkovič, 1980) sú na území kraja rozlíšené nasledovné 2 typy reliéfu:

- Prevažne časť Nitrianskej tabule vypĺňa reliéf zvlnených rovín.
- Zvyšok územia vypĺňa reliéf rovín a nív.

C.II.1.2 GEOLOGICKÉ POMERY

KVARTÉR

Holocén vcelku

- Fluviálne sedimenty: litofaciálne nečlenené nivné hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov (fhh).
- Fluviálno-organické sedimenty: jemnopiesčité, ílové až hnilikalové humózne hliny mŕtvyh ramien a močiarov (hh).
- Organické sedimenty: rašeliny (slatiny a vrchoviská), humózne a rašelinové hliny (orh).

Mladší pleistocén

- Fluviálne sedimenty: štrky, piesčité štrky a piesky dnovej akumulácie v nízkych terasách (šw).
- Fluviálne sedimenty: štrky, piesčité štrky a piesky v nízkych terasách s pokryvom spraší a deluviálnych splachov (šhw).
- Fluviálne sedimenty: hliny, ílovité hliny a hlinité piesky v nízkych terasách a nivách (hw).
- Eoliticko-deluviálne sedimenty: nevápnité sprašové hliny a sprašiam podobné zeminy (lhw).

Mladší pleistocén – holocén

- Deluviálno-fluviálne sedimenty: prevažne ronové hliny, piesčité hliny s úlomkami, jemnozrnné piesky a splachy zo spraší (dfh).
- Fluviálno-eolické sedimenty: fluviálne piesky s krátkym eolickým transportom (fep).
- Fluviálne sedimenty: piesčité štrky a piesky najmladšieho horizontu dnovej akumulácie v nadnivných terasách (fš).

Pleistocén/ holocén

- Deluviálno-polygenetické sedimenty: hlinito-ílovité a piesčité svahové hliny (pgh).
- Deluviálne sedimenty vcelku: litofaciálne nerozlišené svahoviny a sutiny (d).
- Zosuvy (z).

NEOGÉN

Pliocén

- Volkovské súvrstvie: piesky, štrky, íly, uhol'né íly (npPl).

GEODYNAMICKÉ JAVY

V Západných Karpatoch sú zemetrasenia tektonickými dozvukmi treťohornej horotvornej činnosti súvisiacej so zrážkou bloku Alcapa a Európskej platformy a tiež v dôsledku poklesu Panónskej panvy. Maximálna očakávaná seizmická intenzita môže dosiahnuť na území obce 6° prípadne v južnej časti 7° stupnice EMS-98 (Atlas krajiny SR – mapa Vybrané geodynamické javy). Intenzita zemetrasenia vychádza z modifikovanej Mercalliho stupnice.

Na území obce sa nenachádzajú polnohospodárske pôdy postihnuté vodnou eróziou. Na území obce v jej strednej a východnej časti sa nachádzajú polnohospodárske pôdy silne a extrémne ovplyvnené veterinou

eróziou. Z hľadiska náchylnosti územia na zosúvanie možno riešené územie hodnotiť ako slabo ohrozené na zosúvanie (Atlas krajiny SR, 2002).

INŽINIERSKO-GEOLOGICKÉ VLASTNOSTI

Podľa mapy inžinierskogeologických rajónov Slovenska (Hrašna, Klukanová, 2002) patrí územie do rajónov eolitických spráši, náplavov nízinných tokov, pleistocenných riečnych terás, deluviálnych sedimentov, striedajúcich sa jemnozrnných až štrkovitých sedimentov, koluválnych sedimentov, náplavov aluviálnych rovín, mŕtvyh ramien, navážiek odpadu (skládky a pod.), sprašoidlných sedimentov.

HYDROGEOLOGICKÉ VLASTNOSTI

Hydrogeologické regióny územia obce Dvory nad Žitavou z hľadiska hydrogeologického členenia:

- Neogén Hronskej pahorkatiny.
- Kvartér Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky.

LOŽISKÁ NERASTNÝCH SUROVÍN

Podľa údajov zo Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave, v riešenom území nie sú evidované ložiská nevyhradeného nerastu, chránené ložiskové územia a ani žiadny dobývací priestor.

C.II.2 KLIMATICKÉ POMERY – ZRÁŽKY (NAPR. PRIEMERNÝ ROČNÝ ÚHRN A ČASOVÝ PRIEBEH), TEPLOTA (NAPR. PRIEMERNÁ ROČNÁ A ČASOVÝ PRIEBEH), VETERNOSŤ (NAPR. SMER A SILA PREVLÁDAJÚCICH VETROV)

Riešené územie bolo posudzované z hľadiska krátkodobého stavu vlastností ovzdušia – teplotné, zrážkové a veterné pomery. Tieto klimatické parametre, spolu s mierou jeho znečistenia cudzorodými látkami, najvýraznejšie modifikujú podmienky socioekonomickej využitia územia. Klimatické charakteristiky (teplotné, zrážkové a veterné pomery) na území obce sú opísané podľa údajov zaznamenaných na klimatologickej a zrážkomernej stanici v Hurbanove.

Podľa údajov v Atlase krajiny SR (2002) patrí záujmové územie do teplého, veľmi suchého klimatického okrsku s miernou zimou. Priemerná teplota vzduchu (stanica Hurbanovo) tu dosahuje $12,23^{\circ}\text{C}$. Najchladnejším mesiacom v priemere je december a január s priemernou mesačnou teplotou $2,6$ až $1,9^{\circ}\text{C}$, najteplejším mesiacom je august s priemernou mesačnou teplotou $23,3^{\circ}\text{C}$. Ročný úhrn zrážok sa pohybuje medzi 400 až 500 mm. Pre bližšiu charakteristiku klimatických pomerov boli použité údaje z Atlasu krajiny SR (2002), mesačných klimatických pozorovaní SHMÚ.

TEPLOTNÉ POMERY

Priemerná teplota v regióne nameraná na meteorologickej stanici v Hurbanove bola v roku 2012 $11,68^{\circ}\text{C}$ a v roku 2022 $12,23^{\circ}\text{C}$. Priemerná teplota v zimných mesiacoch sú $3,1^{\circ}\text{C}$, v jarných mesiacoch 11°C , letných mesiacoch $23,1^{\circ}\text{C}$ a na jeseň $11,6^{\circ}\text{C}$.

Tabuľka 10: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu ($^{\circ}\text{C}$), stanica Hurbanovo

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
2012	1,7	-2,8	7,8	12,5	18,1	21,4	23,1	22,4	17,7	11,0	7,7	-0,5	11,68
2022	1,9	4,9	5,0	10,0	18,2	22,6	23,3	23,4	15,7	12,7	6,5	2,6	12,23

Zdroj: zostavené podľa Agrometeorologické a fenologické informácie – Západné Slovensko, SHMÚ, 2023

ZRÁŽKOVÉ POMERY

Najviac zrážok bolo zaznamenaných v mesiaci jún a september a najmenej zrážok padlo v mesiaci október. Časť zrážok v zimnom období padne vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú

z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy, ale aj nadmorskej výšky, nakol'ko je riešené územie členité. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je menej ako 40.

Tabuľka 11: Mesačné a ročné úhrny atmosférických zrážok (mm), stanica Hurbanovo

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
2012	48,9	16,1	2,5	37,1	23,2	58,9	87,4	5,8	24,7	64,0	24,7	41,4	434,7
2022	8,2	23,8	22,4	22,3	32	78,7	29,5	55,2	104,2	4,4	19,7	68,8	469,2

Zdroj: zostavené podľa Agrometeorologické a fenologické informácie – Západné Slovensko, SHMÚ, 2023

VETERNÉ POMERY

Prúdenie vzduchu je najpremenlivejšia meteorologická veličina. Rýchlosť prúdenia vzduchu je podmienená prevažne rozložením tlakových útvarov v atmosfére, v prízemnej vrstve však do značnej miery pôsobia aj orografické vplyvy. Prevládajúce prúdenie vzduchových hmôr v tejto časti Podunajskej nížiny má severozápadný smer. Naopak najzriedkavejšie bývajú vetry so severovýchodným smerom prúdenia.

KLIMATICKÁ ZMENA

Súčasná a nastávajúca zmena klímy sa negatívne dotýka aj riešeného územia. Je vhodné posúdiť zraniteľnosť územia a stanoviť adaptačnú stratégiu. Samotná samospráva môže analyzovať stav obce, podmienky života v nej a následne vypracovať rozvojové stratégie a programy, v ktorých je potrebné brať do úvahy zraniteľnosť obce na dopady zmeny klímy, ako aj príspevok obce k zmene klímy. Spôsoby, akými je možné znížiť rýchlosť otepľovania môžu byť napríklad optimálne zabezpečovanie prímestskej dopravy, budovať cyklistickú dopravu, racionalizovať systémy verejného osvetlenia, podpora geotermálnych zdrojov, zvyšovanie rozlohy sídelnej zelene, dôsledná ochrana a obnova mokradí na území obcí a množstvo ďalších opatrení.

Významné kľúčové dopady zmeny klímy v riešenom území:

- Dopady zmeny klímy na zdravie obyvateľstva (rizikové skupiny najmä osoby so srdcovocievnymi chorobami, dýchacími chorobami, rakovina kože, dehydratácia).
- Zmeny v druhovej štruktúre drevín, poškodzovanie drevín škodcami, šírenie inváznych druhov drevín, usychanie vegetácie.
- Zvýšenie spotreby pitnej vody a vody na osobnú hygienu.
- Pokles hladiny spodnej vody, zvýšená spotreba zavlažovania.
- Možnosť lokálnych záplav najmä z okolitých vodných tokov pri tzv. bleskových povodniach, pri prívalových dažďoch vyrážanie vody z kanalizačnej sústavy.
- Zvýšenie spotreby elektrickej energie v dôsledku zvýšenia účinnosti chladiacich zariadení.
- Poškodenie cestných komunikácií v dôsledku vyšších teplôt.
- Prehrievanie budov a poškodenie spojov budov z dôvodu tepelného rozpínania.

C.II.3 OVZDUŠIE – STAV ZNEČISTENIA OVZDUŠIA

Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podiel'a na znečistení ovzdušia najmä automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a polnohospodárskej pôdy, ale aj energetické zdroje výrobných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, ktoré sú situované v riešenom území alebo v jeho okolí. Vplyv na kvalitu ovzdušia priamo v riešenom území majú frekventované cestné úseky.

Medzi znečisťovateľov ovzdušia v obci patria spoločnosti P. G. TRADE, spol. s. r. o. a Novogal, a. s..

C.II.4 VODNÉ POMERY – POVRCHOVÉ VODY (NAPR. VODNÉ TOKY, VODNÉ PLOCHY), PODZEMNÉ VODY VRÁTANE GEOTERMÁLNYCH, MINERÁLNYCH, PRAMENE A PRAMENNÉ OBLASTI VRÁTANE TERMÁLNYCH A MINERÁLNYCH PRAMEŇOV (VÝDATNOSŤ, KVALITA, CHEMICKÉ ZLOŽENIE), VODOHOSPODÁRSKY CHRÁNENÉ ÚZEMIA, STUPEŇ ZNEČISTENIA PODZEMNÝCH A POVRCHOVÝCH VÔD

Obec Dvory nad Žitavou sa nachádza z hydrologického hľadiska v správnom území povodia Dunaja a čiastkového povodia Váhu (4-21). Malá časť katastrálnej hranice obce Dvory nad Žitavou tvorí aj hranicu čiastkového povodia Váhu s čiastkovým povodím Hrona (4-23), ale čiastkové povodie Hrona priamo do obce nezasahuje.

Podrobnejšie povodia na území obce Dvory nad Žitavou:

- 4-21-14-002,
- 4-21-18-009,
- 4-21-18-012,
- 4-21-18-013,
- 4-21-18-014.

C.II.4.1 POVRCHOVÉ VODY

VODNÉ TOKY

Obec Dvory nad Žitavou sa nachádza z hydrologického hľadiska v správnom území povodia Dunaja a čiastkového povodia Váhu (4-21). Malá časť katastrálnej hranice obce Dvory nad Žitavou tvorí aj hranicu čiastkového povodia Váhu s čiastkovým povodím Hrona (4-23), ale čiastkové povodie Hrona priamo do obce nezasahuje.

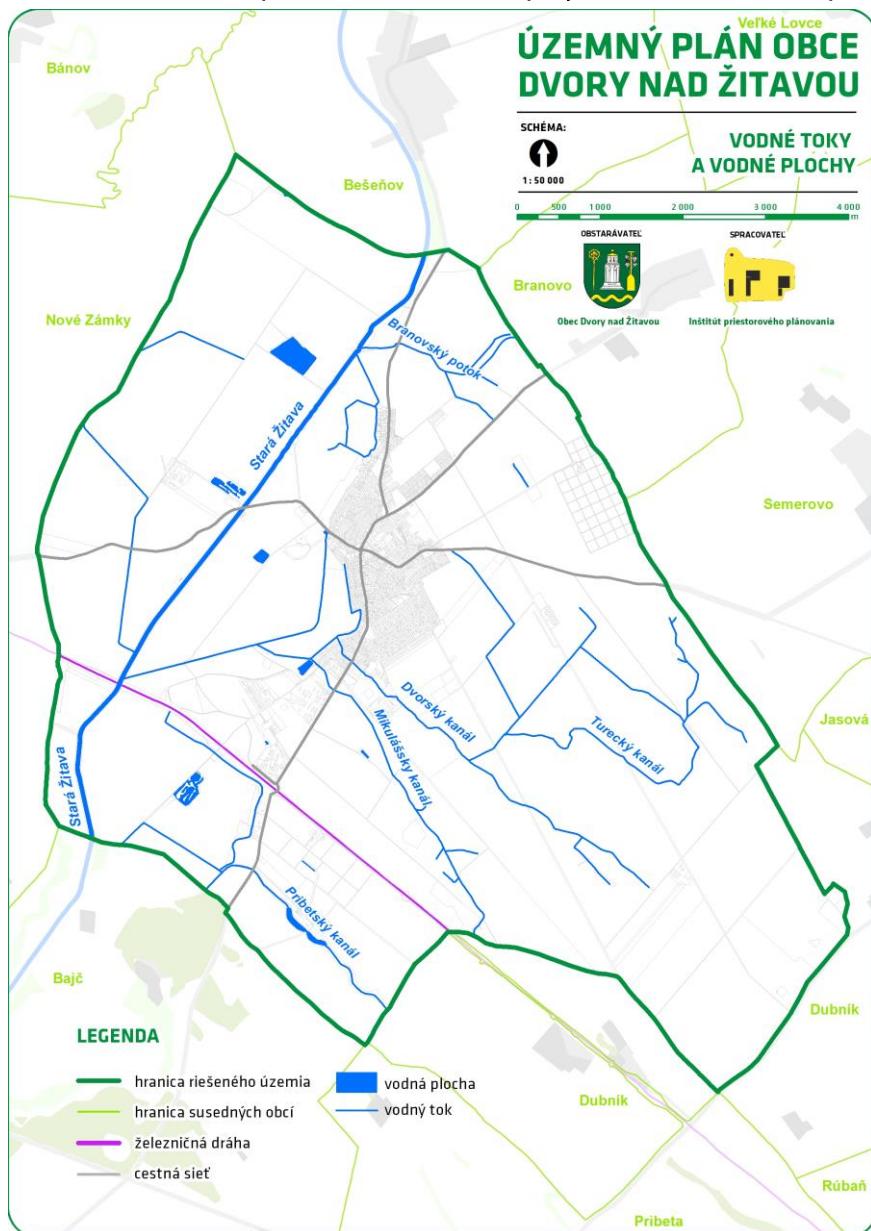
Nachádza sa v blízkosti povodia rieky Nitra a povodia európskeho veľtoku Dunaj, do ktorého sa rieky Váh a Nitra s prítokom Žitava vlievajú. Územie je bohaté na zásoby podzemných a minerálnych vôd, prítomný je geotermálny vrt. Podunajskú nížinu ako aj územie obce tvorí sieť umelo vybudovaných (odvodňovacích a zavlažovacích) kanálov.

Najvýznamnejším tokom v území je vodný tok Stará Žitava, je doplnená viacerými odvodňovacími kanálmi napr. Dvorský, Turecký, Pribetský a Mikulášsky kanál. V severnej časti je najvýznamnejším tokom vlievajúcim sa do rieky Branovský potok.

Medzi vodohospodársky významné vodné toky sú zaradené vodné toky Stará Žitava a Branovský potok.

Okrem vyššie uvedených vodných tokov sa v území nachádzajú aj viaceré hydromelioračné zariadenia. V riešenom území obce Dvory nad Žitavou je vybudované detailné odvodnenie polnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka. Závlahové stavby pozostávajú zo záujmového územia závlah, závlahových čerpacích staníc a podzemných rozvodov závlahovej vody, ktoré sú z rôznych profilov a z rôznych materiálov (PVC, AZC, ocel'). Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, ktoré sú chránené betónovými skružami.

Schéma 5: Sústava vodných tokov, kanálov a vodných plôch na území obce Dvory nad Žitavou

Zdroj: zostavené na základe podkladov, 2023

VODNÉ PLOCHY

Vodné plochy na území obce Dvory nad Žitavou sú pozostatkami predchádzajúcej ťažby štrku a piesku – bagroviská, ktoré momentálne slúžia na rekreáciu a sú určené na športový rybolov.

V extravidé obce sa nachádza významné vodné plochy:

- Štrkovisko 1 pri Žitavskom kanáli.
- Štrkovisko 2 pri Kalvárii.
- Štrkovisko 3 južné.
- Štrkovisko 4 severné.
- Štrkovisko 5 pri Komárňanskej ceste.

Obrázok 1: Štrkovisko 1 pri Žitavskom kanáli - Dvorské rybníky

C.II.4.2 PODZEMNÉ VODY

Riešené územie leží v kvartérnom útvare SK1000400P (Medzirnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov južnej časti povodia Váhu) a v predkvartérnom útvare SK2001000P (Medzirnové podzemné vody Podunajskej panvy a jej výbežkov oblasti povodia Váhu).

V útvare podzemnej vody SK1000400P sú ako kolektorské horniny zastúpené najmä aluviálne a terasové štrky, piesčité štrky, piesky, proluviálne sedimenty stratigrafického zaradenia pleistocén – holocén. Hodnoty mineralizácií vypočítané z objektov sledovania kvality podzemných vód radia tieto vody ku stredne až vysoko mineralizovaným.

V útvare podzemnej vody SK2001000P sú ako kolektorské horniny zastúpené najmä jazerno-riečne sedimenty najmä piesky a štrky, íly stratigrafického zaradenia neogén. V hydrogeologických kolektoroch útvaru prevažuje medzirnová pripustnosť. Generálny smer prúdenia podzemných vód je z vyšších častí panvy k nižším.

Na území obce sa nachádzajú obrovské zásoby podzemnej vody. Je to liečivá voda, ktorá dosahuje údaje vek až 22 miliónov rokov, pričom jej teplota na povrchu má 76 až 78 °C. V obci sa nachádzajú významne zdroje, pre ktoré s vymedzené aj pásma hygienickej ochrany 1. a 2. stupňa. Taktiež je evidovaných množstvo vrtov, hydrogeologických, ako aj hydroinžinierskych.

C.II.4.3 OCHRANA VÔD

CITLIVÉ A ZRANITEĽNÉ OBLASTI

Zraniteľné oblasti sú polnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vód alebo vsakujú do podzemných vód, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l^{-1} alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Polnohospodársky využívané pozemky na území obce, patria podľa prílohy č. 1, Nariadenia vlády č. 174/2017, ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, medzi zraniteľné oblasti.

V zraniteľných oblastiach sa zabezpečuje zvýšená ochrana vód pred polnohospodárskym znečisťovaním uplatňovaním najnovších vedeckých poznatkov a technických poznatkov, prírodných podmienok a potreby ochrany vód podľa Programu polnohospodárskych činností v zmysle zákona č. 364/2004 Z. z., v časti B prílohy č. 5. Program polnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach je súhrn opatrení súvisiacich s aplikáciou hnojív s obsahom dusíka počas kalendárneho roka v závislosti od podmienok hospodárenia na polnohospodárskej pôde.

Nariadenie vlády č. 174/2017 Z. z. ustanovuje citlivé a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Podľa tohto nariadenia sú za citlivé oblasti vyhlásené vodné útvary povrchových vód, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vód, ktoré sa

využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vód vyšší stupeň čistenia vypúštaných odpadových vôd.

VODOHOSPODÁRSKY VÝZNAMNÉ TOKY A VODÁRENSKÉ TOKY

Vodárenské toky a vodohospodársky významné toky sú vodné toky alebo úseky vodných tokov, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje na odber pre pitnú vodu. Zoznam vodárenských tokov ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z. (Príloha č. 1 a č. 2), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Medzi vodohospodársky významné vodné toky sú v riešenom území zaradené nasledovné toky:

- Stará Žitava.
- Branovský potok.

V riešenom území sa nenachádzajú vodárenské toky využívané ako vodárenské zdroje alebo ako vodárenské zdroje na odber pitnej vody.

PRÍRODNÉ MINERÁLNE ZDROJE A GEOTERMÁLNE VODY

Minerálne a geotermálne vody sú prírodné vody, ktoré sa líšia od obyčajných vôd teplotou, chemickým zložením obsahom voľných plynov, rádioaktivitou a najčastejšie biochemickým pôsobením na ľudský organizmus.

Geotermálne vody sú prírodné vody ohriate zemským teplom tak, že ich teplota po výstupe na zemský povrch je vyššia ako priemerná ročná teplota vzduchu v danej lokalite.

V riešenom území je podľa Atlasu geotermálnej energie (ŠGÚDŠ) zaznamenaný jeden vrt s geotermickým meraním s označením FGDŽ-1. Do riešeného územia nezasahujú ochranné pásmo minerálnych vôd.

C.II.4.4 STUPEŇ ZNEČISTENIA VÔD

Kvalita podzemných vôd je ovplyvňovaná mnohými činitelmi z ktorých najdôležitejšie sú horninové zloženie prostredia, kvalita infiltrujúcich zrážok a povrchových vôd ako aj antropogénna činnosť. Z antropogénnych vplyvov ide predovšetkým o znečistenie z polnohospodárskej výroby, spôsobené predovšetkým nevhodným používaním priemyselných hnojív a zakladaním nespevnených polných hnojísk, čo sa prejavuje zvýšeným obsahom dusičnanov, dusitanov, síranov a chloridov. Ďalšími vplyvmi sú osídľovanie územia a priemysel.

Povrchové vody

Výsledky prezentované v tejto podkapitole vychádzajú z ročnej správy publikovanej Slovenským hydrometeorologickým ústavom „Spracovanie údajov z monitorovania kvality povrchovej vody za rok 2022“.

Kvalitatívne ukazovatele sledované vo všetkých monitorovaných miestach (základných a prevádzkových) v roku 2022 boli zhodnotené podľa prílohy č. 1 k NV SR č. 269/2010 Z. z. a prílohy č. 1 NV SR č. 167/2015. Podľa publikovaných údajov sa v roku 2022 na území obce Dvory nad Žitavou nenachádzalo priamo žiadne monitorovacie miesto sledovania kvality povrchových vôd. Najbližšie sledované miesta boli dve monitorovacie miesta, na rieke Žitava s identifikačným číslom N5895000 a N589510D.

Podľa publikovaných údajov v roku 2022 ukazovatele nespĺňali v týchto prevádzkových monitorovacích miestach požiadavky na kvalitu povrchovej vody prílohy č. 1 k NV SR č. 269/2010 Z. z., časti A (všeobecné ukazovatele), časti B (nesyntetické látky), časti C (syntetické látky), časti D (hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele) a prílohy č. 1 NV SR č. 167/2015.

Podzemné vody

Potreba sledovať kvalitu podzemných vôd vyplýva aj zo súčasnej platnej legislatívy Slovenskej republiky a Európskej únie. Výsledky prezentované v tejto kapitole vychádzajú z ročnej správy publikovanej Slovenským hydrometeorologickým ústavom „Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2021“.

Ako referenčné hodnoty (prahové a pozad'ové) sa v uvedenej správe používajú limitné koncentrácie podľa Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 247/2017 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou a zároveň porovnaním s prahovými hodnotami podľa Nariadenia vlády č. 282/2010 Z. z., pre všetky monitorované kvartérne a predkvartérne útvary podzemných vôd.

Metodika stanovila prahové a pozad'ové hodnoty na úrovni kvartérnych a predkvartérnych útvarov podzemnej vody pre všetky znečistujúce látky, resp. skupiny znečistujúcich látok alebo indikátorov znečistenia, ktoré ako znečistujúce látky prispievajúce k riziku ohrozenia podzemných vôd.

Z hľadiska kvality podzemnej vody do riešeného územia zasahuje jeden kvartérny útvar SK1000400P a jeden predkvartérny útvar SK2001000P podzemnej vody.

Na území obce sa nenachádzalo monitorovacie miesto sledovania kvality podzemných vôd. Najbližšie monitorovacie miesto kvartérneho útvaru k obci sú Nové Zámky – juh s identifikačným číslom 37990 a Bánov s identifikačným číslom 602190. Na meracom mieste boli prekročené prahové a limitné hodnoty ukazovateľov.

C.II.5 PÔDNE POMERY – KULTÚRA, PÔDNY TYP, PÔDNY DRUH A BONITA, STUPEŇ NÁCHYLNOSTI NA MECHANICKÚ A CHEMICKÚ DEGRADÁCIU, KVALITA A STUPEŇ ZNEČISTENIA PÔD

Z prírodných zdrojov má v riešenom území dominantné postavenie orná pôda. Z celovej výmery riešeného územia, ktorá je podľa údajov katastra nehnuteľností 6 384,99 ha, zaberá polnohospodárska pôda 5 581 ha, čo predstavuje takmer 87 %. Z toho najviac zaberá orná pôda (5 091 ha), ovocné sady (230) vinice (128 ha), a trvalé trávne porasty (60 ha).

PÔDNY TYP

Pôdný typ je základná klasifikačná jednotka pôd podľa podobnosti pôdotvorných procesov – vznik a vývoj. Tiež sa prejavuje v zhodnosti stavby profilu a následne v približne rovnakom stupni úrodnosti. V riešenom území sú identifikované tri typy pôd:

- Čiernice – čiernice kultizemné, sprievodné černice glejové, lokálne modálne, prevažne z nekarbonátových aluviálnych sedimentov.
- Černozeme – černozeme čiernicové karbonátové, lokálne čiernice černozemné karbonátové až čiernice glejové karbonátové, zo starých karbonátových fluviálnych sedimentov.
- Regozeme – regozeme modálne a kultizemné karbonátové l'ahké, lokálne černozeme kultizemné karbonátové l'ahké, z viatych karbonátových pieskov.

PÔDNY DRUH A BONITA

Pôdny druh je vymedzený na základe zrnitostného triedenia podľa Novákovej klasifikačnej stupnice, ktorá je založená na stanovení podielu frakcií rôznej veľkosti a posúdení množstva (%) jednej alebo viacerých kategórií elementárnych častíc.

V riešenom území majú prevahu pôdy l'ahké a stredne ľažké, s obsahom piesočnato-hlinitých a hlinitých častíc. V menšom rozsahu sa v území nachádzajú ľažké pôdy s obsahom ílovito-hlinitých častíc.

Ochrana polnohospodárskej pôdy zabezpečuje najmä zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní polnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle § 3 uvedeného zákona je každý vlastník alebo užívateľ polnohospodárskej pôdy povinný:

- Vykonávať agrotechnické opatrenia zamerané na ochranu a zachovanie kvalitatívnych vlastností a funkcií polnohospodárskej pôdy a na ochranu pred jej poškodením a degradáciou.
- Predchádzať výskytu a šíreniu burín na neobrábaných pozemkoch.

- Zabezpečiť využívanie polnohospodárskej pôdy tak, aby nebola ohrozená ekologická stabilita územi "A" a "B" oboj zachovaná funkčná späťosť prírodných procesov v krajinnom prostredí.
- Usporiadať a zosúladiť polnohospodársky druh pozemku s jeho evidenciou v katastri.

V zmysle §5 zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní polnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je vlastník alebo užívateľ povinný vykonávať trvalú a účinnú protieróznu ochranu polnohospodárskej pôdy vykonávaním ochranných agrotechnických opatrení podľa stupňa erózie polnohospodárskej pôdy.

Zákon o ochrane a využívaní pôdy ukladá povinnosť pri každom nepolnohospodárskom použití polnohospodárskej pôdy nenarušovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie polnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie polnohospodárskymi mechanizmami, vykonať skrývku humusového horizontu polnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

Ochrana polnohospodárskej pôdy je zabezpečená ochranou najkvalitnejšej polnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdnoekologických jednotiek, ktorý je uvedený v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber polnohospodárskej pôdy.

Chránenými polnohospodárskymi pôdami na základe uvedeného nariadenia sú v katastrálnom území Dvory nad Žitavou bonity 0017002, 0017005, 0018003, 0019002, 0020003, 0022002, 0036002, 0039002.

VODNÁ ERÓZIA

Vodná erózia pôdy má veľký význam pri modelovaní reliéfu krajiny, ako aj pri degradácii vlastností polnohospodárskych pôd (dochádza k uvoľňovaniu a následnému transportu pôdných častíc, na ktoré sú relativne pevne fixované živiny a organická hmota). Vodná erózia sa prejavuje znižovaním hĺbky pôdneho profilu, úbytkom organickej hmoty a živín, rovnako aj zhoršovaním pôdnej štruktúry. Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu na produkčnú schopnosť pôd je erózia pôdy chápána ako významná environmentálna hrozba.

Hoci je vodná erózia prirodzený proces, neuvážená činnosť človeka môže významne ovplyvniť rýchlosť jej pôsobenia. K hlavným faktorom podmienujúcim intenzitu vodnej erózie patrí svahovitosť územia, rastlinný kryt, množstvo a intenzita zrážok a zrnitosť pôdy.

Na území okresu Nové Zámky, ktorého je obec Dvory nad Žitavou súčasťou, sa vyskytuje vodná erózia majúca extrémne negatívne vplyvy na 1,84 % polnohospodárskych pôd. Na území obce sa nachádzajú polnohospodárske pôdy postihnuté vodnou eróziou v malom množstve.

K zvýšeným prejavom vodnej erózie môže dochádzať na polnohospodárskych pôdach bez vegetačného krytu alebo s minimálnym vegetačným krytom, a taktiež na pôdach, kde sa uplatňujú nesprávne polnohospodárske postupy.

VETERNÁ ERÓZIA

Významný vplyv na tento typ erózie má expozícia voči vetru, zrnitostné zloženie pôd a ich ochrana vegetačným krytom. Čažké (ilovito-hlinité) a veľmi čažké pôdy (ilovité) skôr odolávajú odvievaniu pôdných častíc, ako stredne čažké pôdy (hlinité) a l'ahké (piesočnaté) pôdy. Preto je potenciálne riziko postihnutia pôd vетernou eróziou v riešenom území nízke.

Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia). Týmto typom

erózie sú spôsobené škody nielen na pol'nohospodárskej pôde a výrobe, ale v jej dôsledku dochádza k zanášaniu komunikácií, vodných tokov a vytváraniu návejov a znečisťovaniu ovzdušia.

Na území okresu Nové Zámky, ktorého obec Dvory nad Žitavou je súčasťou, je len 0,51 % pol'nohospodárskych pôd extrémne silne ovplyvnených veterou eróziou. Na území obce v jej strednej časti sa nachádzajú pol'nohospodárske pôdy silne a extrémne ovplyvnené veterou eróziou.

DEGRADÁCIA PÔDY

Degradácia pôdy spôsobuje zhoršenie a zmenu chemických, fyzikálnych a biologických vlastností pôd vplyvom prírodných alebo antropických činitel'ov. Tie sa môžu prejaviť nielen na znižovaní produkčného potenciálu pôd, ale aj na možnom negatívnom vplyve na ostatné zložky životného prostredia (vodu a ovzdušie), ale aj na zdraví ľudí a zvierat.

Všetky druhy pôd v rámci pol'nohospodárskeho pôdneho fondu v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzívnych činitel'ov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené osevné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

KONTAMINÁCIA PÔD

Kontaminácia pôd predstavuje prítomnosť cudzorodých látok v pôde, ktoré prekračujú prípustné hodnoty. Najčastejšie sú vyvolané ľudskou činnosťou. Z ekologického hľadiska sú najnebezpečnejšie ľažké kovy, rádioaktívne a organické látky.

Realizovanie pol'nohospodárskych a výrobných aktivít potenciálne zvyšuje nebezpečenstvo kontaminácie pôd. Potenciálnymi bodovými zdrojmi znečistenia pôd môžu byť čierne (príp. riadené) skládky odpadov, a to na pol'nohospodárskej ako aj lesnej pôde. V ich okolí sa môžu koncentrovať neznáme, často veľmi toxicke látky.

Podľa mapy Kontaminácia pôd (J. Čurlík a P. Šefčík, Atlas krajiny SR, 2002) sa v riešenom území nachádzajú prevažne reálne čisté a nekontaminované pôdy resp. mierne kontaminované pôdy.

ZHUTNENIE PÔDY

Náhylnosť pôdy na zhutnenie môže byť podmienená primárne alebo sekundárne. Primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy. Sekundárne (technogénne) zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka, a to priamo - vplyvom tlaku kolies pol'nohospodárskych mechanizmov, alebo nepriamo - znižovaním odolnosti pôd voči zhutneniu nesprávnym hospodárením (nedostatočným organickým hnojením, nevhodným sortimentom hnojív, nedodržiavaním biologicky vyvážených osevných postupov, spôsobov a podmienok obhospodarovania, a pod.).

Na území obce Dvory nad Žitavou dochádza takmer na všetkých pol'nohospodárskych pôdach v k primárному aj sekundárному zhutneniu v závislosti od charakteru pôdných druhov nachádzajúcich sa v území, ale aj v dôsledku intenzívneho obrábania ornej pôdy. Na plochách pokrytých vinicami nedochádza k výraznému poškodeniu pôd zhutnením.

C.II.6 FAUNA, FLÓRA – KVALITATÍVNA A KVANTITATÍVNA CHARAKTERISTIKA, CHRÁNENÉ VZÁCNE A OHROZENÉ DRUHY A BIOTOPY, VÝZNAMNÉ MIGRAČNÉ KORIDORY ŽIVOČÍCHOV

C.II.6.1 ZOOGEOGRAFICKÉ POMERY

Podľa zoogeografického členenia (Jedlička, Kalivodová, 2002), konkrétnie terestického biocyklu, patri riešené územie do provincie stepí panónského úseku. Podľa limnického biocyklu zoogeografického členenia, (Hensel, Krno, 2002) patrí riešené územie do pontokaspickej provincie podunajského okresu stredoslovenskej časti.

Z hľadiska výskytu jednotlivých skupín možno skonštatovať že pre dotknuté územie je charakteristická fauna s výskytom drobných cicavcov, hmyzu, pôdnych organizmov a vtákov. Ďalej sa tu vyskytuje charakteristická fauna urbanizovaného územia a mozaiky prídomových záhrad a záhumienkov.

Zástupcovia tejto oblasti je zajac polný (*Lepus europeus*), hruboš polný (*Microtus arvalis*), jarabica polná (*Perdix perdix*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), škovránok polný (*Alauda arvensis*). Z bezstavovcov sa vyskytuje v tejto oblasti sága stepná (*Saga pedo*), fúzač trávový (*Dorcadion fulvum*) a bohatu zastúpené sú i motýle (*Lepidoptera* sp.).

Sladkovodné toky a mŕtve ramená riek sú domovom sumcov (*Silurus*), kaprov (*Cyprinus*), pstruhov (*Salmo trutta*), hlavátkov (*Hucho*), lipňov (*Thymallus*), rakov (*Astacidea*) a žiab (*Anura*). Bohatšie je spoločenstvo živočíchov väčších potokov a riek v nižších polohách, ktoré je domovom štuky (*Esox*), zubáča (*Sander*), pleskáča (*Abramis*) a plotice (*Rutilus*). Pomerne bohatu zastúpené rozličnými druhmi fauny je spoločenstvo stojatých vód. Z vodného hmyzu tu môžeme vidieť potápniky (*Dytiscidae*), vodomilky (*Hydrophilidae*), korčuliarky (*Gerris*) a vážky (*Odonata*). Brehy stojatých vód sa vyznačujú živočíštvom veľmi bohatým na druhy, vyskytuje sa tu lyska čierna (*Fulica atra*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), trsteniarik obyčajný (*Acrocephalus palustris*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*). Pri riekaach majú svoje hniezدoviská aj kačice divé (*Anas platyrhynchos*), labuť veľká (*Cygnus olor*), čajka smejivá (*Chroicocephalus ridibundus*), bociany (*Ciconia*).

C.II.6.2 FYTOGEOGRAFICKÉ POMERY

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia patrí riešené územie do dubovej zóny, nížnej podzóny, rovinnej oblasti, nemokradového okresu, lužného podokresu a pahorkatinnej oblasti, okresu Hronskej pahorkatiny, a južného podokresu.

V riešenom území je možné vyčleniť podľa Atlasu Krajiny SR (2002) nasledovné mapovacie jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy).
- Vŕbovo-topolové lesy v záplavových územiach veľkých riek (mäkké lužné lesy).
- Dubové a cerovo-dubové lesy.
- Karpatské dubovo-hrabove lesy.
- Dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým.

C.II.6.3 REÁLNA VEGETÁCIA

Z hľadiska vegetačných stupňov Slovenska, patrí riešené územie do prvého vegetačného stupňa.

- vegetačný stupeň: dubový (100 – 400 m n. m.).

Riešené územie patrí do oblasti Podunajskej nížiny, ktorá je tvorená dubovo – hrabovými lesmi, v ktorých má dominantné zastúpenie dub (*Quercus* sp.) a hrab (*Carpinus* sp.), potom lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor tatársky (*Acer tataricum*), breza previsnutá (*Betula pendula*), orech kráľovský (*Juglans regia*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), agát (*Robinia* sp.) a jaseň (*Fraxinus* sp.). Bylinné poschodie tvorí chochlačka dutá (*Corydalis cava*), kokorík širokolistý (*Polygonatum latifolium*).

Pozdĺž riek a potokov sa nachádzajú dreviny lužného lesa, najmä jelša (*Alnus* sp.) a víba biela (*Salix alba*). Bylinné poschodie tvorí napríklad kvitnúca kalina obyčajná (*Viburnum opulus*).

V riešenom území je podľa Atlasu Krajiny SR (2002) prirodzené rozšírenie dubov: dub cerový (*Quercus cerris*), dub plstnatý (*Quercus pubescens*), dub letný (*Quercus robur*), dub zimný (*Quercus petraea*).

Krovnatý podrast tvorí najmä baza čierna (*Sambucus nigra*), vtáčí zob (*Ligustrum vulgare*), brečtan (*Hedera* sp.), hloh (*Crataegus* sp.) a iné. Bylinné druhy zastupuje napríklad pŕhľava dvojdomá (*Urtica dioica*) a hluchavka biela (*Lamium album*).

Vplyvom človeka sa na riešenom území nachádzajú záhrady a sady, ktorých typickými predstaviteľmi sú ovocné stromy ako jabloň domáca (*Malus domestica*), hruška obyčajná (*Pyrus communis*), slivka domáca (*Prunus domestica*), čerešňa vtácia (*Cerasus avium*), čerešňa višňová (*Prunus cerasus*), marhuľa obyčajná (*Prunus armeniaca*), broskyňa obyčajná (*Prunus persica*), ríbezľa (*Ribes sp.*) a iné. Z kvetov prevažne ruže šípové (*Rosa canina*), narcisy (*Narcissus sp.*), tulipány (*Tulipa sp.*). Na slnečných úpätiach svahov sú známe vinice s pestovaním viniča (*Vitis sp.*).

C.II.6.4 LOKALITY S VÝSKYTOM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU A CHRÁNENÝCH DRUHOV (TZV. GENOFONDOVÉ PLOCHY)

Genofondové zdroje predstavujú prvky a štruktúry krajiny s ekostabilizačnou funkciou, ktoré sa vyznačujú vysokou bio a geodiverzitou, prípadne sa tu zaznamenával výskyt zriedkavých a vzácných druhov a spoločenstiev. Definujú sa na základe údajov o flóre, faune a geológii.

Tieto územia vytvárajú vhodné predpoklady pre bohatý výskyt druhov flóry a fauny, ale aj pre migráciu bioty do celého okolia. Za najvýznamnejšie genofondové lokality môžeme považovať územia, ktoré sa zväčša viažu na maloplošne chránené územia, či územia siete Natura 2000.

Významnými lokalitami sú napríklad chránené vtácie územie SKCHVU005 Dolné Považie. Z hľadiska záujmu ochrany prírody sú dôležité lokality ako bagroviská, piesková duna s kalváriou, pieskový presyp, lesné porasty na území obce, vodná nádrž Nový Diel, stromy pri Tureckom násype, prameň pri Rozkošnom.

C.II.7 KRAJINA – ŠTRUKTÚRA, TYP, SCENÉRIA, STABILITA, OCHRANA

Krajina tvorí základný priestorový rámec pre vznik a vývoj sídiel. Spoluuročovala lokalizáciu sídla, poskytovala priestorové podmienky pre jeho rozvoj, limitovala smery a mieru jeho rozvoja. Predovšetkým georeliéf, vodné toky a miestna klíma sú trvalé prírodné zložky, ktoré ovplyvňujú lokalizáciu sídla a predurčujú priestor pre rozvinutie prvotného pôdorysu a následne pre vyvíjajúcu sa mestskú štruktúru.

Časť pôvodnej krajinnej štruktúry riešeného územia, ktorá bola podmienená prírodnými podmienkami, tvoril les. V súčasnej dobe sa lesné porasty v riešenom území nachádzajú len ostrovčekovito s pomerom 222 ha (3 %) v juhovýchodnej a juhozápadnej časti obce. Väčšinu územia tvoria plochy ornej pôdy o výmere 5 091 ha, čo predstavujú približne 80 % celkovej výmery riešeného územia.

Dôležitými prvkami krajinnej štruktúry sú vodné toky, kanály a vodné plochy, ktoré sa nachádzajú v otvorennej polnohospodárskej krajine.

C.II.7.1 SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

Z hľadiska charakteru súčasnej krajinnej štruktúry je možné riešené územie rozdeliť na otvorenú polnohospodársku krajinu, zastavané územie sídla, pričom podiel lesnej krajiny je pomerne nízky.

Obrázok 2: Zástavba rodinných domov a polnohospodárske polia

Významným prvkom v súčasnej krajinnej štruktúre je orná pôda, ktorá obklopuje zastavanú časť obce. Riešené územie je tvorené prevažne polnohospodárskou pôdou a zastavaným územím.

Poľnohospodársky využívané plochy predstavujú približne 91 % celkovej výmery riešeného územia. Tie sa nachádzajú predovšetkým v podobe ornej pôdy a v menšej miere v podobe trvalých trávnych porastov, viníc. Plochy ornej pôdy zaberajú podľa údajov z katastra nehnuteľností približne 5 091 ha, čo predstavuje zhruba 80 % z celkovej výmery riešeného územia. Ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (záhrada, ovocný sad) predstavujú približne len 9 % poľnohospodárskej pôdy a 8 % celkovej výmery riešeného územia.

Tabuľka 12: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov poľnohospodárskej pôdy v obci Dvory nad Žitavou a ich percentuálne zastúpenie k 31. 12. 2022

	Celková výmera	Poľnohosp. pôda	Z toho					
			orná pôda	chmeľnica	vinica	záhrada	ovocný sad	TTP
ha	6 384,99	5 581,11	5 091,32	0,00	127,95	71,69	229,92	60,13
% z CV	100,00	87,41	79,74	0,00	2,00	1,12	3,60	0,94
% z PP	-	100,00	91,22	0,00	2,29	1,28	4,12	1,08

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pozn.: TTP - trvalý trávny porast

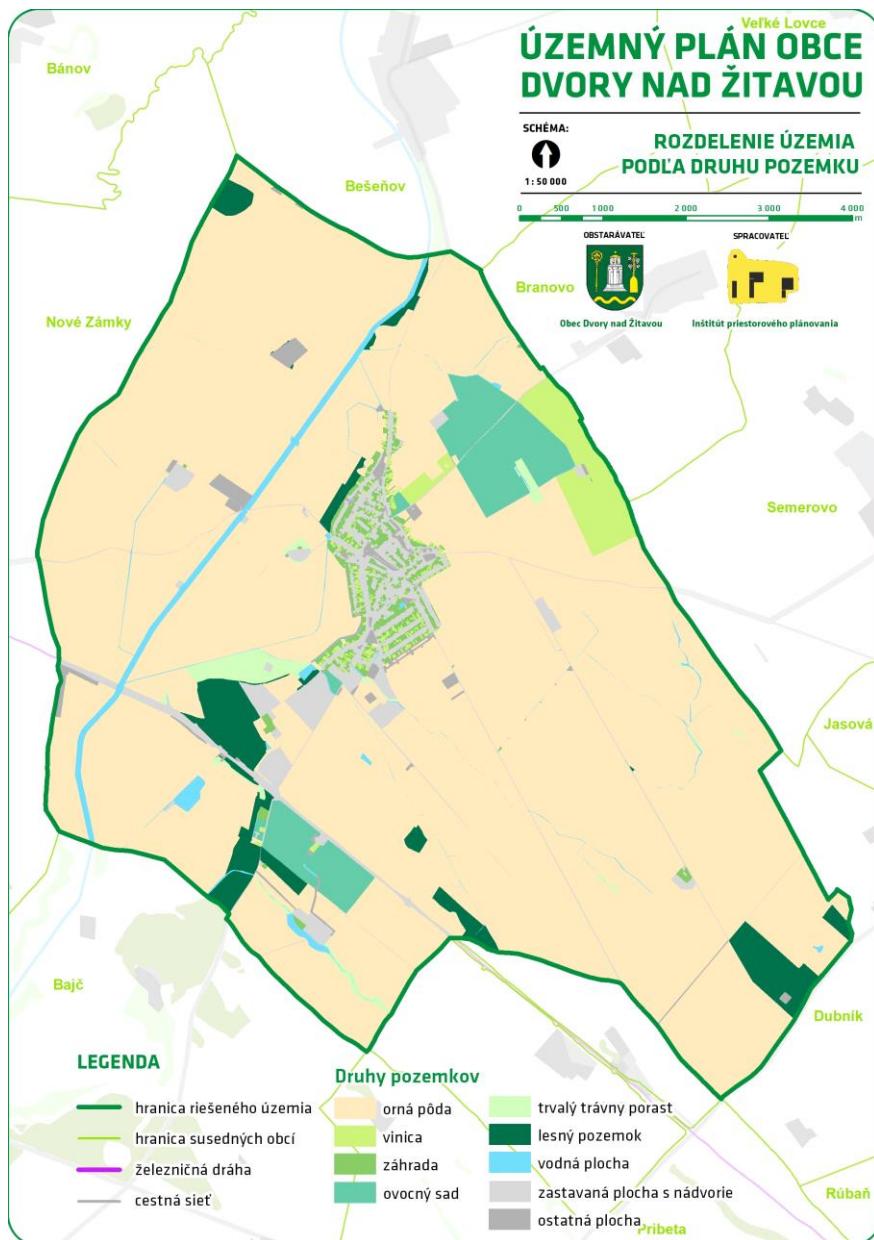
Tabuľka 13: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov nepoľnohospodárskej pôdy v obci Dvory nad Žitavou a ich percentuálne zastúpenie k 31. 12. 2022

	Celková výmera	Nepoľnohosp. pôda	Z toho			
			lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha
ha	6 384,99	803,98	222,19	137,44	388,56	55,78
% z CV	100,00	12,59	3,48	2,15	6,09	0,87
% z NP	-	100,00	27,64	17,09	48,33	6,94

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zastavané územie obce tvorí 6,09 % celkovej výmery riešeného územia. Je tvorené predovšetkým plochami zástavby rodinných domov, bytových domov, priemyselno-výrobnými a skladovacími plochami, administratívno-obchodnými plochami, plochami občianskej vybavenosti, športu a rekreácie, ako aj plochami technickej a dopravnej vybavenosti.

Schéma 6: Priestorové zastúpenie hlavných prvkov súčasnej krajinnej štruktúry v riešenom území

Zdroj: zostavené podľa údajov z katastra nehnuteľností, 2023

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) vyjadruje aktuálny stav povrchu, tzn. je tvorená prvkami nachádzajúcimi sa na povrchu zeme, pričom ich vzájomné usporiadanie a pôsobenie ovplyvňuje ekologickú hodnotu územia a jeho ekologickú stabilitu.

V rámci SKŠ boli v riešenom území počas spracovania krajinnoekologického plánu v etape prieskumov a rozborov územného plánu obce mapované nasledovné jednotky:

- Lesná vegetácia.
- Nelesná drevinová vegetácia (NDV).
- Trvalé trávne porasty (TTP).
- Orná pôda a trvalé kultúry:
 - Orná pôda,
 - Vinice a ovocné sady,
- Nevyužívaná polnohospodárska pôda zarastená prirodzenou sukcesiou.
- Vodné toky a plochy.
- Sídelné a technické prvky:

- Dopravné objekty a línie,
- Priemyselné a dobývacie objekty,
- Pol'nohospodárske objekty,
- Lesohospodárske a vodohospodárske objekty,
- Obytné a administratívne plochy,
- Sídelná vegetácia,
- Rekreačno-oddychové a športové plochy.

LESNÁ VEGETÁCIA

V riešenom území sa vyskytujú malé fragmenty lesov obklopené intenzívne pol'nohospodársky obhospodarovanou krajinou. Väčšia koncentrácia lesov s relatívne väčšou výmerou je v juhozápadnom cípe územia Nových Zámkov.

Lesné pozemky podľa katastra zaberajú približne 222 ha, čo predstavuje iba približne 3,5 % z celkovej výmery riešeného územia obce Dvory nad Žitavou. Lesy ležia najmä v juhovýchodnej a juhozápadnej časti obce. Výmera lesných pozemkov sa v obci od roku 2010 nezmenila.

Najväčšie zastúpenie majú v riešenom území lesy hospodárske (177,35 ha), ktoré zaberajú tvoria 80 % celkovej výmery lesných porastov. Lesy osobitného určenia sa nachádzajú na výmere 33,58 ha, čo predstavuje 15 % a lesy ochranné zaberajú rozlohu 4,74 ha, čo predstavuje 2 % celkovej výmery lesných porastov.

Lesy v obci spadajú do dvoch lesných hospodárskych celkov (LHC). V LHC Komárno na nachádza 188,04 ha a LHC Podhájska 34,16 ha.

Ochranné pásmo lesa je podľa § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov vymedzené na pozemkoch do vzdialenosťi 50 m od hranice lesného pozemku.

NELESNÁ DREVINOVÁ VEGETÁCIA

Nelesná drevinová vegetácia (NDV) v intenzívne využívanej krajine zohráva veľmi významnú úlohu. Ide o stromovú a kríkovú vegetáciu solitérnej (bodovej), skupinovej (plošnej) a pásovej (líniowej) formy. Porasty drevín často preberajú funkcie pôvodných lesných porastov a vhodne dopĺňajú krajinu ako z ekologického a biologického, tak aj z krajinno-estetického hľadiska.

Nelesná stromová a krovinová vegetácia je geoekologicky významným prvkom pol'nohospodárskej krajiny. Tvoria ju brehové porasty, prícestné stromoradia, vetroľamy, kroviny medzi, remízok, stromová a krovitá vegetácia neobrábateľných zamokrených a zasolených pôd, solitéry i skupiny stromov na extenzívnych pasienkoch. Tieto plochy sú z krajinotvorného hľadiska veľmi dôležité - dodávajú krajine výraz, charakter a špecifickosť. Nachádzajú sa na pol'ných medziach, v blízkosti vodných tokov, v depresných a podmáčaných územiach, pozdĺž pol'ných ciest, na hraniciach ornej pôdy, lúk, pasienkov a podobne. NDV má rôznu druhotovú štruktúru, šírkové a dĺžkové usporiadanie.

Do tejto skupiny vegetácie boli zaradené väčšie aj menšie skupiny stromov a krovín vo vol'nej kultúrnej krajine, ktoré nie sú zaradené do lesnej pôdy. Zväčša sa nachádzajú na pol'ných medziach, pozdĺž pol'ných ciest a vodných tokov, na miestach podmáčaných pôd, na ruderálizovaných plochách a pod. Spravidla ide o skupinové alebo maloplošné zárásty, ktoré predstavujú zvyšky pôvodnej vegetácie alebo vznikli prirodzeným náletom.

Tento druh zelene je zastúpený minimálne. V krajinnom obraze dominuje veľkobloková odzelenená pol'nohospodárska krajina. Niekajúcim rozoraním medzi, pol'ných ciest ostali v krajine len súvislé plochy pol'nohospodárskych kultúr – takmer bez hniezdísk, vystavené najmä negatívnym prírodným aspektom, ako napr. veternej erózii, sucháham (plochy s minimálnym výparom) a prašnosti.

TRVALÉ TRÁVNE PORASTY

Trvalé trávne porasty (ďalej len TTP) – ide o trávovo-bylinné spoločenstvá bez drevín, na stanovištiach, kde sa primárne v tejto podobe nevyskytovali. Vznikli a sú udržované hospodárskou činnosťou človeka. Pri vhodnom

hospodárení poskytujú trvalé trávne porasty vhodné prostredie pre množstvo rastlín a živočíchov a zvyšujú bohatstvo flóry a fauny.

Podľa katastra nehnuteľnosti trvalé trávnaté porasty zaberajú len 0,9 % z riešeného územia. Ich výskyt o obci je tak minimálny.

ORNÁ PÔDA

Orná pôda zaberá v riešenom území približne 5 091,32 ha, čo je takmer 80 % z jeho celkovej výmery. Prechod od maloplošného hospodárenia k veľkoblokovému usporiadaniu pôdy mal za následok výraznú zmenu v krajinе, v druhej polovici minulého storočia. Prevažujúcim usporiadaním sú veľkoplošné orné pôdy. Okrem nich sa v riešenom území v malej miere vyskytujú aj drobné políčka – maloplošné orné pôdy, väčšinou roztrúsené v ostatnej polnohospodárskej krajinе, medzi trvalými kultúrami, mimo zastavaného územia obce. Ide o plochy, na ktorých sa pestujú rôzne plodiny. Na niektorých sú ponechané viacročné krmoviny, niektoré sú dočasne zatrávnené, iné ležia ladam. Na svahoch sa vytvárajú medze, ktoré umožňujú existenciu mnohým druhom rastlín a živočíchov.

VINICE A OVOCNÉ SADY

Ovocné sady predstavujú plochy porastené ovocnými stromami (jabloň, broskyňa, marhul'a a slivka, ringlota a pod.) a trvalými rastlinami (vinič alebo chmel'), prípadne pásy oporných konštrukcií a pásy často obrábanej pôdy medzi nimi. Doplňané sú prístupovými cestami, trávinnou prípadne krovinnou alebo stromovou rozptýlenou vegetáciou, technickými budovami a skladmi.

Ovocné sady predstavujú umelo vzniknuté porasty ovocných drevín. V minulosti boli typickým obrazom Nitrianskeho kraja. Dnes však ich výmera neustále klesá, alebo ostávajú opustené a zaburinené.

Podľa evidencie druhu pozemku podľa katastra nehnuteľnosti dnes zaberajú ovocné sady 3,6 % riešeného územia. Situované sú v dvoch polohách. Na severovýchode riešeného územia popri ceste III. triedy č. 1492 v smere na Branovo a tiež na juhovýchode na železničnej traťou pri ceste II. triedy č. 511 na Bajč.

Podľa evidencie druhu pozemku podľa katastra nehnuteľnosti dnes zaberajú vinice 2,0 % riešeného územia. Situované sú najmä v dvoch rozsiahlejších plochách v severovýchodnej časti riešeného územia. Jedna je v kontaktnej polohe zastavaného územia pri ceste III. triedy č. 1492 a druhá pozdĺž hranice obce.

Najväčšie plochy ovocných sadov sa nachádzajú v severozápadnej časti riešeného územia.

VODNÉ TOKY A VODNÉ PLOCHY

Obec Dvory nad Žitavou sa nachádza z hydrologického hľadiska v správnom území povodia Dunaja a čiastkového povodia Váhu (4-21).

Nachádza sa v blízkosti povodia rieky Nitry a povodia európskeho veľtoku Dunaj, do ktorého sa rieky Váh a Nitra s prítokom Žitava vlievajú. Územie je bohaté na zásoby podzemných a minerálnych vôd, prítomný je geotermálny vrt. Podunajskú nížinu ako aj územie obce tvorí siet umelo vybudovaných (odvodňovacích a zavlažovacích) kanálov.

Najvýznamnejším tokom v území je rieka Žitava, je doplnená viacerými odvodňovacími kanálmi napr. Dvorský, Turecký, Pribetský a Mikulášsky kanál. V severnej časti je najvýznamnejším tokom vlievajúcim sa do rieky Žitavy Branovský potok.

Vodné plochy na území obce Dvory nad Žitavou sú pozostatkami predchádzajúcej tlažby štrku a piesku – bagroviská, ktoré momentálne slúžia na rekreáciu a sú určené na športový rybolov.

C.II.7.2 KRAJINNÝ OBRAZ

Krajinný obraz je vizuálny vzhľad krajiny. Je prejavom hmotných, vizuálne identifikovateľných priestorových vlastností krajiny. Je nositeľom rozhodujúcich, vizuálne prenosných informácií o charakteristických črtách krajiny. Javí sa ako kombinácia tvarov reliéfu (konfigurácie) a usporiadania zložiek štruktúry krajinnej pokrývky

(kompozície) so spolupôsobením geoklimatických podmienok. Termín krajinný obraz je používaný pri identifikácii vizuálnych znakov krajiny.

V podmienkach Slovenska existuje rad právnych nariem, ktoré zabezpečujú zásady starostlivosti o životné prostredie a tvorbu krajiny, v ktorých sa objavuje aj vizuálna charakteristika krajiny a jej ochrana:

- Ochrana prírodného dedičstva – zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý používa termín „charakteristický vzhľad krajiny“.
- Územné plánovanie – zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, ktorý používa termín „vzhľad krajiny“.
- Ochrana kultúrneho dedičstva, ochrana pamiatok – zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, ktorý používa termín „charakteristické siluety, pohľady a panorámy“.
- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie – zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (proces EIA) v znení neskorších predpisov, používa termíny „scenéria a krajinný obraz“.
- Projekty pozemkových úprav (PPÚ) – zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadanie pozemkového vlastníctva, pozemkových úradov, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, používa termín „celkový ráz polnohospodárskej krajiny“.
- Európsky dohovor o krajine (z roku 2000), ktorý zlučuje viaceré predchádzajúce dohovory a integruje ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, používa termín „charakteristické črty krajiny“.

OBRAZ KULTÚRNEJ KRAJINY V HISTORICKOM KONTEXTE

Obraz kultúrnej krajiny je tvorený charakteristickými vizuálnymi prvkami krajinnej štruktúry územia. Rovinatý charakter Podunajskej nížiny, resp. jej časti Podunajskej roviny, s najúrodnejšími pôdami predurčili spôsob využívania územia na polnohospodárske účely. Z dôvodu priažnivých podmienok pre polnohospodárske využívanie bola krajina pretvorená a zvyšky prirodzenej vegetácie sa tu do súčasnej doby zachovali len ostrovčekovito. Riešené územie tak v súčasnosti môžeme charakterizovať ako typ polnohospodárskej krajiny s prevahou oráčin, kde orná pôda predstavuje takmer 80 % celkovej výmery riešeného územia a až 90% výmery polnohospodárskej pôdy.

Charakter krajiny v západnej časti riešeného územia je ovplyvnený činnosťou rieky Stará Žitava a jej prítokov. Činnosť rieky, zmeny jej toku v minulosti, výskyt mŕtvyh ramien a meandrov nutne menili aj usporiadanie krajinnej štruktúry s typickými spoločenstvami. Tieto zmeny zároveň ovplyvňovali hydrologický režim územia, štruktúru pôd, ako aj ekologické podmienky územia pre výskyt určitého druhu vegetácie, či možný spôsob využitia. Prirodzene meandrujúci vodný tok Starej Žitavy v druhej polovici 18. storočia zachytáva mapa I. vojenského mapovania. Mapa II. vojenského mapovania (1810-1869) už zachytáva v západnej časti riešeného územia narovnané koryto rieky s označením „Csatornaja (auch Zsitva canal)“, tzn. kanál (tiež kanál Žitavy). Stále sa však v území nachádzalo množstvo podmáčaných lokalít, meandrujúcich menších tokov a starých ramien, ktoré sú situované predovšetkým v juhozápadnej časti riešeného územia (juhozápadne od línie železničnej trate). Takúto podobu je možné vidieť aj na katastrálnych mapách zo začiatku 20. storočia.

Východná časť riešeného územia bola tvorená mozaikou políčok popretkávaných systémom polných cest. Zaujímavým prvkom sú vinohrady na vyvýšenine v severozápadnej časti riešeného územia, ktoré sú zachytené na tomto mieste už na mapách I. vojenského mapovania. Lokalita aj v minulosti niesla názov podľa vinohradu (Udrvardi Szólló Hegy / Szólóhegy – tzn. Dvorský vinohrad na kopci). Dodnes táto lokalita nesie názov Dvorské vinohrady.

Obrázok 3: Vinice a poľnohospodárske polia

Významným medzníkom vo vývoji krajinnej štruktúry bol začiatok druhej polovice 20. storočia, kedy bola historická krajina s množstvom maloblokových políčok, mŕtvykh ramien, meandrov a podmáčaných lokalít v dôsledku intenzívneho hospodárenia premenená na poľnohospodársku krajinu prevažne s veľkoblokovou ornu pôdou. Územia starých meandrov a mŕtvykh ramien v západnej časti riešeného územia v blízkosti vodného toku Stará Žitava boli odvodnené a vo veľkej miere rozorané. Pôdorysná kresba starých ramien a meandrov je však stále dobre čitateľná aj na aktuálnych leteckých snímkach a o charaktere územia v minulosti svedčí aj miestny názov Močaristé lúky, ktorý sa zachoval až dodnes.

V území bolo vo vyššie zmienenom období vybudovaných viaceru odvodňovacích kanálov, ktoré zmenili odtokové pomery v území. Vplyvom intenzívneho hospodárenia bola pôvodná vegetačná pokrývka z väčšej časti odstránená, zachovali sa z nej len fragmenty.

Obrázok 4: Charakter štruktúry poľnohospodárskej pôdy v minulosti (snímka naľavo - rok 1950) a dnes (snímka napravo)

Zdroj: EUROSENCE, s.r.o., GEODIS SLOVAKIA, s.r.o., TU Zvolen; ArcGIS, 2022

OBRAZ VOLNEJ KRAJINY V SÚČASNOSTI

Obraz volnej krajiny v riešenom území je tvorený niekoľkými charakteristickými prvkami nížinnej poľnohospodárskej krajiny. Plošne najroziahlejšími sú plochy poľnohospodárskej pôdy prevažne v podobe ornej pôdy. Tá je členená v závislosti od jej lokalizácie v území viac alebo menej významnými prvkami vegetácie v podobe líniových prvkov, ako sú vetrolamy, stromoradia, remízky, krovinaté pásy a pod., ktoré sú

charakteristickým znakom kultúrnej krajiny. Uvedené líniové prvky tvorené rôznymi typmi vegetácie (kroviny, stromy, travinno-bylinná vegetácia...) sú zväčša viazané na systém vodných kanálov a polných ciest, ktoré členia bloky ornej pôdy a vytvárajú potrebné funkčné (ekologické), ako aj optické a hmotové členenie rovinatého územia. Zastúpenie týchto prvkov je však na viacerých miestach nedostatočné a obraz krajiny je tvorený monotónnymi veľkými blokmi ornej pôdy bez potrebného funkčného a priestorového členenia.

V kontaktových polohách sídla a krajiny vstupuje do obrazu aj ochranná a izolačná zeleň v podobe výsadieb vlašských topolov (*Populus nigra 'Italica'*), ktoré lemujujú polnohospodárske areály.

K významným prvkom patrí tok Stará Žitava s jej prítokmi - Branovským potokom a viacerými vodnými kanálmi (Dvorský kanál, Turecký kanál, Mikulášsky kanál, Príbetský kanál). Tieto vodné toky so sprievodnou vegetáciou rôzneho charakteru (travinno-bylinné porasty, krovinové formácie s vtrúsenými stromami) sa spolu s umelo vzniknutými vodnými plochami (štrkoviskami) lemovanými pobrežnou vegetáciou podielajú na typickom obraze polnohospodárskej krajiny riešeného územia.

Lesné porasty sa v riešenom území nachádzajú len ostrovčekovito. Ide zväčša o mladé porasty, kde v drevinovom zložení dominuje agát (*Robinia pseudoacacia*). V krajinnom obraze sa uplatňujú najmä pri vstupe do obce zo západnej strany po ceste I. triedy č. 75, kde pohl'adovo rámcujú zastavané územie obce zo západu. Rovnako tak lemujujú cestu II. triedy č. 511 južne od železničnej trate z jej západnej strany. Väčšia plocha porastov s pomerne vysokým zastúpením agátu sa nachádza aj juhozápadne od polnohospodárskych a výrobných areálov situovaných južne od hranice zastavaného územia.

Akcentom v krajine a zaujímavým pohl'adovým prvkom je aj terénnna vyvýšenina s kalváriou a parkovo upravenou zeleňou ku ktorej viedie alej. Obraz krajiny dotvárajú plochy viníc a ovocných sadov, ktoré sú situované najmä v severovýchodnej časti riešeného územia.

Stromoradia sú typickým kultúrnym prvkom zelene v krajine a dôležitým prvkom, ktorý vizuálne člení krajinu. V riešenom území sa nachádzajú zväčša v podobe fragmentov stromoradí situovaných popri cestách (napr. niekoľko dožívajúcich jedincov agátov pozdĺž cesty I. triedy č. 75 pred vstupom do obce v smere od Nových Zámkov, medzernaté stromoradie orechov kráľovských na ceste I. triedy č. 75 v smere na Jasovú, stromoradia vlašských topolov pozdĺž polných ciest).

C.II.8 CHRÁNENÉ ÚZEMIA, CHRÁNENÉ STROMY A OCHRANNÉ PÁSMA PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV [NAPR. NÁRODNÉ PARKY, CHRÁNENÉ KRAJINNÉ OBLASTI, NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁCIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU, EURÓPSKA SÚSTAVA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000), CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI], ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY (Miestny, Regionálny, Nadregionálny)

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o ochrane prírody a krajiny) definuje ochranu prírody a krajiny ako obmedzovanie a usmerňovanie zásahov do prírody a krajiny vrátane prírodných procesov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, či narušiť prirodzený priebeh prírodných procesov, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Legislatívnu formou tak prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, k vytvoreniu podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, k záchrane prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržaniu ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability, ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Prepojenie krajiny s urbanizovaným prostredím zabezpečuje zelená infraštruktúra, ktorú zákon o ochrane prírody a krajiny chápe ako sieť prírodných a poloprirodňých prvkov (predovšetkým plôch zelene a vodných ekosystémov), ktorá je vytváraná a spravovaná s osobitným zreteľom na zabezpečenie biologickej rozmanitosti, ekologickej stability a priaznivého životného prostredia.

C.II.8.1 CHRÁNENÉ ÚZEMIA PRÍRODY

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektoré z kategórií chránených území, alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany.

V riešenom území sú evidované nasledovné územia, ktoré sú chránené podľa § 17 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny:

Veľkoplošné chránené územia

- V riešenom území sa nenachádzajú veľkoplošné chránené územia.

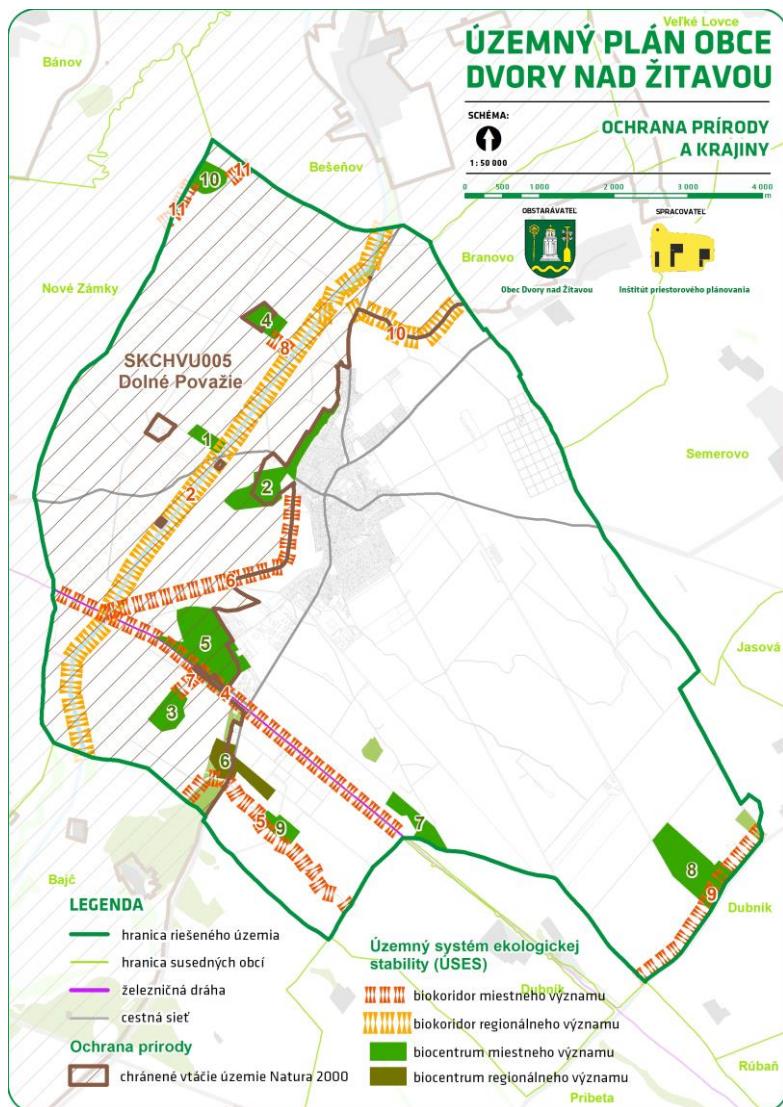
Maloplošné chránené územia

- V riešenom území sa nenachádzajú maloplošné chránené územia.

Územia siete NATURA 2000

- Chránené vtáčie územia - *SKCHVU005 Dolné Považie*.

Schéma 7: Chránené územia prírody

Zdroj: zostavené na základe údajov ŠOP SR, 2023

ÚZEMIA SIETE NATURA 2000

Cielom programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000 (ďalej len „sústava NATURA 2000“) je zachovanie vybraných typov prírodných biotopov a biotopov ohrozených druhov rastlín a živočíchov v celoeurópskom meradle. Budovanie sústavy NATURA 2000 vyplýva z ustanovení dvoch smerníc: smernice Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane vol'ne žijúcich vtákov (známej tiež ako smernica o vtákoch – *Birds directive*) a smernice Rady č. 92/43/EHS z 22. mája 1992 o ochrane biotopov, vol'ne žijúcich živočíchov a vol'ne rastúcich rastlín (ďalej len smernica o biotopoch – *Habitats directive*), ktoré tvoria základné právne predpisy Európskej únie pre oblasť ochrany prírody. Vytvorenie NATURA 2000 je jedným zo základných záväzkov členských štátov voči EÚ v oblasti ochrany prírody.

Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území:

- Osobitne chránené územia (*Special Protection Areas, SPA*) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: **chránené vtáchie územia**,
- osobitné územia ochrany (*Special Areas of Conservation, SAC*) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: **územia európskeho významu** - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Tieto dve smernice predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete. Zoznamy vybraných druhov vol'ne rastúcich rastlín, vol'ne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov, ktoré sú významné pre Európsku úniu, tvoria prílohy uvedených smerníc. Smernice kladú dôraz na to, aby výber území NATURA 2000 bol vykonávaný na základe vedeckých podkladov (komplexných údajov o rozšírení a stave populácií jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhov, údajov o rozlohe a zachovalosti biotopov). Výsledná sústava by mala zahŕňať najhodnotnejšie územia bez ohľadu na vlastnícke vzťahy, či súčasné hospodárske využívanie.

NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín, a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú.

Chránené vtáchie územia

Do riešeného územia zasahuje jedno chránené vtáchie územie (CHVÚ), ktoré je súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000:

- SKCHVÚ005 Dolné Považie.

Vymedzenie hraníc území, predmet ochrany a činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany CHVÚ sú definované vo vyhláškach, ktorými boli územia vyhlásené.

CHRÁNENÉ VTÁCHIE ÚZEMIE DOLNÉ Považie

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy stáhovavých druhov vtákov možno v zmysle § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. vyhlásiť za chránené vtáchie územia. Do riešeného územia zasahuje jedno chránené vtáchie územie (CHVÚ), ktoré je súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000 – CHVÚ Dolné Považie. Vymedzené je na ploche s výmerou 31 195,5 ha a pozostáva z dvoch častí (časť v Brezovských Karpatoch a časť v Pezinských Karpatoch). Severná časť riešeného územia spadá do časti situovanej v Pezinských Karpatoch. CHVÚ zaberá v riešenom území rozlohu 2 570,57 ha, čo predstavuje takmer 52 % z celkovej výmery územia obce. CHVÚ Malé Karpaty je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie sokola rároha (*Falco cherrug*), včelára lesného (*Pernis apivorus*) a d'atl'a prostredného (*Dendrocopos medius*).

Tabuľka 14: Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy

Kód územia	SKCHVU005
Výmera územia	31195,5 ha
Rok vyhlásenia	2006
Správca územia	S-CHKO Dunajské luhy
Ciele ochrany	CHÚ je vyhlásené na účel zabezpečenia priaživného stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov stáhovavých druhov vtákov d'atla hnedkavého, kane močiarnej, krakle belasej, l'abtušky pol'nej, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice pol'nej, pŕhl'aviara čiernohlavého, rybárika riečneho, sokola červenonohého, strakoša kolesára a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmniožovania.

Zdroj: ŠOP SR, 2023

MOKRADE

Slovenská republika pristúpila k Dohovoru o mokradiach tzv. Ramsarskému dohovoru (*The Ramsar Convention on Wetlands*) v roku 1990, čím na seba prevzala z neho vyplývajúce záväzky v oblasti ochrany a rozumného využívania všetkých druhov mokradí. Zaviazala sa tak chrániť mokrade na svojom území, vypracovať a realizovať opatrenia vo vzťahu k existujúcim mokradiam. Osobitným záväzkom je prihlásenie vybratých mokradí na zápis do svetového Zoznamu mokradí medzinárodného významu (tzv. Ramsarské lokality). Odbornú Inventarizáciu mokradí na území Slovenska spracoval Slovenský zväz ochrany prírody a krajiny, koordinačne túto úlohu zabezpečilo Centrum mapovania mokradí v Prievidzi.

V riešenom území nie je evidovaná žiadna Ramsarská lokalita, no nachádzajú sa tu dve lokality, ktoré sú významné z lokálneho pohľadu.

Lokálne významné mokrade

K mokradiam lokálneho významu sú zaradené menšie lokality ovplyvňujúce najbližšie okolie, so sústredeným výskytom bežných druhov rastlín a živočíchov viazaných na mokrade. Patria k nim aj mokrade s miestnym hydrologickým významom a lokality významné svojou ekostabilizačnou funkciou, napríklad ako liahniská obojživelníkov, lokality významné produkciou rýb a podobne.

V riešenom území sú evidované dve lokálne významné mokrade:

- Bagrovská Dvory n/Žitavou.
- Prameň pri Rozkošnom.

Na tieto územia sa vzťahuje ochrana v zmysle § 6 ods. 1) zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírodných biotopov, pričom na zmenu stavu mokrade sa podľa ods. 4) § 6 uvedeného zákona vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

C.II.8.2 OCHRANA DREVÍN

Za chránené stromy sa v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v zmysle neskorších predpisov môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradí. Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnej pôde.

Ak to vyžaduje záujem ochrany chráneného stromu, môže KÚŽP vyhlásiť jeho ochranné pásmo, a to spôsobom, akým sa vyhlasuje CHS. Ak ochranné pásmo nebolo vyhlásené takýmto spôsobom, jeho ochranné pásmo potom v súlade s §49 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov predstavuje územie okolo chráneného stromu v plošnom priemete jeho koruny, ktorý je zväčšený o 1,5 m, najmenej však v okruhu 10 m od kmeňa, a platí v ňom primerane druhý stupeň ochrany.

V riešenom území nie sú podľa Katalógu chránených stromov evidované žiadne chránené stromy.

C.II.8.3 ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Je definovaný ako vzájomne prepojený súbor prirodzených a pozmenených, avšak prírode blízkych ekosystémov, ktoré udržujú prírodnú rovnováhu. Vymedzenie územného systému ekologickej stability zabezpečuje zachovanie a reprodukciu prírodného bohatstva, priaznivé pôsobenie na okolité menej stabilné časti krajiny, a vytvorenie základov pre mnohostranné využívanie krajiny. Základnými štrukturálnymi elementmi ÚSES sú biocentrá, biokoridory, interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

Podľa Koncepcie ochrany prírody a krajiny (schválenej 24. 5. 2006 vládou SR uznesením č. 471/2006) sú základné ciele premietnuté v dokumentoch ochrany prírody a krajiny, a to v Genereli nadregionálneho územného systému ekologickej stability schválenom vládou SR, a v projektoch regionálneho a miestneho systému ekologickej stability.

Koncepcia tvorby prvkov RÚSES vychádza z nadradeného systému ekologickej stability – Generelu nadregionálneho ÚSES. Jeho priemet je uvedený v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001.

Prehľad zastúpenia prvkov ÚSES vychádza z doteraz spracovaných materiálov:

- Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability SR (GNÚSES), schválený uznesením vlády SR dňa 27.4. 1992.
- Aktualizácia GNÚSES (2000 – 2001) premietnutá do Koncepcie územného rozvoja Slovenska (AUREX spol. s r. o., 2001).
- Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES) okresu Nové Zámky.
- Územný plán regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja v platnom znení s prvkami RÚSES.
- Územný plán obce Dvory nad Žitavou (Stavoprojekt Nitra a. s., 2003) s prvkami MÚSES.
- Krajinnoekologický plán, Územný plán obce Dvory nad Žitavou, etapa: prieskumy a rozbory (2019).

Návrh prvkov ÚSES vychádza z návrhu skladobných častí ÚSES v krajinnoekologickom pláne (AUREX spol. s. r. o., 2019).

POTENCIÁLNA PRIRODZENÁ VEGETÁCIA

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihned prestal. Je predstavovanou vegetáciou rekonštruovanou do súčasných klimatických a prírodných pomerov (MICHALKO A KOL., 1986). Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie (lesnej aj nelesnej) je uvádzané s cieľom jej priblíženia sa, či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

V riešenom území je možné vyčleniť podľa Atlasu Krajiny SR (2002) mapovacie jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie, ktoré obsahujú prvky:

- Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy),
- vŕbovo-topoľové lesy v záplavových územiach veľkých riek (mäkké lužné lesy),
- dubové a cerovo-dubové lesy,
- karpatské dubovo-hrabove lesy,
- dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým.

SÚČASNÁ KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA A EXISTUJÚCA KOSTRA EKOLOGICKEJ STABILITY

Existujúcu kostru ekologickej stability tvoria najcennejšie územia, ktoré boli vymedzené v rámci súčasnej krajinnej štruktúry. Ich podrobný popis je uvedený v kapitole C.II.7.1.

PRIEMET SKLADOBNÝCH PRVKOV ÚZEMNÝCH SISTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

V zmysle MÚSES je v riešenom území vymedzené jedno biocentrum regionálneho významu – **RBc Pánske pozemky** a jeden biokoridor regionálneho významu **RBk Rieka Žitava**. Do biocentra zasahuje SKCHVÚ005 Dolné Považie. Fytogeograficko-vegetačné patrí územie do dubovej zóny, pričom reprezentatívne jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie tvoria jaseňovo-brestovo-dubové lesy, vŕbovo-topoľové lesy, dubové a cerovo-dubové lesy, karpatské dubovo-hrabové lesy, dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým.

REGIONÁLNY ÚZEMNÝ SISTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nové Zámky bol schválený Rozhodnutím Okresného úradu Nové Zámky - odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-NZ-OSZP-2022/001911-118 zo dňa 27. 10. 2022. Schválením dokumentácie ochrany prírody a krajiny „Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nové Zámky“ stráca platnosť doteraz platný dokument RÚSES vypracovaný v roku 1995 Slovenskou agentúrou životného prostredia.

V zmysle regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) okresu Nové Zámky je na území obce lokalizovaných šesť genofondovo významných lokalít. Vymedzené sú pre výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov živočíchov.

Genofondové lokality

- GL46 Benešov,
- GL47 Benešov – lesík.
- GL48 Dvory nad Žitavou – polné depresie (pri západnom okraji obce).
- GL49 Dvory nad Žitavou – polné depresie („Áčovské lúky“).
- GL53 Nitriansky Hrádok.
- GL59 Pri veľkou rybníku.

MIESTNY ÚZEMNÝ SISTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Návrh prvkov územného systému ekologickej stability na miestnej úrovni vychádza z princípu previazanosti prvkov ÚSES na existujúce krajinné prvky, nakoľko tieto vytvárajú prirodzenú reálnu bázu funkčného ÚSES. Základ kostry ekologickej stability územia tvoria ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré sa vyznačujú vysokým stupňom zachovania pôvodnej a historickej krajinnej štruktúry. Ide o nasledujúce krajinné prvky:

- Nelesná drevinová vegetácia, ktorá je tvorená plochami a pásmi stromov, krov a bylinným porastom vzniknutých prirodzenou sukcesiou.
- brehové porasty tvorené pásmi vegetácie popri vodných plochách a pozdĺž potokov a kanálov,
- lesná vegetácia, ktorá je tvorená lesíkmi roztrúsenými v krajine.
- plochy so zachovanou historickou krajinnou štruktúrou – maloplošné vinice, staré ovocné sady a iné.

Plochy s významnou ekostabilizačnou funkciou v rámci zastavaného územia predstavujú parky a parkovo upravené plochy a alejové výsadby, u ktorých je významnou mierou zastúpená stromová etáž. K významným plochám zelene d'alej patria vinice a záhrady nachádzajúce sa za domami v jadre obce s pestovaním prevažne starých ovocných stromov alebo viniča, či plošne rozsiahle záhrady so zmiešaným pestovaním ovocných stromov, viniča a zeleniny.

Biocentrá

Biocentrá predstavujú ekosystémy, alebo skupiny ekosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnzožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev (Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

K miestnym biocentrám sú zaradené nasledovné územia, ktoré boli vybrané za potenciálne ekologicky najstabilnejšie:

- Biocentrum regionálneho významu č. 6 - Panské pozemky – hospodársky les väčšinou z nepôvodných druhov drevín.
- Biocentrum miestneho významu č. 1 - Pri žitavskom kanáli – štrkovisko s príslušným úsekom rieky Žitavy.
- Biocentrum miestneho významu č. 2 – Kalvária – štrkovisko, umelý pahorok s porastom agáta bieleho, rekreačný areál okolo termálneho vrtu a topol'ový lesík.
- Biocentrum miestneho významu č. 3 - Na Strednom vrchu - štrkovisko v pokročilom štádiu sukcesie.
- Biocentrum miestneho významu č. 4 - Pri novozámockom chotári – štrkovisko.
- Biocentrum miestneho významu č. 5 - Žombíky - hospodársky les z väčšinou z nepôvodných druhov drevín.
- Biocentrum miestneho významu č. 7 - Krátky hon - plantáž euroamerických topol'ov.
- Biocentrum miestneho významu č. 8 - Pri dubnickej ceste - agátový les.
- Biocentrum miestneho významu č. 9 - Nový diel - dve za sebou nasledujúce vodné nádrže na Pribetskom kanáli.
- Biocentrum miestneho významu č. 10 – Pri bánovskom háji.

Biokoridory

Biokoridory predstavujú priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktoré priestorovo nadvážujú interakčné prvky (Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Biokoridory majú funkciu prepojenia navrhovaných biocentier a prepájajú lesný typ krajiny s vol'hou krajinou. Tvorené sú prevažne už existujúcimi vegetačnými prvkami. Plochy lesnej a nelesnej vegetácie v rámci biokoridorov je potrebné zachovať v súčasnom rozsahu. Plochy navrhovanej nelesnej stromovej a krovnej vegetácie je možné nechať zarásť prirodzeným sukcesným vývojom, prípadne výsadbou druhov potenciálnej vegetácie (najmä dubovo-hrabové lesy karpatské a lužné lesy nížinné).

- Biokoridor regionálneho významu č. 2 - Rieka Žitava - vodný tok Žitavy v nepôvodnom stave (preložka Žitavy do Nitry).
- Biokoridor miestneho významu č. 4 - Ochranné pásmo železničnej trate.
- Biokoridor miestneho významu č. 5 – Pribetský kanál.
- Biokoridor miestneho významu č. 6 - Kanál – spája okolité prvky ÚSES.
- Biokoridor miestneho významu č. 7 - Pol'ná cesta – aleja pol'nej cesty.
- Biokoridor miestneho významu potenciálne č. 8 - Pol'ná cesta – možnosť vytvorenia aleje.
- Biokoridor miestneho významu č. 9. - Jásovská cesta.
- Biokoridor miestneho významu č. 10. - Branovský potok - regulovaný potok s čiastočne zachovalými porastami.

Genofondové lokality

- Piesková duna s kalváriou.
- Bagroviská 1 až 5.
- Turecký násyp.
- Vodná nádrž Nový diel.

INTERAKČNÉ PRVKY

Územná sieť biocentier a biokoridorov je doplnená interakčnými prvkami. Ich základný význam spočíva vo zvýšení celkovej ekologickej stability územia, hlavne v územných častiach tvorených ornou pôdou. Zmenšujú veľkosť pôdnych celkov, plnia protieróznu a ochranno-izolačnú funkciu a zvyšujú krajinársku hodnotu územia.

Interakčné prvky v riešenom území tvoria aleje pozdĺž polných cest alebo medzí, vyhradené areály výrobných podnikov a škôl, cintoríny, vinohrady a sady.

Genofondovo významné lokality s výskytom chránených rastlín a živočíchov sú zahrnuté v plochách vymedzených v rámci regionálneho územného systému ekologickej stability.

Vymedzenie prvkov územného systému ekologickej stability je znázornené v grafickej časti vo výkrese č. 5-A a 5-B Ochrana prírody a tvorba krajiny vrátane prvkov ÚSES.

C.II.9 **OBYVATEĽSTVO – DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE (NAPR. POČET DOTKNUTÝCH OBYVATEĽOV, VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA, ZDRAVOTNÝ STAV, ZAMESTNANOSŤ, VZDELANIE), SÍDLA, AKTIVITY (POĽNOHOSPODÁRSTVO, PRIEMYSEL, LESNÉ HOSPODÁRSTVO, SLUŽBY, REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH), INFRAŠTRUKTÚRA (DOPRAVA, PRODUKTOVODY, TELEKOMUNIKÁCIE, ODPADY A NAKLADANIE S ODPADMAMI)**

Priestorová štruktúra kraja je výsledkom troch vzájomne sa ovplyvňujúcich procesov. Územno-hospodárskeho, ktorý rozvojom hospodárskych a sociálnych aktivít vyformoval najmä sídelné prostredie. Územno-technického, ktorý najmä dopravnou infraštruktúrou zabezpečuje fyzickú mobilitu obyvateľstva a tovarov v kraji, ako aj v širších stredoeurópskych súvislostiach. A v neposlednom rade územno-environmentálneho, ktorý preventívnymi mechanizmami vyhlasuje územia ochrany prírody a tvorby krajiny.

C.II.9.1 DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

RETROSPEKTÍVNY VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Obec Dvory nad Žitavou, ktorá je súčasťou okresu Nové Zámky, mala v roku 2022 hustotu obyvateľstva na úrovni 78,17 obyvateľov/km². Hodnota hustoty obyvateľstva, na úrovni okresu Nové Zámky, bola v danom roku 101,31 obyvateľov/km². Krajská úroveň hustoty obyvateľstva, bola mierne vyššia, a dosahovala úroveň 105,95 obyvateľov/km². Celoslovenský priemer sa pohyboval v roku 2022, na úrovni 110,78 obyvateľov/km².

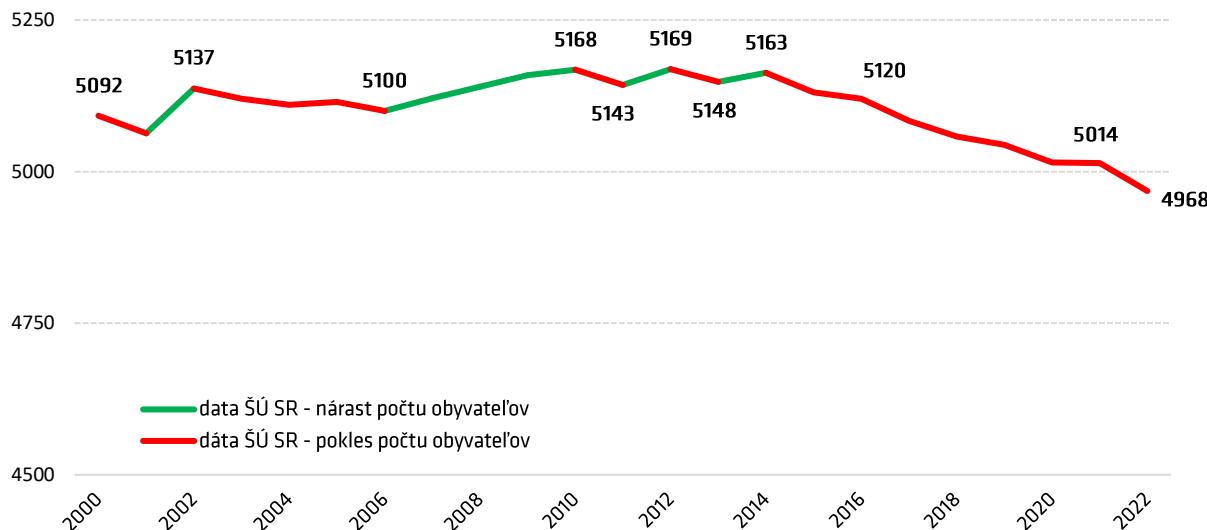
Tabuľka 15: Vývoj počtu obyvateľov v okrese Nové Zámky a v obci Dvory nad Žitavou v r. 1970-2021 (sčítania obyvateľov)

rok sčítania	počet obyvateľov		% obyv. mesta z obyv. okresu	index rastu obec Dvory nad Žitavou r. 1970 = 100
	Okres Nové Zámky	obec Dvory nad Žitavou		
1970 (1.11.)	148 601	5 855	3,9	100,0
1980 (1.11.)	153 199	5 566	3,6	95,1
1991 (3.3.)	153 466	5 143	3,4	87,8
2001 (26.5.)	149 594	5 138	3,4	87,8
2011 (21.5.)	144 417	5 164	3,6	88,2
2021 (16.5.)	138 168	4 999	3,6	85,4

Zdroj: Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2011; vlastné výpočty IPP na základe údajov ŠÚ SR zo SLDB 1970, SLDB 1980, SLDB 1991, SODB 2001, SODB 2011 a SODB 2021

Vývoj počtu obyvateľov vykazuje na úrovni obce Dvory nad Žitavou klesajúci trend. Rovnaký trend je možné pozorovať aj na okresnej úrovni. V roku 1970 tvoril počet obyvateľov obce Dvory nad Žitavou 3,9% okresu Nové Zámky. Do tohto roku do roku 2001 postupne klesal, až na úroveň 3,4%, a od tohto roku opäť mierne narastal, až sa posledné dve sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB 2011 a SODB 2021), ustálil na hodnote 3,6% podielu v rámci počtu obyvateľov okresu Nové Zámky.

Graf 1 Výber z Retrospektívneho vývoja počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou v r. 2000-2022 (stav k 31.12.)

Zdroj: ŠÚ SR stav k 31.12. prísl. r.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA

Obyvateľstvo je rozdelené podľa vekovej štruktúry obyvateľstva do 3 základných vekových skupín - predprodukčný vek (0-14 rokov), produkčný vek (15-64 rokov) a poprodukčný vek (65 a viac rokov). Obyvateľstvo v predprodukčnom veku ešte nie je ekonomicky aktívne. Produktívny vek, je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna. V poprodukčnom veku, už väčšina obyvateľov nevykazuje ekonomickú aktivitu.

Nasledujúca tabuľka uvádza jednotlivé vekové skupiny a ich zastúpenie na celoslovenskej, krajskej, okresnej a mestskej úrovni, pričom jednotlivé údaje pochádzajúce zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z rokov 2001, 2011 a 2021, sú uvedené v relatívnych aj absolútnych hodnotách. Na základe týchto údajov je zrejmé, že vekové zloženie obyvateľstva sa na úrovni obce Dvory nad Žitavou kontinuálne menilo hlavne pri obyvateľstve v poprodukčnom veku. V roku 2021 však bola skupina obyvateľov v predprodukčnom veku zastúpená menej, ako skupina obyvateľov v poprodukčnom veku.

Tabuľka 16 Veková štruktúra obyvateľstva vybraného územia v r. 2001, 2011 a 2021 (SODB, metodika EÚ)

rok	územie	obyvateľstvo spolu	obyvateľstvo vo veku				index starnutia
			predprodukčnom (0-14 rokov)	produkčnom (15-64 rokov)	poprodukčnom (65+ rokov)	nezistennom	
2001 (SODB 26,5.)	SR	(abs.)	5 379 455	1 015 493	3 705 515	610 923	47 524
	Nitriansky kraj		713 422	123 435	497 150	89 894	2 943
	okres Nové Zámky		149 594	24 872	93 632	31 090	0
	obec Dvory nad Žitavou		5 138	865	3 146	1 127	0
	SR	(%)	100	18,9	68,8	11,4	0,9
	Nitriansky kraj		100	17,3	69,7	12,6	0,4
	okres Nové Zámky		100	16,6	62,6	20,8	0
	obec Dvory nad Žitavou		100	16,8	61,2	21,9	0
2011 (SODB)	SR	(abs.)	5 397 036	826 516	3 887 647	682 873	0
	Nitriansky kraj		689 867	93 390	500 463	96 014	0

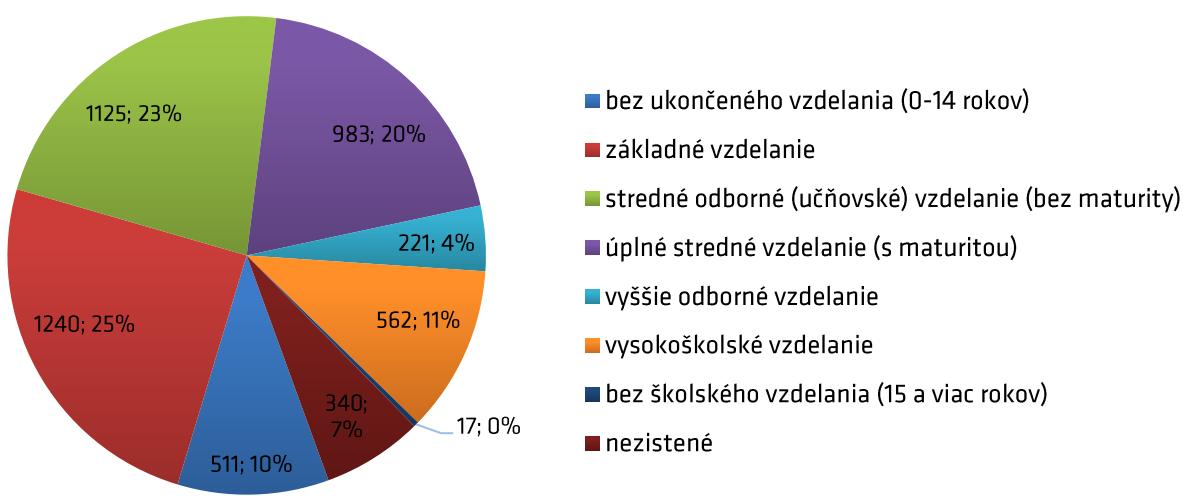
21.5.)	okres Nové Zámky		144 417	18 834	104 779	20 804	0	110,5
	obec Dvory nad Žitavou		5 164	748	3 686	730	0	97,6
	SR	(%)	100	15,3	72,0	12,7	0	
	Nitriansky kraj		100	13,5	72,5	13,9	0	
	okres Nové Zámky		100	13,0	72,6	14,4	0	
	obec Dvory nad Žitavou		100	14,5	71,4	14,1	0	
2021 (SODB 16.5)	SR	(abs.)	5 449 270	867 410	3 652 679	929 181	0	107,1
	Nitriansky kraj		677 900	93 456	458 166	126 278	0	135,1
	okres Nové Zámky		138 168	18 148	93 295	26 725	0	147,3
	obec Dvory nad Žitavou		4 999	733	3 356	910	0	124,1
	SR	(%)	100	15,9	67,0	17,1	0	
	Nitriansky kraj		100	13,8	67,6	18,6	0	
	okres Nové Zámky		100	13,1	67,5	19,3	0	
	obec Dvory nad Žitavou		100	14,7	67,1	18,2	0	

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR, SODB 2011, ŠÚ SR, SODB 2021, ŠÚ SR

OBYVATEĽSTVO PODĽA VZDELANIA

V rámci vzdelanostnej úrovne¹ prevažovala na území obce Dvory nad Žitavou skupina obyvateľov, ktorí dosiahli len základné vzdelanie, s počtom 1240 obyvateľov, čo predstavuje $\frac{1}{4}$ z celkového počtu obyvateľov. Následne bola najviac zastúpená skupina obyvateľov, ktorá dosiahli stredné odborné vzdelanie bez maturitnej skúšky, s počtom 1125 obyvateľov, čo predstavuje 23%. Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo len 11% obyvateľov (562), a stredné úplné vzdelanie, ukončené maturitnou skúškou dosiahlo 20% obyvateľov.

Graf 2 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Zdroj: SODB 2021, ŠÚ SR

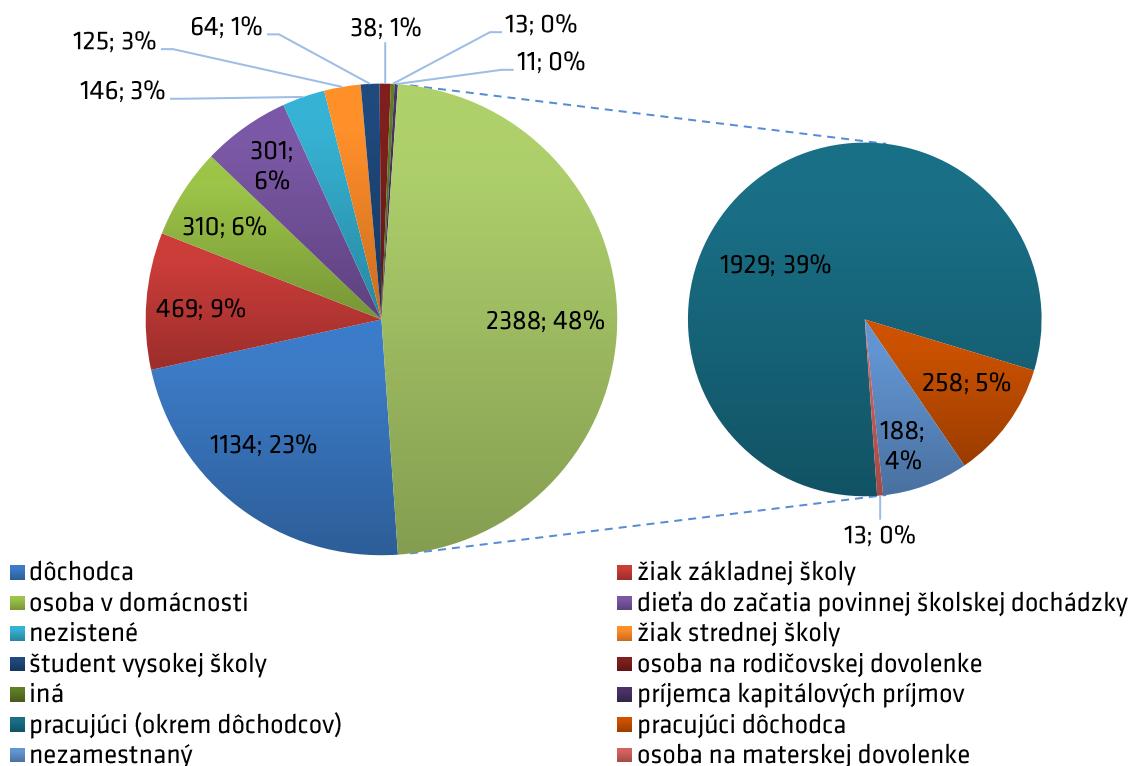
¹ Pod najvyšším dosiahnutým vzdelaním sa rozumel najvyšší stupeň štúdia, ktorý obyvateľ ukončil. Študenti stredných odborných učilišť a stredných škôl si vyznačili základné vzdelanie, študenti vysokých škôl príslušné stredoškolské vzdelanie.

EKONOMICKY AKTÍVNE OBYVATEĽSTVO

V roku 2021 sa podľa sčítania SODB 2021, na území obce Dvory nad Žitavou nachádzalo 2388 ekonomicky aktívnych osôb (ďalej len EAO). Skupina EAO, ktorá tvorila 48% z celkového počtu všetkých obyvateľov, bola tvorená skupinou 1 929 pracujúcich obyvateľov, 258 pracujúcimi dôchodcami, 188 nezamestnanými a 13 osobami, ktoré boli na materskej dovolenke.

Miera ekonomickej aktivity, ktorá bola vypočítaná ako počet ekonomicky aktívnych obyvateľov / počet obyvateľov vo veku 15+ rokov) x 100, dosahovala v roku 2021, na území obce Dvory nad Žitavou hodnotu 56,35%, pričom celorepublikový priemer mal v roku 2021 hodnotu 59,66%.

Graf 3 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB 2021

NEZAMESTNANOSŤ

Ku 30.09.2023 bolo na území obce Dvory nad Žitavou evidovaných spolu 136 uchádzačov o zamestnanie (ďalej len UoZ). Z toho bolo 59 mužov a 77 žien. V rámci dĺžky evidencie UoZ bolo spolu 102 obyvateľov, ktorí spadali dĺžkou svojej evidencie do krátkodobej nezamestnanosti - dĺžka evidencia bola kratšia ako 12 po sebe nasledujúcich mesiacoch. Dlhodobo nezamestnaných občanov, kedy bola dĺžka evidencie UoZ dlhšia ako 12 mesiacov, bolo spolu 34.

Tabuľka 17 Evidencia uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie (mesiacov)

Obdobie	Krátkodobá nezamestnanosť				Dlhodobá nezamestnanosť						
	0-3	4-6	7-9	10-12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	43-48	nad 48
Počet	32	29	27	14	11	5	2	2	6	1	7

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z ÚPSVaR, 09/2023

PROGNÓZA VÝVOJA OBYVATEĽSTVA

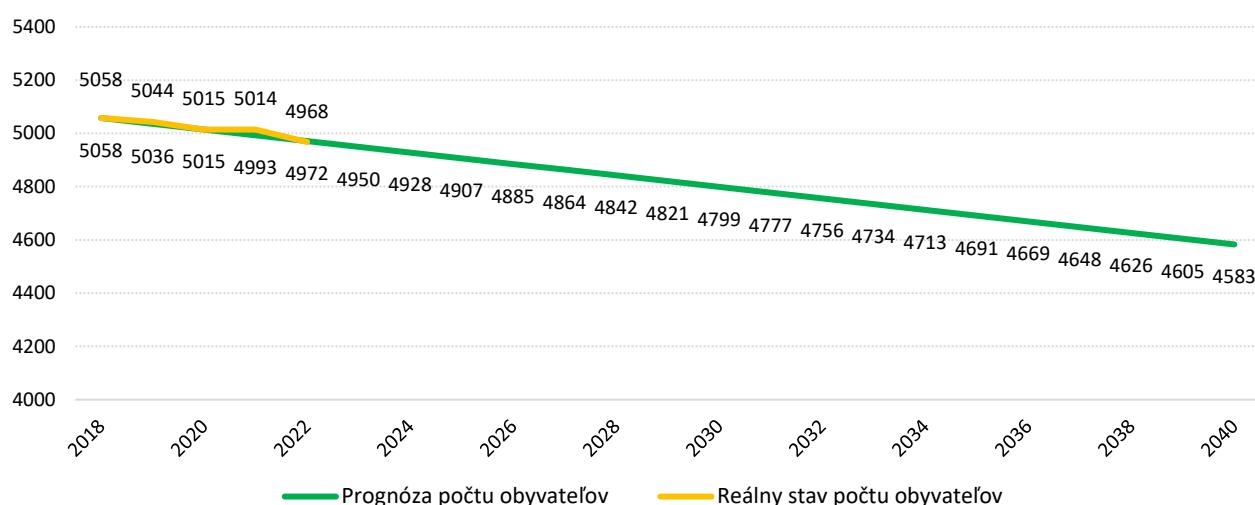
Prognóza vývoja počtu obce Dvory nad Žitavou bola vypočítaná na základe indexu poklesu počtu obyvateľov okresu Nové Zámky. Hodnota poklesu počtu obyvateľov do roku 2040, na úrovni okresu Nové Zámky, je na

úrovni -9,39%, čo znamená, že v priebehu celého zvoleného obdobia (medzi rokmi 2018 až 2040), by mal počet obyvateľov ku koncu sledovaného obdobia, celého okresu poklesnúť o 9,39%, čo predstavuje pokles o 13 095 obyvateľov na okresnej úrovni.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou, do roku 2040, preberá klesajúci trend s hodnotou - 9,39% počtu obyvateľov. Východzia hodnota je 5 058 obyvateľov ku koncu roka 2018. Následne je zaznamenaný každoročný pokles obyvateľov, o necelých 22 obyvateľov. Ku koncu sledovaného obdobia (rok 2040) by teda mala mať obec Dvory nad Žitavou, podľa indexu prognózy okresu Nové Zámky, 4 583 obyvateľov, čo je oproti roku 2018, pokles o zhruba 475 obyvateľov.

Pri pohľade na nižšie uvedený graf, ktorá poukaze na prognózovaný vývoj počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou, je možné tvrdiť, že prognóza, minimálne v prvých 4 rokoch, odpovedá reálnemu stavu vývoja počtu obyvateľov, ktorý má klesajúcu tendenciu.

Graf 4 Prognóza vývoja počtu obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z INFOSTAT-u

C.II.9.2 SÍDLA

Obec Dvory nad Žitavou leží v Podunajskej nížine pozdĺž ľavého brehu rieky Žitavy, na ktorú sa viaže prítomnosť lužných pôd. Podunajskú nížinu ako aj územie obce tvorí sieť umelo vybudovaných vodných plôch a (odvodňovacích a zavlažovacích) kanálov, konkrétnie ide o Dvorský kanál, Turecký kanál, Mikulášsky kanál. Územie je bohaté na zásoby podzemných a minerálnych vôd.

Susedí s mestom Nové Zámky (Z, 6 km) a s obcami Bajč (JZ, 10 km), Bešeňov (S, 6 km), Branovo (SV, 4,5 km), Dubník (SZ, 13,9 km), Pribeta (J, 13 km) a Semerovo (V, 9,5 km).

Obec Dvory nad Žitavou si zachovala charakter vidieckej obce s relatívne nízkou zástavbou, množstvom rodinných domov a niekoľkými výrobnými prevádzkami. Reliéf možno charakterizovať ako rovinný až nepatrne zvlnený s nadmorskou výškou od 119 m n. m. až po 146 m n. m.

Tabuľka 18: Základný prehľad obývaných domov v obci Dvory nad Žitavou v r. 2021

Spolu	Domy podľa typu		
	z toho		
	rodinné domy	bytové domy	iné
1750	1705	31	14

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov zo SODB2021

C.II.9.3 AKTIVITY OBYVATEĽSTVA

POLNOHOSPODÁRSTVO

Vďaka svojej polohe na úrodných pôdach Podunajskej nížiny, geomorfologickému vývoju, ako aj priaznivej klíme má územie obce vysoký potenciál pre polnohospodárske využívanie krajiny. Významné postavenie v obci má polnohospodárska činnosť. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v primárnom sektore hospodárstva obce, t. j. v kategóriach počtu zamestnancov 20 a viac, patria Združenie agropodnikateľov, družstvo, AGRO - GOMBÁR, s. r. o., ZPD - Zeleninársko potravinárske družstvo, VVD - Vinohradnícko vinárske družstvo, OVD - Ovocinárske družstvo a spoločnosť Novogal a.s.

Polnohospodárska pôda predstavuje takmer 80 % celkovej výmery obce. Za ostatných 5 rokov poklesla výmera polnohospodárskej pôdy o približne 3 ha. Využitie územia je teda pomerne stabilné. Najviac je zastúpená orná pôda. Ostatné druhy polnohospodárskej pôdy (záhrada, ovocný sad) predstavujú približne 5,4 % polnohospodárskej pôdy a 4,7 % celkovej výmery riešeného územia.

PRIEMYSEL

Priemysel a výrobné aktivity sú lokalizované prevažne v juhovýchodnej okrajovej časti zastavaného územia, priemyselnom obvode. Lokalizácia na periférií obce má viacero výhod plynúcich z novovybudovanej infraštruktúry, dopravnej dostupnosti, priestorových podmienok ako i zo znižovania negatívneho zaťaženia centrálnych častí sídla prítomnosťou výroby (hluk, smog, znečistenie a pod.).

V obytných územiach a územiach polyfunkčného charakteru sa nachádzajú len drobné aktivity sekundárneho sektora hospodárstva, ktoré negatívne neovplyvňujú funkcie bývania a ktoré môžu byť za dodržania bezpečnostných predpisov integrované do urbánneho prostredia obce.

LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Lesy tvoria iba 3,5 % celkovej výmery obce. Lesy v obci spadajú do dvoch lesných hospodárskych celkov (LHC), a to LHC Komárno a LHC Podhájska.

SLUŽBY, REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Až 44 % subjektov pôsobilo v oblasti malo- a veľko- obchodu. Samozrejmostou je lokalizácia drobných prevádzok maloobchodu a komerčných služieb, ktoré tvoria neodmysliteľnú súčasť služieb každodennej potreby obyvateľov, zamestnancov i návštevníkov obce.

V obci je v rámci maloobchodu (MO) rozšírený najmä maloobchod s potravinami, nápojmi a zmiešaným tovarom, s pekárenskými výrobkami, kozmetikou a toaletnými potrebami, s novým nepotravinovým tovarom v špecializovaných predajniach (s odevmi, obuvou, s kancelárskymi potrebami, s domácmi potrebami a krmivá pre zvieratá), maloobchodný predaj pohonných látok. Za miestnym úradom sa nachádza menšie trhovisko.

Medzi najvýznamnejšie odvetvia terciárneho sektora (sektor služieb) patrí v obci Dvory nad Žitavou veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov a odvetvie Dopravy a skladovania. Ostatné odvetvia nedosahujú nejaké významnejšie podiely na zamestnanosti v rámci obce.

Na území obce sa nachádza Kalvária, ktorá sa dá zaradiť aj pre absenciu infraštruktúry len k potenciálnym rekreačným plochám. Z hľadiska cestovného ruchu (CR) je charakteristická krátkodobá rekreácia s celoročným využitím. Potenciál má v obci poznávací CR, kultúrny CR, vinársky CR a agroturizmus.

C.II.9.4 INFRAŠTRUKTÚRA

CESTNÁ DOPRAVA

Cez riešené územie obce Dvory nad Žitavou prechádza v smere východ-západ cesta 1. triedy č. I/75 (Nové Zámky - Kolta) a v smere sever-juh cesta 2. triedy II/511 (Vráble-Bajč), ktoré tvoria v centrálnej polohe obce okružnú križovatku. Na severnom okraji zastavaného územia sa na cestu II/511 napája cesta III/1492 do susednej obce Branovo.

Tieto štátne cesty tvoria hlavnú komunikačnú kostru zberných komunikácií, ktorú dopĺňa hustá sieť miestnych obslužných komunikácií, ako aj sieť areálových alebo účelových komunikácií k polnohospodárskym výrobným areálom a ku športovo-rekreačným lokalitám.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Obcou Dvory nad Žitavou prechádza železničná trať č. 120 Bratislava – Galanta – Nové Zámky - Štúrovo. Na území obce sa nachádza aj železničná stanica.

LETECKÁ DOPRAVA

V riešenom území sa nachádza športové letisko Dvory nad Žitavou. Situované je v blízkosti bývalej farmy ošípaných vo východnej časti katastra obce.

Najbližšie prevádzkované vnútrostátne verejné letisko je v Nových Zámkoch. Jeho ochranné a bezpečnostné pásma zasahujú aj do riešeného územia obce Dvory nad Žitavou na západnom okraji obce.

Napojenie obce na leteckú dopravu zabezpečuje najväčšie medzinárodné letisko na území Slovenskej republiky – letisko M. R. Štefánika v Bratislave, nachádzajúce sa vo vzdialosti približne 80 min. a medzinárodné letisko Budapešť vo vzdialosti približne 105 min..

VODNÁ DOPRAVA

Najbližšie lokalizovanou sledovanou vodnou cestou je rieky Nitra, pretekajúca cez územie mesta Nové Zámky. Ostatné vodné cesty sa považujú za nesledované.

- Sledovaná vodná cesta Vla rieky Nitra, v úseku od zaústenia do Váhu po mesto Nitra.
- Nesledovaná vodná cesta rieky Stará Žitava, prechádzajúca cez severozápadnú časť riešeného územia Dvory nad Žitavou.
- Nesledovaná vodná cesta Branovský potok, ako ľavostranný prítok Žitavy. Severne od obce Dvory nad Žitavou ústi v nadmorskej výške 112,6 m n. m. do Staréj Žitavy.

Na území obce sa nenachádzajú žiadne zariadenia vodnej dopravy.

Najbližšia vodná cesta je na rieke Dunaj. Jedná sa o medzinárodnú dunajskú riečno-morskú vodnú cestu Dunaj - Mohan - Rýn. Spojenie vodnou dopravou je umožnené cez prístav Bratislava.

Riešenie ÚPN nepočíta s využitím vodných tokov pretekajúcich územím obce pre účely vodnej dopravy.

ELEKTRICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z trafostaníc 22/0,42 kV, ktoré sú napojené z transformovne RZ 110/22 kV SEVER Nové Zámky, a to prostredníctvom vzdušných vedení vysokého napäťa 22kV č. 251, 256 (južná časť obce) a č. 1056 (severná časť obce).

PLYNOVÁ SIEŤ

Na území obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť plynovodov prevádzkovaná spoločnosťou SPP – distribúcia, a. s. (SPP-D). Zdrojom je vysokotlakový plynovod o DN 300 (PN 40 - 4 MPa), ktorý je vedený východne od obce, na trase Bánov - Gbelce - Štúrovo.

VODOVODNÁ SIEŤ

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť v plnom rozsahu. Sieťou verejného vodovodu je pokryté celé územie intravilánu obce. Sieť spravuje ZsVAK (Západoslovenské vodárne a kanalizácie), odštepný závod Nové Zámky.

KANALIZAČNÁ SIEŤ

V súčasnosti je verejnou splaškovou kanalizačnou sieťou pokrytá prevažná časť obce južne od hlavnej východo-západnej komunikačnej siete ulíc Mostná - Hlavná - Koltánská cesta. Čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorej súčasťou je prečerpávacia stanica, bola vybudovaná v západnej časti katastrálneho územia obce pri styku rieky Stará Žitava a cesty prvej triedy I/75. Recipientom pre vyčistené splaškové vody je rieka Stará Žitava. Súčasťou kanalizačnej siete je 5 prečerpávacích staníc: PČS 1, PČS 2, PČS 3, PČS TRSTENÁ (UL.) a PČS KALVÁRIA.

TELEKOMUNIKÁCIE

Dial'kový telekomunikačný kábel Slovak Telekom viedie pozdĺž hlavnej cestnej komunikácie, cesty I. triedy I/75. V intraviláne (Mostná ul., Hlavná ul. a Koltánská cesta) sú na tento kábel napojené miestne telekomunikačné káble. Dve automatické telefónne ústredne (ATÚ) sú lokalizované na Hlavnej ulici (v blízkosti Penziónu Žitav "A" a „B“/vývalej pivárne Fortuna). Budova pošty sa nachádza v rodinnom dome na Hlavnom námestí. V obci sa nachádzajú dve GSM veže, jedna na Hlbokej ulici (priestor firmy Konfernet) a druhá na Sokolskej ulici (priestor firmy Symetric).

NAKLADANIE S ODPADMI

V obci je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, biologicky rozložiteľného odpadu, objemného odpadu a elektroodpadu v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch. Komunálny odpad sa ukladá na skládku TKO v Kolte. Na skládke sa zneškodňuje odpad, ktorý nie je nebezpečný. Zber a prepravu komunálneho odpadu z domácností obce a od podnikateľských subjektov zabezpečuje Spoločnosť Brantner Nové Zámky, s.r.o.. Biologický rozložiteľný kuchynský odpad a bioodpad zo záhrady môžu občania odovzdať na zbernom mieste na ulici Veľká komárňanská, kde občania obce môžu uložiť aj ďalšie druhy odpadu ako je napríklad drobný stavebný odpad, elektro odpad a použité batérie a akumulátory, objemný odpad domácností, odpad s obsahom škodlivín a opotrebované pneumatiky.

C.II.10 KULTÚRNE A HISTORICKÉ PAMIATKY A POZORUHODNOSTI, ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ

Na území obce Dvory nad Žitavou sa nachádzajú objekty pamiatkovej hodnoty zapísané v Ústrednom zozname národných kultúrnych pamiatok evidencie Ministerstva Kultúry SR. Ide o 2 nehnuteľné národné kultúrne pamiatky a 20 pamiatkových objektov.

C.II.10.1 NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIATKY

Medzi najvýznamnejšie národné kultúrne pamiatky obce Dvory nad Žitavou patria:

- Rímskokatolícky Kostol sv. Vojtecha, neskorý barok, z rokov 1754 -1776, zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len ÚZPF) ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka pod číslom 329.1..
- Kalvária, neskorý klasicizmus, z roku 1860, parcellné číslo 1860, kat. územie Dvory nad Žitavou, zapísaná v ÚZPF pod číslom 330.19.

Celkovo sa na území obce nachádza dokopy až 20 objektov, ktoré sú definované ako Národné kultúrne pamiatky. Všetky tieto objekty sú zapísané a bližšie špecifikované v registri NhNKP v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Obrázok 5: Kalvária

C.II.10.2 ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ

Na území obce Dvory nad Žitavou sa nenachádza archeologické nálezisko evidované v ÚZPF SR. Preskúmané územia s archeologickými nálezmi na území obce Dvory nad Žitavou:

- Udvardi majer – sídlisko z neolitu, eneolitu, doby laténskej a stredoveku (9.-13. storočia).
- Paškolom – sídlisko z obdobia halštatu, laténu a neolitu.
- Stavba sila pri železničnej stanici – sídlisko z doby halštskej.
- Tenyíri důl – pohrebisko z 10. str..
- Vývýšenina poblíž Tenyíri důl – sídlisko z 10.-12. str..
- Ul. P. Jilemnického – sídlisko z doby rímskej.
- Komárom důl – sídlisko z obdobia neolitu a eneolitu, pohrebisko z doby bronzovej starej.
- Kóta 119,5 – sídlisko z doby laténskej.
- Dom č.984, majiteľ Melichar Nagy – nález kostry a hrobu z obdobia neolitu.
- Kalvária – stredoveké staviteľské pamiatky.
- Kóta 119,5 – pohrebisko z doby stáhovania národov.
- Turecký násyp – mohyla z doby Halštskej.
- Pieskovisko – staromadarské pohrebisko.
- Gyorokhomloka – sídlisko z obdobia neolitu – k. badenská.

C.II.10.3 NEEVIDOVANÉ PRVKY S KULTÚRNO-HISTORICKÝMI HODNOTAMI

Obec Dvory nad Žitavou nevedie oficiálnu evidenciu pamäti hodností v zmysle § 14 ods. (4) Pamiatkového zákona. V riešenom území sa však nachádza množstvo menších či väčších objektov s kultúrno-historickými hodnotami, ktoré nie sú súčasťou ÚZPF, nie sú súčasťou zoznamu – evidencie pamäti hodností obce – ale sú súčasťou krajiny – sú svedectvom histórie, dotvárajú krajinný ráz a kolorit územia.

Celkovo sa na území obce sa nachádza 22 objektov, definovaných ako objekty s kultúrno-historickou hodnotou.

C.II.11 PALEONTOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ A VÝZNAMNÉ GEOLOGICKÉ LOKALITY (NAPR. SKALNÉ VÝTVORY, KRSOVÉ ÚZEMIA A ĎALŠIE)

V riešenom území obce Dvory nad Žitavou nie sú evidované žiadne archeologické náleziská, ani paleontologické náleziská a významné geologické lokality, či krasové územie alebo skalný výtvor.

C.II.12 INÉ ZDROJE ZNEČISTENIA (HLUKOVÉ POMERY, VIBRÁCIE, ŽIARENIE)

Zdroje znečistenia sú popísané v príslušných kapitolách tejto správy o hodnotení. Iné zdroje znečistenia životného prostredia alebo iné vplyvy na zdravie ľudí na území obce Dvory nad Žitavou, neevidujeme.

V prírodnom prostredí vzniká prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238 chemický prvok radón, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ale ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty. Tie sa viažu na aerosolové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu

ingesciou a inhaláciou. V súčasnosti je známe, že ožiarenie z radónu, resp. z dcérskych produktov jeho rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Bližšie informácie – vid'. kapitola B.II.5.

C.II.13 ZHODNOTENIE SÚČASNÝCH ENVIRONMENTÁLNYCH PROBLÉMOV

Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov vychádza najmä z krajinoekologického plánu, ktorý bol spracovaný v etape prieskumov a rozborov ÚPN obce Dvory nad Žitavou.

ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY

Hodnotenie environmentálnych problémov vychádza z identifikácie a špecifikácie priestorových stretov dvoch protichodne pôsobiacich systémov:

- Územného systému ekologicky hodnotných prvkov krajinnej štruktúry (ohrozené javy) - ide o prvky krajinnej štruktúry vystupujúce ako ekologicky stabilizačné prvky, prírodné zdroje, kultúrno-historické zdroje, zdroje životného prostredia človeka a ostatných organizmov. V krajinoekologickom hodnotení sa zvyčajne považujú za ohrozené javy inými javmi, ktoré vyplývajú z produkčných aktivít človeka. Patria sem jednak všetky legislatívne vyčlenené územia ochrany prírody a prírodných zdrojov - chránené územia, prvky ÚSES, územia s ochranou vodných, lesných a pôdnych zdrojov, zásoby nerastných surovín, kultúrnohistorické hodnoty územia, ako i ostatné krajinoekologicky hodnotné územia, zatiaľ legislatívne nepotvrdené - významné biotopy, významné krajinné štruktúry, rekreačné areály, obytné areály a pod.
- Územného systému stresových faktorov - ide o prvky z krajino-ekologického hľadiska negatívne, ohrozujúce jednotlivé chránené územia, prírodné zdroje a životné prostredie. Patria sem všetky javy hmotného i nehmotného charakteru s negatívnym pôsobením na krajinu a ich jednotlivé prvky. Prvky územného systému stresových faktorov vyplývajú z rozvoja jednotlivých hospodárskych aktivít - produkcia priemyselných exhalátov, znečistených vôd, exhaláty z dopravy, hlučnosť, prašnosť a pod.

Výsledkom stretov týchto dvoch územných systémov je špecifikácia environmentálnych problémov prejavujúcich sa ohrozením stability, biodiverzity, ohrozením a narušením kvalitatívnych a kvantitatívnych vlastností jednotlivých prírodných zdrojov, ako i ohrozením kvality životného prostredia.

V riešenom území boli vyčlenené nasledovné typy environmentálnych problémov:

Problémy ohrozenia prvkov ÚSES

- Ohrozenie biocentier s výskytom lúčnych spoločenstiev v dôsledku zmeny obhospodarovania pozemkov (nedostatok kosenia).
- Ohrozenie biocentier v dôsledku degradácie biotopov šírením inváznych druhov.
- Ohrozenie prvkov ÚSES v dôsledku zmeny vodného režimu, spôsobeného nevhodným spôsobom obhospodarovania susedných plôch.
- Ohrozenie prvkov ÚSES v dôsledku neorganizovaného skládkovania odpadu – výskyt nelegálnych skládok odpadu, hromadenie drobného komunálneho a stavebného odpadu.
- Kolízia hospodárskych funkcií lesov s ich genofondovou a ekostabilizačnou funkciou.
- Ohrozenie sekundárnych stepných spoločenstiev v dôsledku absencie kosenia, resp. pasenia a zarastania náletovými drevinami a šírením nepôvodných inváznych druhov.
- Z dlhodobého hľadiska môžu klimatické zmeny ohroziť pôvodnú druhovú skladbu prvkov ÚSES a narušiť tak funkčnosť ÚSES.

Problémy ohrozenia prírodných zdrojov

- Ohrozenie pôdnych zdrojov v dôsledku eróznych procesov, v dôsledku nesprávneho obhospodarovania pôdneho fondu s preferenciou veľkoblokovej štruktúry ornej pôdy,
- riziko ohrozenia vodného biotopu v dôsledku blízkosti starej environmentálnej záťaže – skládky odpadu,
- ohrozenie prírodných zdrojov v dôsledku nelegálnych skládok odpadu.

C.III HODNOTENIE PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A ODHAD ICH VÝZNAMNOSTI (PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRIAME, NEPRIAME, SEKUNDÁRNE, KUMULATÍVNE, SYNERGICKÉ, KRÁTKODOBÉ, DOČASNÉ, DLHODOBÉ A TRVALÉ) PODĽA STUPŇA ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

C.III.1 VPLYVY NA OBYVATEĽSTVO – POČET OBYVATEĽOV DOTKNUTÝCH VPLYVMI NAVRHOVANEJ ČINNOSTI V DOTKNUTÝCH OBCIACH, ZDRAVOTNÉ RIZIKÁ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ DÔSLEDKY A SÚVISLOSTI, NARUŠENIE POHODY A KVALITY ŽIVOTA, PRIJATEĽNOSŤ ČINNOSTI PRE DOTKNUTÉ OBCE (NAPR. PODĽA NÁZOROVÝCH STANOVÍSK A PRIPOMIENOK DOTKNUTÝCH OBCÍ, SOCIOLOGICKÉHO PRIESKUMU MEDZI OBYVATEĽMI DOTKNUTÝCH OBCÍ), INÉ VPLYVY

V súlade s požiadavkami zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie bolo Oznámenie o strategickom dokumente zverejnené a tiež rozposlané na vyjadrenie všetkým obciam, s ktorými obce Dvory nad Žitavou susedí. V žiadnom zo stanovísk dotknutých obcí neboli vznesené osobitné požiadavky, námitky alebo nesúhlasné postoje.

V zásade možno konštatovať, že územnoplánovacia dokumentácia sa dotkne všetkých obyvateľov a návštevníkov obce Dvory nad Žitavou. Priame vplyvy na obyvateľstvo budú najmä v oblastiach, v ktorých sa navrhujú nové aktivity.

Územnoplánovacia dokumentácia vytvára predpoklady pre rozvoj územia, ktoré smerujú k zmene organizácie dopravy, rozvoju obytnej zástavby, zariadení občianskej vybavenosti, rozvoju výrobných obslužných a športovo rekreačných zón a polnohospodárskych usadlostí.

Dopravné stavby prinesú v etape výstavby záťaž najmä v podobe hluku a prašnosti spôsobenými predovšetkým pohybom stavebných mechanizmov. Dopravné stavby v etape prevádzky môžu vyvolať nepriame vplyvy negatívneho charakteru, ktoré úzko súvisia so znečistením ovzdušia a zvýšenými hodnotami hluku, no budú umiestnené zároveň v dostatočnej vzdialosti od existujúceho obytného územia. Nové dopravné trasy tiež ukludnia dopravu v zastavanom území obce a prinesú nové rozvojové možnosti pre celé územie.

CELKOVÝ PRÍRASTOK PRE VÝSTAVBU Z HĽADISKA POČTU OBYVATEĽOV A ZAMESTNANCOV

Koncept územného plánu obce Dvory nad Žitavou uvažuje v oboch variantoch (1. a 2.) s nárastom plôch bývania pre bytové jednotky v rodinných domoch a bytových domoch, nasledovne:

Tabuľka 19: Navrhované prírastky bytových jednotiek (b. j.) a obyvateľov na novonavrhovaných plochách pre novú bytovú výstavbu

	Prírastok rodinných domov	Prírastok b. j. v bytových domoch	Prírastok obyvateľov celkovo
OBEC DVORY NAD ŽITAVOU - VARIANT „A“	1 329	998	6 483
OBEC DVORY NAD ŽITAVOU - VARIANT „B“	665	166	2 409

Zdroj: ÚPN obce Dvory nad Žitavou – koncept, 2023

Variant „A“ konceptu ÚPN obce Dvory nad Žitavou navrhuje nové plochy bývania pre výstavbu 1 329 rodinných domov a 998 bytov v BD, čo predstavuje plochy pre cca 6 483 obyvateľov.

Variant „B“ konceptu ÚPN obce Dvory nad Žitavou navrhuje nové plochy bývania pre výstavbu 665 rodinných domov a 166 bytových domov v BD, čo predstavuje plochy pre cca 2 409 obyvateľov.

Tabuľka 20: Navrhované prírastky plôch zastavateľnej plochy a podlažnej plochy OV a plôch výroby a výrobných služieb.

	Zastavateľná plocha OV (m ²)	Podlažná plocha OV (m ²)	Zastavateľná plocha pre výrobu a výrobné služby (m ²)	Podlažná plocha pre výrobu a výrobné služby (m ²)
OBEC DVORY NAD ŽITAVOU - VARIANT „A“	25 177	81 818	79 275	276 556
OBEC DVORY NAD ŽITAVOU - VARIANT „B“	15 262	29 286	38 374	94 977

Zdroj: ÚPN obce Dvory nad Žitavou – koncept, 2023

V polohe priemyselných podnikov v obci Dvory nad Žitavou sa výrazne prejavujú tendencie sústredovania výrobných aktivít do územia ucelených výrobných zón. Všeobecne sa odporúča preferovať environmentálne nenáročné typy výroby s vyššou pridanou hodnotou. Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou počíta s lokalizáciou nových/dodatočných území výrobných funkcií, resp. výroбno-obslužných funkcií mimo centrálnych polôh obce (okrajové zóny).

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Jednotlivé varianty rozšíria ponuku bývania (v kontakte so zastavaním územím obce), pracovných miest a služieb, čo môže pozitívne ovplyvniť dané územie.
- Negatívne pôsobenie prevádzky na obyvateľstvo je nepriame prostredníctvom znečistenia ovzdušia, vznikom a nakladaním s odpadmi a hlukom z automobilov. Možné zataženie obyvateľstva znečistením ovzdušia je predovšetkým z vykurovania objektov a z výfukových plynov osobných automobilov. Možno predpokladať že najvyššie koncentrácie znečistujúcich látok v okolí objektov budú nižšie ako sú príslušné limity. Hygienické požiadavky na hluk vo vonkajšom prostredí stanovuje orgán na ochranu zdravia podľa predpisu, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií.
- Nepriaznivo na obyvateľstvo môže vplývať hluk zo železničnej a automobilovej dopravy, polnohospodárska výroba, plochy odpadového hospodárstva a plochy pre priemysel a výrobu, ktoré však budú situované v dostatočnej vzdialosti od existujúceho zastavaného územia v oboch variantoch.
- Počas stavebných aktivít môže dôjsť k zhoršeniu stavu životného prostredia, tento stav bude dočasného charakteru v prípade dodržania všetkých bezpečnostných opatrení počas výstavby a podmienok, ktoré definuje strategický dokument.

C.III.2 VPLYVY NA HORNINOVÉ PROSTREDIE, NERASTNÉ SUROVINY, GEODYNAMICKÉ JAVY A GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Vplyvy na horninové prostredie sa predpokladajú predovšetkým v etape výstavby jednotlivých objektov na daných funkčne určených územiach. Počas výstavby možno očakávať zvýšené riziko kontaminácie horninového prostredia, aj v dôsledku odstránenia vrchnej vrstvy zeminy spôsobené stavbou a otvorením cest pre vznik sekundárnych kontaminantov z povrchu. Negatívnym vplyvom, ako napr. aj únikom nebezpečných látok sa bude predchádzať dodržiavaním a kontrolou technologickej disciplíny a opatrení.

Pôsobenie vplyvov na reliéf sa predpokladá počas výstavby, a to prostredníctvom vytvorených depóní humusovej vrstvy a nahromadeného stavebného materiálu. Vplyv bude mať prechodný charakter, pretože priestory sa v d'alejšej fáze realizácie vyplňia stavebnými objektmi.

Pri dodržiavaní stavebných technológií a technických parametrov a opatrení nehozria v priebehu stavby žiadne významné riziká, príp. havárie. To sa týka aj dodržiavania predpisov a nariadení pre prepravu materiálov a predchádzaní únikov ropných derivátov do priestoru stavby a jej okolia (napr. prečerpávanie pohonných hmôt do nakladača, úniky z nákladných vozidiel pri pohybe v okolí). Extrémny prípad havarijného stavu môže byť spôsobený ich únikmi v dôsledku havárie alebo zlyhania obslužnej techniky.

V riešenom území sa nenachádzajú chránené ložiskové územia, dobývacie územia, ložiská nevyhradeného nerastu. Na tieto územia nebudú mať navrhované aktivity významné negatívne vplyvy.

V Západných Karpatoch sú zemetrasenia tektonickými dozvukmi treťohornej horotvornej činnosti súvisiacej so zrázkou bloku Alcapa a Európskej platformy a tiež v dôsledku poklesu Panónskej panvy. Maximálna očakávaná seismická intenzita môže dosiahnuť na území obce 6° prípadne v južnej časti 7° stupnice EMS-98 (Atlas krajiny SR – mapa Vybrané geodynamické javy). Intenzita zemetrasenia vychádza z modifikovanej Mercalliho stupnice.

Z hľadiska náhľadu územia na zosúvanie možno riešené územie hodnotiť ako slabo ohrozené na zosúvanie (Atlas krajiny SR, 2002). Na území obce sa nachádzajú polnohospodárske pôdy postihnuté vaternou eróziou najmä v strednej a východnej časti.

Podobne ako počas výstavby, budú aj počas prevádzky prijaté bezpečnostné opatrenia, ktoré budú obmedzovať vznik negatívnych vplyvov na horninové prostredie a geomorfologické pomery v riešenom území. V nižších stupňoch plánovania budú relevantné hydrogeologické a geologické prieskumy.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Z hľadiska predpokladaných vplyvov jednotlivých variantov rozvoja na geomorfologické pomery je horší Variant „A“ než Variant „B“ a nulový variant. Strategický dokument vo Variante „A“ rezervuje plochy pre alternatívnu variantu rýchlosnej cesty R7 a zámer modernizácie železničnej trate, kde bude v prípade realizácie potrebné vykonať podrobne geologické a hydrologické prieskumy.

C.III.3 VPLYVY NA KLIMATICKÉ POMERY

Územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá významné negatívne vplyvy na klimatické pomery počas výstavby. Vplyvy budú krátkodobého charakteru a nepredpokladá sa dlhodobá záťaž stavebným ruchom v dotknutom území.

V etape prevádzky je možné očakávať vplyvy na klimatické pomery v riešenom území. Zvýši sa pomer zastúpenia zastavaného územia spevnenými plochami budov. Zvýši sa teplota vzduchu jednak nepriamym vplyvom zdrojov, ktoré budú predstavovať hlavne vlastné stavebné objekty, ale aj spevnené plochy cesty, ktoré sa prehrievajú rýchlejšie ako rastlý terén. Zmena klimatických charakteristík neovplyvní širšie záujmové územie, ktoré je charakteristické vysokým podielom lesných plôch. Za zdroj znečistenia ovzdušia, a teda aj klimatických pomerov, možno označiť nielen automobilovú dopravu, ale aj polnohospodársku výrobu, a to prašnosťou a používaním agrochemikálií.

Pozitívne sa hodnotí návrh záväzných regulatívov a zásad, ktoré sa týkajú zmeny klímy.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Z hľadiska predpokladaných vplyvov na klimatické pomery je navrhovaný Variant „A“ a „B“ považovaný za prínosnejší vo vzťahu k životnému prostrediu v porovnaní s nulovým variantom.
- Vplyvy počas výstavby možno považovať v oboch variantoch za dočasné.
- Vplyvy navrhovaných výsadiel ochrannej zelene na klimatické pomery možno považovať vo variantoch „A“ a „B“ strategického dokumentu za vysoko pozitívny – prvky krajinnej a sídelnej zelene eliminujú svojimi biologickými vlastnosťami negatívne účinky navrhovaných nevyhnutných spevnených plôch v rámci navrhovaných areálov a zariadení, vrátane dopravných. Pozitívne budú vplývať na zmenu prúdenia vzduchu, na zníženie výparov a zvýšenie vlhkosti vzduchu, na zadržiavanie dažďových vôd v území. Pri porovnaní s nulovým variantom, bude mať strategický dokument v oboch variantoch priaznivejšie podmienky aj v dôsledku návrhu záväzných regulatívov a zásad, ktoré sa týkajú zmeny klímy. Variant „B“ je možno v tomto smere považovať za prínosnejší variant.

C.III.4 VPLYVY NA OVZDUŠIE (NAPR. MNOŽSTVO A KONCENTRÁCIA EMISIÍ A IMISIÍ)

Obec Dvory nad Žitavou ma celkovo nízke hodnoty znečistenia ovzdušia v rámci okresu. Medzi nepriaznivé negatívne vplyvy, ktoré vplývajú na ovzdušie je najmä automobilová doprava a s tým súvisiaca koncentrácia prízemného ozónu. Z hľadiska kvality ovzdušia budú nové objekty v území emitovať znečistujúce látky do ovzdušia najmä v dôsledku vykurovania budov a pohybom automobilov zabezpečujúcich ich dopravnú obsluhu. Je predpoklad, že príspevok objektov novej zástavby k najvyšším hodnotám koncentrácie znečistujúcich látok bude relatívne nízky. Uvedenie objektov do prevádzky ovplyvní znečistenie ovzdušia len v ich najbližšom okolí. Odvod spalín od zdrojov vykurovania bude zabezpečený tak, aby boli splnené podmienky technickej prevádzky zariadenia a rozptylu škodlivín do ovzdušia. Prevádzka zdrojov znečisťovania ovzdušia bude v súlade s podmienkami súhlasu orgánu ochrany ovzdušia v zmysle zákona o ovzduší.

Za zdroj znečistenia ovzdušia možno označiť aj pol'nohospodársku výrobu. Začaženie územia dopadmi výroby je v koncepte ÚPN eliminované vymedzením území zariadení a areálov pol'nohospodárskej výroby v dostatočnej vzdialosti od obytných území a navrhovaním pásov ochranej, izolačnej zelene pozdĺž hraníc areálov. Dopad na kvalitu ovzdušia bude preto minimálny.

Pozitívne budú vplývať na kvalitu ovzdušia novo navrhnuté plochy pre zeleň a taktiež izolačná zeleň pri vyhradených cestných komunikáciách a pol'nohospodárskych plochách, najmä vo Variante „B“.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Rozvojom železničnej dopravy sa podporuje prechod na verejnú dopravu, ktorá môže znižovať negatívne dopady na životné prostredie.
- Do navrhovaných výrobných plôch bude vhodné umiestňovať prednostne zariadenia a technológie maximálne splňajúce národné limity a súčasne limity stanovené v environmentálnom práve EÚ. Variant „B“ a O sú považované za rovnocenné.

C.III.5 VPLYVY NA VODNÉ POMERY (NAPR. KVALITU, REŽIMY, ODTOKOVÉ POMERY, ZÁSOBY)

Kvalita podzemných vôd by nemala byť priamo ovplyvnená. Negatívne ovplyvnenie kvality podzemných vôd môže byť pri neopatrnej manipulácii s pohonnými hmotami, alebo mazadlami pri údržbe mechanizmov. Najväčším rizikom je priamy únik pohonných hmôt alebo iných energetických surovín. Kvalitu podzemných vôd tejto oblasti ovplyvňuje antropogénna činnosť. K najvýznamnejším znečisťovateľom vôd patria najmä komunálne odpadové vody a miestny priemysel. Prienik látok organického aj anorganického pôvodu do povrchových tokov a do podzemných vôd môže vyvolať aj pol'nohospodárska výroba.

Navrhované činnosti v území môžu mať vplyv na vodné pomery v území. Predmetný koridor cestnej a železničnej dopravy pretína vodné toky a sú v blízkosti hraníc vodných plôch v riešenom území.

Ochrannu podzemných vôd je potrebné zameriť na likvidáciu divokých skládok odpadov, na dobudovanie verejnej kanalizácie a odstránenie jej netesnosti, modernizáciu technológie a rozšírenie kapacity ČOV. Odpady vznikajú pri každej ľudskej činnosti vo výrobnej aj v spotrebiteľskej sfére. Ich vznik a hromadenie výrazne ovplyvňuje životné prostredie (najmä škodlivé látky v odpadoch). Nesprávnou manipuláciou a nakladaním s odpadmi je ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd. V súvislosti novými objektmi, ktoré budú realizované vo väzbe na navrhovaný územný plán, pristupujú aj nové zdroje znečisťovania vôd. V štandardných prevádzkových podmienkach však nedochádza ku kontaminácii podzemných vôd. Uplatňovaním preventívnych technických opatrení je riziko havárie výrazne obmedzené.

Vypúšťanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie upravuje zákon NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a zákon č. 230/2005 Z. z. o vodovodoch a kanalizáciách, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Z hľadiska vodných zdrojov realizácia nepredpokladá výraznejšie zásahy do kvalitatívnych ani kvantitatívnych parametrov. Na zásobovanie vodou bude používaná voda z verejného vodovodu, odvod splaškových

vôd bude zabezpečený do kanalizačného systému. Možný sprostredkovaný vplyv na kvalitu vôd je len prostredníctvom odpadových vôd, ktoré budú vznikať v súvislosti s hygienickými potrebami a prostredníctvom vody z povrchového odtoku.

Odvádzanie a zachytávanie čistých dažďových vôd navrhuje strategický dokument riešiť priamo v jednotlivých lokalitách na pozemkoch priliehajúcich k stavbám, vybudovaním dažďových nádrží tak, aby sa dažďové vody zachytávali a využívali na zavlažovanie zelene a odlahčila sa tak jednotná kanalizačná sieť obce.

Ďalší rozvoj zásobovania obce Dvory nad Žitavou pitnou vodou musí sledovať nasledujúce ciele:

- Zabezpečiť odvádzanie a čistenie splaškových odpadových vôd v čistiarni odpadových vôd.
- Nepovolovať odvádzanie splaškových odpadových vôd do domovej čistiarne odpadových vôd.
- Venovať zvýšenú pozornosť ochrane vodných zdrojov.
- Zabezpečiť rekonštrukciu existujúcich kanalizácií.

V ďalšom období zásobovanie pitnou vodou bude zabezpečované rozšírením jestvujúcej siete vodovodov o nové lokality. V ďalšom období zásobovanie pitnou vodou bude zabezpečované doterajším spôsobom. Vzhľadom k nárastu potreby vody bude potrebné zabezpečiť zvýšenie množstva akumulovanej vody výstavbou, resp. rozšírením kapacít vodojemov. V lokalitách s nižšou intenzitou zástavby, prípadne nachádzajúcich sa vo väčšej vzdialosti od existujúcich rozvodov vody, akými sú napríklad plochy určené pre polnohospodárske usadlosti, riešenie ráta so zabezpečením vody zo studní priamo v území. Pre zabezpečenie plynulej dodávky pitnej vody bude potrebné priebežne realizovať rekonštrukciu a zabezpečovať funkčnosť jestvujúcich rozvodov vody. Pre rozvojové lokality budú predĺžované vodovodné vetvy situované do navrhovaných ulíc, v rámci rekonštrukčných prác bude potrebné pokračovať vo výmene potrubí a zväčšovať ich profily podľa nárastu potreby vody.

Z hydrologického hľadiska sa nepredpokladajú iné významné zmeny na území obce, bude však potrebné pokračovať vo všeobecných trendoch, najmä v zvyšovaní úrovne ochrany povrchových a podzemných vôd pred ich znečisťovaním.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Z hľadiska predpokladaných vplyvov na vodné pomery možno navrhovaný Variant „B“ a nulový variant považovať za rovnocenné.
- Realizáciou dopravných stavieb vo variantných riešeniach môže dôjsť k zmenám odtokových charakteristík dotknutých vodných tokov.
- Pred realizáciou zámeru výstavby R7 je potrebný v nižších stupňoch projektovej dokumentácie a samostatnom procese EIA zabezpečiť hydrologický a geologický prieskum na preskúmanie odtokových pomerov.
- Po realizácii navrhovaných dopravných stavieb hrozí potenciálne znečistenie podzemných vôd posypovými látkami a unikajúcimi znečisťujúcimi látkami z dopravy.
- V etape výstavby je možné očakávať ohrozenie kvality a režimu podzemnej vody, najmä pri zemných prácach.
- Počas prevádzky navrhovaných výrobných areálov je možná kontaminácia podzemných vôd odpadovými vodami (nebezpečenstvo kontaminácie pri úniku znečisťujúcich látok pri havárii).

C.III.6 VPLYVY NA PÔDУ (NAPR. SPÔSOB VYUŽÍVANIA, KONTAMINÁCIA, PÔDNA ERÓZIA)

Priek látok organického aj anorganického pôvodu do pôdy spôsobuje polnohospodárska aj priemyselná výroba. Po realizácii navrhovaných dopravných stavieb hrozí potenciálne znečistenie pôd unikajúcimi znečisťujúcimi látkami z dopravy.

Realizácia objektov vo väzbe na navrhované riešenie územného plánu si vyžiada záber polnohospodárskej pôdy. To je najvýznamnejší vplyv z hľadiska ochrany pôd. Počas výstavby objektov bude potrebné vykonať skrývku

humusového horizontu polnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť hospodárne a účelné využitie skrývky i odkrytých pôd na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

Pri trvalom odňatí polnohospodárskej pôdy dôjde k nezvratným negatívnym vplyvom na polnohospodársku pôdu, čiže k úplnému odstráneniu humusového horizontu pôd.

Pri dočasnom zábere polnohospodárskej pôdy môže dôjsť k ďalším negatívnym účinkom ako je zhutnenie, prípadne kontaminácia pôdy. Z týchto dôvodov je potrebné dôsledne dodržiavať ustanovenia §12 a §17 zákona o ochrane pôdy.

Navrhnutý rozsah záberov polnohospodárskej pôdy nenarušuje ucelenosť zostávajúcich honov a nestáže obhospodarovanie polnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie polnohospodárskymi mechanizmami.

Rozsah záberov polnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov je spracovaný v kapitole B.I.1.

Tabuľka 21: Sumarizácia funkčného využitia – Variant „A“ a Variant „B“

č.	Kód funkčného využitia	Názov funkčného využitia	VARIANT „A“		VARIANT „B“	
			Σ výmer funkčného využitia [ha]	Podiel výmer funkčného využitia [%]	Σ výmer funkčného využitia [ha]	Podiel výmer funkčného využitia [%]
1	RD	Obytné územie prevaha bývania v rodinných domoch	241,4368	3,77	155,2405	2,43
2	BD	Obytné územie prevaha bývania v bytových domoch	8,2796	0,13	3,5673	0,06
3	PO	Polyfunkčné územie bývania a občianskej vybavenosti	20,4428	0,32	12,7399	0,20
4	OV1	Plochy komerčnej občianskej vybavenosti	10,0253	0,16	4,2563	0,07
5	OV2	Územie verejnej nekomerčnej občianskej vybavenosti	8,5430	0,13	5,9354	0,09
6	CZ	Plochy verejnej vybavenosti – cirkevné zariadenia	4,7781	0,07	4,9743	0,08
7	H1	Územie výroбno obslužných aktivít – priemyselnej výroby, výrobných služieb, skladov a logistiky	21,7140	0,34	24,8065	0,39
8	H2	Územie výrobných aktivít priemyselnej výroby	35,6256	0,56	22,8540	0,36
9	H3	Územie výroбno obslužných aktivít polnohospodárskej výroby	80,3629	1,25	79,8713	1,25
10	ŠR	Územie s prevahou zariadení športu a rekreácie	60,2984	0,94	22,5061	0,35
11	ZO	Územie záhrad a záhradkárskych osád	2,0362	0,03	67,3683	1,05
12	ÚP	Územie pohrebísk	7,3671	0,11	7,3993	0,12
13	DŽ	Územie zariadení železnice	35,2192	0,55	35,2192	0,55
14	DK	Územie pozemných komunikácií	123,7954	1,93	124,2276	1,94
15	DZ	Územie zariadení cestnej dopravy	1,5983	0,02	0,7392	0,01
16	DL	Územie zariadení leteckej dopravy	10,2954	0,16	10,2954	0,16
17	TI	Územie zariadení nadradených systémov technickej infraštruktúry	8,0869	0,13	8,2152	0,13
18	ZS	Zeleň sídla	5,7303	0,09	33,3113	0,52
19	ZK	Krajinná zeleň	44,3812	0,69	55,5267	0,87
20	ZL	Les	160,3751	2,50	204,9573	3,21
21	OP	Orná pôda	4 872,2356	76,32	4 969,1043	77,77
22	V	Vinica	109,9661	1,72	109,3455	1,71
23	OS	Ovocný sad	233,8525	3,65	232,3310	3,64
24	TP	Trvalé trávne porasty a lúky	39,6728	0,62	40,6727	0,64
25	Z	Zvernica	92,6561	1,45	0,0000	0,00
26	VP	Vodné plochy a vodné toky	88,6960	1,38	92,0058	1,44
27	PH	Protipovodňová hrádza	62,2670	0,97	62,2670	0,97
SPOLU			6 389,7375	100,00	6 389,7375	100,00

Zdroj: ÚPN obce Dvory nad Žitavou – koncept, 2023

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Realizácia variantov O, „A“ a „B“ strategického dokumentu si vyžiada zábery polnohospodárskej pôdy, ktoré sú vo Variante „A“ rozsiahlejšie.
- Zábery pôdy sa budú týkať aj pôd, ktoré podliehajú osobitnej ochrane PP v zmysle Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber polnohospodárskej pôdy, ktoré sú vo Variante „A“ rozsiahlejšie.
- Na niektorých zaberaných lokalitách sú vybudované hydromelioračné zariadenia, ktoré sú vo Variante „A“ rozsiahlejšie.
- Z hľadiska predpokladaných vplyvov na pôdu je mierne lepší Variant „B“, ktorý má menší celkový záber pôd.
- Obidva varianty počítajú s miernym navýšením počtu obyvateľov, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť vzniku čiernych skládok, v ich okolí ktorých je možné predpokladať koncentrácie toxickej látok. Po realizácii navrhovaných dopravných stavieb hrozí potenciálne znečistenie pôd unikajúcimi znečistujúcimi látkami z dopravy.

C.III.7 VPLYVY NA FAUNU, FLÓRU A ICH BIOTOPY (NAPR. CHRÁNENÉ, VZÁCNE, OHROZENÉ DRUHY A ICH BIOTOPY, MIGRAČNÉ KORIDORY ŽIVOČÍCHOV, ZDRAVOTNÝ STAV VEGETÁCIE A ŽIVOČÍŠSTVA, ATĎ.)

Prevažná časť sledovaného územia, v ktorom sú plánované rôzne aktivity, leží v človekom intenzívne využívanej krajine. Biota týchto častí záujmového územia je do značnej miery ovplyvnená a determinovaná zásahmi človeka v minulosti i v súčasnosti. Zároveň však treba vyzdvihnúť aj fakt, že v území sa nachádza v severozápadnej časti CHVÚ Dolné Považie.

Vzhľadom na vzdialenosť väčšiny významných prírodných ekosystémov od navrhovaných lokalít podľa konceptu územného plánu nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia celkového genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia. Budú však postihnuté niektoré lokality v priamom dotyku so zastavaným územím a lokality, ktoré sa plánujú zastavať niektorou z navrhovaných aktivít (zastavať priamo nejakou stavbou).

Zábery plôch súčasnej vegetácie budú realizované hlavne pri realizácii činností súvisiacich s vybudovaním navrhanej cestnej siete (zámer alternatívnej trasy R7) a modernizácie železničnej trate. Tieto zmeny sa môžu prejaviť jednak lokálnou zmenou napr. floristického zloženia dotknutých lokalít, zmenou prírode blízkej vegetácie na ruderálnu alebo parkovo upravenú a jednak sa prejavia ako zmeny možností pre migrujúce živočíšstvo resp. aj pre šírenie rastlín do okolitého priestoru. Konkrétnie vplyvy uvedených činností však nie je možné v súčasnosti presne kvantifikovať, keďže ide o alternatívne trasovanie. Celkové stanovenie rozsahu zásahov do biotopov a zásahov do porastov drevín bude potrebné konkretizovať pre každú stavbu či činnosť osobitne v zmysle platných legislatívnych predpisov. V prípade, že sa na dotknutých plochách vyskytujú biotopy európskeho alebo národného významu alebo dotknuté plochy predstavujú lokality výskytu chránených druhov rastlín alebo živočíchov, zásah do týchto plôch je možný len v súlade s podmienkami zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Ak bude pri výstavbe potrebný výrub stromov mimo les, bude potrebné žiadať súhlas orgánu ochrany prírody v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Pre realizáciu stavebných objektov na lesných pozemkoch bude potrebné trvalé, alebo dočasné výňatie lesného pozemku. Lesné pozemky možno využívať na iné účely ako na plnenie funkcií lesov len v súlade so zákonom č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Vplyv realizácie stavieb na genofond a biodiverzitu územia sa v etape výstavby môže významne prejaviť hlavne v prípadoch, ak výstavbou dôjde k záberu plôch biotopov pri výkopových prácach, vplyvom prevádzky stavebnej a prepravnej techniky alebo dočasne pri uskladnení stavebného materiálu a pod. Možno predpokladať vplyv dočasného krátkodobého zvýšenia prašnosti v území pri zemných prácach a vzhľadom na živočíchy sa vplyv môže prejaviť aj čiastočným zvýšením hlučnosti a celkového znečistenia okolia stavby po dobu výstavby.

Realizácia jednotlivých stavieb, výstavba areálov, zásahy do brehových porastov, zásahy do prvkov nelesnej drevinovej vegetácie bude predstavovať zásah do plôch, na ktorých rastú stromy a kry. V súvislosti

s predpokladaným výrubom bude potrebné pri realizácii jednotlivých aktivít spracovať samostatnú štúdiu zameranú na dendrologický prieskum, inventarizáciu stromov a krov rastúcich mimo les na lokalitách dotknutých realizáciou stavby a stanoviť ich spoločenskú hodnotu pre určenie výšky náhradnej výsadby.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Najväčšie vplyvy možno predpokladať práve v súvislosti so zásahmi do polnohospodárskej pôdy a trávno-bylinných porastov.
- Vo Variante „A“ je navrhovaná dopravná infraštruktúra v blízkosti štrkoviska 3 a pretína vodné kanály, vodný tok a časť lesa, čo môže mať na faunu a flóru negatívny vplyv.
- Navrhovaná dopravná infraštruktúra zámeru alternatívnej trasy R7 a zámer modernizácie železničnej trate môžu pôsobiť ako bariéra pre migrujúce organizmy, ktorá môžu byť zmiernená opatreniami.
- Kvantifikácia vplyvov jednotlivých variantov však nie je v tomto stupni posudzovania možná. Hodnotenie konkrétnych vplyvov na faunu, flóru a ich biotopy bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy. Konkrétné riešenie bude predmetom podrobnej projektovej dokumentácie.

C.III.8 VPLYVY NA KRAJINU – ŠTRUKTÚRU A VYUŽÍVANIE KRAJINY, SCENÉRIU KRAJINY

Pod pojmom kultúrna krajina možno chápať komplex urbanizovaných a prírodných prvkov v istom stupni zachovanej harmónie. Ide o človekom pretvorenú prírodnú krajinu viac-menej cielavedomou činnosťou, o otvorený prírodnno-antropogénny systém ako výsledok pôsobenia človeka a ľudskej spoločnosti v priestore a čase.

Riešené územie môžeme hodnotiť ako krajinu so značne pozmenenou krajinnou štruktúrou, kde dominujú plochy ornej pôdy, ktoré sú popretkávané vodnými tokmi a kanálmi.

Najvýraznejšie sa vplyvy na krajinu, a to či už z hľadiska zmien krajinnej štruktúry alebo z hľadiska zmien ovplyvňujúcich krajinný obraz, prejavia v lokalitách určených pre rozvoj nových funkčných plôch obce. Najväčšie nepriaznivé vplyvy na krajinu, pri ktorých dôjde k zmenám jej štruktúry, ako aj jej obrazu, sa môžu prejaviť, ak by sa realizovali spomínané zámery (rýchlosťná cesta R7, železničná trať), so stavebnou činnosťou, so zmenami využívania krajiny a pod.. Strategický dokument však zároveň vytvára priestor na elimináciu tohto pôsobenia v podobe návrhu hierarchizovaného systému krajinnej a sídelnej zelene, ktorého jednotlivé prvky plnia aj dôležitú hygienickú, ochranno-izolačnú a ekostabilizačnú funkciu.

Súčasná štruktúra krajiny, v ktorom sa plánuje rozsah realizácie navrhovaných činností, predstavuje antropogénne pozmenenú urbánnu krajinu. Realizácia navrhovaných činností ovplyvní charakter daného územia z hľadiska funkčného najmä v častiach s polnohospodárskou pôdou. V tomto zmysle sa bude touto činnosťou meniť súčasný stav využitia územia. Významne sa tu zmení krajinný obraz, vytvoria sa nové urbánne prvky v krajine.

Hodnotenie konkrétnych vplyvov na krajinu, na jej súčasnú štruktúru, funkčné využitie územia, krajinný obraz a pod. bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých konkrétnych navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy. Ich kvantifikácia však nie je v tomto stupni posudzovania možná. Konkrétné riešenie bude predmetom podrobnej projektovej dokumentácie a pred jeho realizáciou musí byť uvedená činnosť predmetom samostatného posudzovania vplyvov tejto činnosti na životné prostredie v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- V prípade budovania novej cestnej a železničnej siete vzniknú v krajine nové technické prvky líniového charakteru, ktoré v nej budú trvalo umiestnené.

- Z pohľadu vplyvov jednotlivých variantov riešenia výrobných a priemyselných areálov sú varianty A, B a 0 rovnocenné.
- V prípade vplyvu rýchlosnej cesty R7 a železničnej trate má Variant „A“ negatívnejší vplyv. Z pohľadu návrhu rozmanitých plôch krajinnej a sídelnej zelene sú navrhované riešenia vo Variante „B“ rozsiahlejšie.

C.III.9 VPLYVY NA CHRÁNENÉ ÚZEMIA A OCHRANNÉ PÁSMA [NAPR. NAVRHované CHRÁNENÉ VTÁCIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU, EURÓPSKA SÚSTAVA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000), NÁRODNÉ PARKY, CHRÁNENÉ KRAJINNÉ OBLASTI, CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI], NA ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Z hľadiska vplyvov na chránené územia je možné konštatovať, že väčšina navrhovaných aktivít v riešenom území je lokalizovaných mimo vymedzené chránené územia prírody. Najvýznamnejším vplyvom na chránené územia je návrh zámeru modernizácie železničnej trate. Jej trasovanie však nie je v tejto etape posudzovania presne vymedzené, takže hodnotenie konkrétneho vplyvu nie je možné a bude musieť byť preverené samostatným posudzovaním konkrétnej činnosti v zmysle platnej legislatívy.

Časť navrhovaných aktivít sa plánuje realizovať v centrálnej už zastavanej časti obce. Môžu sa tu prejavíť nepriame vplyvy spojené s vlastnou stavebnou činnosťou, predovšetkým s hlukom a prašnosťou pri stavebných prácach. Počas prevádzky sú vplyvy spojené so zvýšenou frekvenciou dopravy (hluk, emisie), so znečisťovaním ovzdušia z neenergetických zdrojov (vykurovanie objektu) so znečisťovaním vôd (splaškové a dažďové vody) a nakladaním s odpadmi. Tieto vplyvy budú technickými opatreniami znížené do úrovne stanovenej príslušnými legislatívnymi normami. Čo sa týka vplyvov na spoločnú celoeurópsku sieť chránených území Natura 2000, tak sa neočakávajú výrazne negatívne vplyvy a nepredpokladá sa narušenie integrity území sústavy Natura 2000.

Navrhované riešenie v oboch variantoch predpokladá vplyvy na prvky územného systému ekologickej stability, avšak návrhom nových plôch krajinnej zelene a revitalizáciou existujúcich prvkov budú tieto vplyvy kompenzované a čiastočne eliminované. Navrhované činnosti zasahujú do časti biokoridorov a biocentier, čo je spojené so zásahom do vodných tokov, ich brehových porastov a čiastočne i do okolitej vegetácie - v linii vedenia dopravného koridoru. Konkrétnie podrobne riešenie je potrebné navrhnúť s ohľadom na existujúce prvky územného systému ekologickej stability, súčasťou ktorého musí byť aj podrobne mapovanie existujúcich biotopov a samostatné posúdenie vplyvu uvedenej činnosti na ne.

Hodnotenie konkrétnych vplyvov na chránené územia, ochranné pásma a prvky územného systému ekologickej stability bude potrebné uskutočniť v rámci posúdenia vplyvov jednotlivých konkrétnych navrhovaných činností v rámci procesu posudzovania vplyvov v zmysle platnej legislatívy.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Časť navrhovaných aktivít, ako napr. rezervované koridory v rámci modernizácie železničnej trate, zasahujú do CHVÚ Dolné Považie.
- Z hľadiska predpokladaných vplyvov na chránené územia prírody a prvky územného systému ekologickej stability je možné konštatovať, že Variant „B“ bude mať menší rozsah negatívnych vplyvov na legislatívne vymedzené chránené časti prírody. Variant „A“ zasahuje do regionálneho biokoridoru ÚSES.

C.III.10 VPLYVY NA KULTÚRNE A HISTORICKÉ PAMIATKY, VPLYVY NA ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ

Navrhované riešenie v oboch variantoch strategického dokumentu obce Dvory nad Žitavou, ktorým je územný plán obce v etape konceptu riešenia, vytvára predpoklady pre zabezpečenie ochrany kultúrno – historických, umelecko – architektonických, urbanistických aj estetických hodnôt.

Medzi najvýznamnejšie kultúrnohistorické fenomény obce Dvory nad Žitavou patria Kostol sv. Vojtecha, a Kalvária, ktoré sú zaradené medzi národné kultúrne pamiatky a boli pri spracovaní strategického dokumentu nie len rešpektované, ale aj zapracované.

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu nie sú na území obce Dvory nad Žitavou evidované archeologické náleziská vyhlásené za národné kultúrne pamiatky.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- V dokumentácii sú rešpektované všetky objekty zapísané v ÚZPF. Z hľadiska urbanistickej tvorby sa strategický dokument venuje aj zachovaniu historických prieľadov a pohľadov, ako aj neevidovaným prvkom s kultúrno-historickými hodnotami.
- Ochrana pamiatkových hodnôt a ich ochranných pásiem bude pri realizácii plánovanej výstavby zabezpečená v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu formou záchranného archeologického výskumu s dostatočným časovým predstihom. Pri realizácii plánovanej výstavby bude nevyhnutné zabezpečiť ochranu pamiatkových hodnôt na riešenom území v zmysle príslušných ustanovení zákona o ochrane pamiatkového fondu. Ku každej pripravovanej stavebnej činnosti na posudzovanom území je potrebné vyžiadať v zmysle pamiatkového zákona vyjadrenie dotknutého orgánu štátnej správy, ktorý určí spôsob ochrany evidovaných a potenciálnych archeologických nálezísk a nálezov.
- Vplyv na kultúrno – historické pamiatky a ich ochranné páisma bude prínosnejší v predkladanom variantne B konceptu riešenia. Variant „A“ môže negatívne ovplyvniť pohľady na Kalváriu, v blízkosti ktorej sa vyčleňuje plocha pre šport a rekreáciu.

C.III.11 VPLYVY NA PALEONTOLOGICKÉ NÁLEZISKÁ A VÝZNAMNÉ GEOLOGICKÉ LOKALITY

V prípade objavu paleontologického náleziska bude postupované v zmysle platných právnych predpisov. Počas prevádzky sa nepredpokladajú vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality, keďže ochrana prípadných nálezov bude vykonaná v priebehu výstavby. Vplyv na paleontologické náleziská a významné geologické lokality bude rovnaký počas prevádzky v prípade obidvoch variantov riešenia.

VPLYVY VARIANTOV ROZVOJA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

- Z hľadiska vplyvov na paleontologické náleziská a významné geologické lokality možno považovať varianty A, B a 0 ako totožné. V prípade objavu nového paleontologického náleziska bude postupované v zmysle platných právnych predpisov.

C.III.12 INÉ VPLYVY

Iné negatívne, ale aj pozitívne vplyvy, ktoré nie je možné v aktuálnej fáze spracovania územného plánu bližšie špecifikovať, a predpokladá sa ich spojitosť s realizáciou navrhovaných aktivít, sa budú posudzovať v podrobnejších fázach posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA). Varianty A, B a 0 preto možno v tejto fáze poznania iných, potenciálne vzniknuteľných, vplyvov hodnotiť ako totožné.

C.III.12.1 KUMULATÍVNE VPLYVY

V dotknutom území neboli identifikované nepriaznivé kumulatívne vplyvy, ktorých negatívne pôsobenie na zložky životného prostredia alebo zdravie obyvateľov, by nebolo možné znížiť alebo úplne eliminovať navrhovanými opatreniami.

C.III.13 KOMPLEXNÉ POSÚDENIE OČAKÁVANÝCH VPLYVOV Z HĽADISKA ICH VÝZNAMNOSTI, VZÁJOMNÝCH VZŤAHOV A ICH POROVNANIE S PLATNÝMI PRÁVNÝMI PREDPISMAMI

Súhrnné hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov vychádzalo zo vstupných, výstupných údajov a súhrnného zhodnotenia vplyvov variantov riešeného územia, ktoré sú zhrnuté v predchádzajúcich kapitolách.

Pri súhrnnom hodnotení predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov sa vychádzalo z kombinácie metód. Vychádzalo sa najmä z Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike – aktualizované znenie (ŠOPSR, 2016) a z Hodnotenia vplyvov na krajinu v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie (Pauditšová, E., 2014).

Tabuľka 22: Klasifikácia vplyvov

Kritérium a charakteristika vplyvu	Hodnotenie vplyvu
Časové trvanie vplyvu	
Dočasný	D
Trvalý	T
Pôsobenie vplyvu	
Priamy	P
Nepriamy	N
Intenzita vplyvu	
Významné pozitívny vplyv	+2
Mierne pozitívny vplyv	+1
Bez vplyvu	0
Mierne negatívny vplyv	-1
Významné negatívny vplyv	-2

Zdroj: spracované na základe verejne prístupných podkladov, ŠOPSR, 2016; Pauditšová E., 2014

Vysvetlivky:

D – dočasný vplyv = vplyv, ktorého časové trvanie je obmedzené na určitú dobu (napr. stavebné práce počas výstavby)

T – trvalý vplyv = vplyv, ktorého trvanie je predpokladané na dlhšie časové obdobie (napr. dokončená výstavba v území môže pozmeniť výsledný vzhľad krajiny)

P – priamy vplyv = vplyv, ktorý je vyvolaný uplatňovaním strategického dokumentu

N – nepriamy vplyv = vplyv, ktorý je vyvolaný zmenou iného prvku

Intenzita vplyvu:

+2 = významne pozitívny vplyv, ktorý významne zlepší existujúce podmienky v území

+1 = mierne príaznivý vplyv, mierne zlepšenie existujúcich podmienok

0 = žiadny preukázateľný vplyv

-1 = mierne rušivý vplyv, možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhovanými opatreniami

-2 = významné rušivý až likvidačný vplyv, zhoršenie existujúcich podmienok v území

Tabuľka 23: Súhrnné hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva

Vplyvy	Variant „0“	Variant „A“	Variant „B“
Vplyvy na obyvateľstvo	+0,5 T P	+1,5 T P	+1,5 T P
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-0,5 D P	-1 D P	-0,5 D P
Vplyvy na klimatické pomery	-0,5 T P	+1 T P	+1 T P
Vplyvy na ovzdušie	-0,5 T P	+0,5 T P	+0,5 T P
Vplyvy na vodné pomery	-0,5 T P	-0,5 T P	0
Vplyvy na pôdu	-0,5 D N	-1 D N	-0,5 D N
Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy	-0,5 T P	-0,5 T P	+0,5 T P
Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny	-0,5 T P	+1 T P	+1,5 T P
Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma	-0,5 T P	-0,5 T P	+0,5 T P
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	-0,5 T P	-0,5 T P	+0,5 T P
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	0	0	0
Iné vplyvy	0	0	0
Spolu	-3 T P; -0,5 D N; -0,5 D P	+2 T P; -1 D N; -1 D P	+6 T P; -0,5 D N; -0,5 D P

Zdroj: vlastné spracovanie, 2023

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza slovné zhodnotenie vybraných významných predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

Tabuľka 24: Súhrnné slovné hodnotenie vybraných pozitívnych a negatívnych predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva

Vplyvy	Variant 0	Variant „A“	Variant „B“
Vplyvy na obyvateľstvo	bývanie, nové príležitosti pre obyvateľov,	bývanie, nové príležitosti pre obyvateľov, zdôraznenie pásiem hygienickej ochrany, vyšší počet obyvateľov môže začať infraštruktúru	bývanie, nové príležitosti pre obyvateľov, usmerňovanie regulačných blokov zástavby, stanovenie pásiem hygienickej ochrany
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	nová výstavba	nová výstavba, zámer alternatívnej trasy R7, modernizácia železnice	nová výstavba
Vplyvy na klimatické pomery	bez záväzných regulatívov a zásad, ktoré sa týkajú zmeny klímy,	záväzné regulatívy a zásady, ktoré sa týkajú zmeny klímy	záväzné regulatívy a zásady, ktoré sa týkajú zmeny klímy
Vplyvy na ovzdušie	zvýšenie počtu aut v dôsledku navýšenia počtu obyvateľov	modernizáciu železničnej trate a záhytných parkovísk sa podporuje prechod na verejnú dopravu, ktorá môže znížiť negatívne dopady na životné prostredie, návrh zelenej infraštruktúry, zdôraznenie pásiem hygienickej ochrany, zvýšenie počtu aut v dôsledku navýšenia počtu obyvateľov	rozvojom záhytných parkovísk sa podporuje prechod na verejnú dopravu, ktorá môže znížiť negatívne dopady na životné prostredie, návrh zelenej infraštruktúry, stanovenie pásiem hygienickej ochrany, zvýšenie počtu aut v dôsledku navýšenia počtu obyvateľov
Vplyvy na vodné pomery	nekompletná územnoplánovacia dokumentácia	vo Variante „A“ je navrhovaná dopravná infraštruktúra v blízkosti štrkoviská 3, ktorá pretína vodné kanály, vodný tok a časť lesa	
Vplyvy na pôdu	celková výmera lokalít navrhovaných záberov je v porovnaní s variantmi menšia	rozsiahlejší zaber pôd, celková výmera lokalít navrhovaných záberov 198,8887 ha	celková výmera lokalít navrhovaných záberov 106,5405 ha
Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy	chýba rozvoj prvkov zelenej infraštruktúry	návrh zelenej infraštruktúry, modernizácia železničnej trate a rýchlosnej komunikácie - R7,	návrh zelenej infraštruktúry
Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny	nedefinovaná presná škála funkčného využitia územia s konkrétnymi regulatívmi	návrh zelenej infraštruktúry, zadefinovanie funkčného využitia územia s konkrétnymi regulatívmi, koridor navrhovanej železničnej trate a rýchlosnej komunikácií - R7, rekreačné stredisko pri kalvárii	rozsiahlejší návrh zelenej infraštruktúry, zadefinovanie funkčného využitia územia s konkrétnymi regulatívmi,
Vplyvy na chránené územia a ochranné pásmá	nekompletná územnoplánovacia dokumentácia	zásah do ÚSES	bez zásahov do týchto území
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	nezadefinovaná ochrana blízkeho okolia kalvárie	rozvoj v blízkom okolí kalvárie	blízke okolie kalvárie by malo ostať nezastavateľné
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	0	0	0
Iné vplyvy	0	0	0

Zdroj: vlastné spracovanie, 2023

Medzi priame vplyvy vo väzbe na návrhy obsiahnuté v koncepte návrhu UPN radíme zábery polnohospodárskej a lesnej pôdy. Ďalším významným a nezvratným vplyvom je zásah do horninového prostredia. Návrh použitia

polnohospodárskej pôdy na nepolnohospodárske účely bude spracovaný v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní polnohospodárskej pôdy.

Na časti územia dotknutých lokalít sú stromy a kry, ktoré bude potrebné odstrániť. V zmysle § 47 ods. (3) zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa na výrub stromov vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

Výstavba objektov sa bude realizovať na základe projektovej dokumentácie v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebného zákona) v znení neskorších predpisov. Úzerné rozhodnutie môže byť vydané len v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou obce.

Dokumentácia stavby, vrátane technologickej dokumentácie, na základe ktorej sa bude zámer realizovať, bude obsahovať všetky požiadavky na prijatie takých opatrení, aby sa zmiernili možné nepriaznivé vplyvy.

Priame vplyvy a riziká budú znášať len pracovníci priamo zúčastnení na výstavbe. Všetky práce musia byť zrealizované v súlade s STN a príslušnými bezpečnostnými predpismi.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pracujúcich i verejný záujem vyžaduje, aby v návrhu zemných konštrukcií boli rešpektované ustanovenia o bezpečnej realizácii zemných konštrukcií a prác uvedených v STN 73 3050 Zemné práce.

Dodávateľ bude na stavenisku v plnom rozsahu rešpektovať: nariadenie vlády o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisku č. 396/2006 Z. z., všeobecné platné technické a technologické požiadavky, normy pre daný charakter prác.

Dodávateľ stavebných prác je povinný zabezpečiť príslušné opatrenia v rozsahu potrebnom na výkon stavebných prác v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a zákonom č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.

V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vlastná prevádzka nesmie narušiť pohodu a kvalitu života obyvateľov hlukom. Hygienické požiadavky stanovuje orgán na ochranu zdravia. Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny A hluku vo vonkajších priestoroch budú dodržané podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.

Vypúšťanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie upravuje zákon NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a zákon č. 230/2005 Z. z. o vodovodoch a kanalizáciách, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sietových odvetviach a v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Počas výstavby i prevádzky objektov realizovaných v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou treba rešpektovať Vyhlášku MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií.

Ako najvýznamnejšie environmentálne (pozitívne) vplyvy na obyvateľstvo pri realizácii navrhovaného riešenia ÚPN obce Dvory nad Žitavou možno označiť:

- Riešenie rozvojových plôch pre bývanie, občiansku vybavenosť, výrobu a skladov v blízkosti zastavaného územia obce.
- Zniženie tlaku na ďalšiu urbanizáciu krajinného prostredia vďaka využívaniu existujúcich lokalít v zastavanom území obce.
- Zlepšenie prostredia pre denný pobyt obyvateľov (návrh cyklistických trás, systému sídelnej zelene, rozvoj športovo-rekreačných plôch a zariadení).

Riešenie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou, v súlade so zadaním, vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších podrobnejších dokumentáciách, pri ktorých sa musia zabezpečiť vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie v zmysle platných právnych predpisov na posúdenie rozvoja konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Územnoplánovacia dokumentácia vytvára predpoklady pre rozvoj územia, ktoré smerujú k rozvoju obytnej zástavby, dopravy, zariadení občianskej vybavenosti, rozvoju výroбno-obslužných zón a športovo rekreačných zón.

V zásade možno konštatovať, že územnoplánovacia dokumentácia sa dotkne všetkých obyvateľov a návštevníkov obce Dvory nad Žitavou. Priame vplyvy na obyvateľstvo budú najmä v oblastiach, kde sa navrhujú nové aktivity.

Priame vplyvy na obyvateľstvo, spojené až s realizáciou objektov podľa predkladanej územnoplánovacej dokumentácie, budú prebiehať v etape výstavby a následne počas prevádzky.

Z hľadiska potrieb obyvateľstva realizáciu objektov podľa navrhovaného územného plánu obce možno hodnotiť pozitívne, keďže sa rozšíri ponuka bývania, pracovných miest a služieb. Vhodnými stavebnými a vegetačnými úpravami sa vytvoria esteticky pôsobivé prvky, ktoré pozitívne ovplyvnia vnímanie urbanizovanej i neurbanizovanej krajiny a celkový obraz obce.

Možné začaženie obyvateľstva znečistením ovzdušia je predpokladané predovšetkým z vykurovania objektov a z výfukových plynov osobných automobilov. Možno predpokladať, že najvyššie koncentrácie znečisťujúcich látok v okolí objektov budú nižšie ako sú príslušné limity.

Navrhovaná koncepcia dopravnej siete vychádza z predpokladov:

- Zabezpečiť územnú rezervu pre vedenie koridoru plánovanej rýchlosnej cesty R7 v južnom okraji územia obce.
- Odstránenie lokálne problémových križovaní.
- Vybudovanie prvkov upokojenia dopravy.
- Rezerva pre vybudovanie prestupného bodu integrovaného systému prímestskej hromadnej dopravy.
- Nové funkčné zaradenie jednotlivých komunikácií a vytvorenie novej hierarchie existujúcej komunikačnej.
- Územná rezerva pre modernizáciu železničnej trate č. 130, ktorá si bude vyžadovať úpravu existujúceho smerového oblúka trate, vybudovanie pešieho podchodu a cestného nadjazdu.

VPLYVY VARIANTOV RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou v variantoch „A“ a „B“ zachováva pôvodnú historickú uličnú štruktúru – nové rozvojové plochy sú navrhované tak, aby sa zachovala pôvodná urbanistická štruktúra a charakter obce a jeho častí.

- Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou navrhuje vo Variante „A“ nové plochy na výstavbu spolu pre výstavbu 1 329 rodinných domov a 998 bytov v BD, čo predstavuje plochy pre cca 6 483 obyvateľov.
- Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou navrhuje vo Variante „B“ nové plochy na výstavbu spolu 665 rodinných domov a 166 bytových domov v BD, čo predstavuje plochy pre cca 2 409 obyvateľov.
- Pre porovnanie dnes platný ÚPN vo variante O navrhlo plochy pre výstavbu 376 rodinných domov. Rozvoj domového a bytového fondu je v strategickom dokumente popísaný v kapitole B.7.1 - Domový a bytový fond

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je zrejmé, že koncept ÚPN vytvára v oboch predkladaných variantoch „A“ a „B“, z hľadiska hospodárskej základne obce, dostatočné územné predpoklady pre zabezpečenie potrebných pracovných príležitostí v súlade s uvažovaným vývojom počtu obyvateľov obce.

Za predpokladu zachovania počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou na úrovni roku 2021 ako aj za predpokladu maximálnej saturácie navrhovaných funkčných plôch pre novú výstavbu a pri intenzifikácii niektorých ďalších urbanistických blokov môže sa počet obyvateľov obce Dvory nad Žitavou pohybovať zhruba na úrovni 7 000 až 11 000 osôb.

Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou počíta s rozšírením území výrobných funkcií, resp. výrobcovo-obslužných funkcií mimo centrálnych polôh obce (okrajové zóny).

Z hľadiska obyvateľstva realizáciu objektov podľa navrhovaného územného plánu obce možno v oboch variantoch „A“ a „B“ hodnotiť pozitívne, nakoľko sa rozšíri ponuka bývania, pracovných miest, služieb a športovo-rekreačných aktivít, skvalitná sa štruktúra zelene v zastavanom území a v okolitej polnohospodárskej krajine.

C.IV NAVRHované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Územnoplánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie Slovenskej republiky, regiónov a obcí.

Ustanovuje rámec sociálnych, ekonomických, environmentálnych a kultúrnych požiadaviek na územný rozvoj, starostlivosť o životné prostredie a tvorbu krajiny. Vyjadruje rámce pre územný rozvoj a vyjadruje zámery a odporúčania pre riešenie jednotlivých oblastí, ktoré sa následne premietajú do nižších stupňov územnoplánovacích dokumentácií.

Opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie musia vychádzať predovšetkým z princípov trvalo udržateľného rozvoja. V úrovni územnoplánovacej dokumentácie obce možno opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie definovať v podobe zásad a regulatívov.

Navrhnuté regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia určujú zásady využívania územia pre jednotlivé pozemky zahrnuté do urbanistických blokov tak, aby ich aplikáciou bolo možné usmerňovať výstavbu v súlade s požiadavkami na racionálne využitie územia a zároveň dodržať požiadavky na zachovanie kvalitného životného prostredia.

Súčasťou etapy prieskumov a rozborov je spracovanie krajinnoekologického plánu. V závere textovej časti krajinnoekologického plánu sú navrhnuté krajinnoekologické opatrenia, ktorých cieľom je vytvorenie podmienok pre krajinnoekologicky optimálne využitie územia.

C.IV.1 ZÁSADY A REGULATÍVY FUNKČNÉHO VYUŽITIA A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

Riešené územie je rozdelené na urbanistické bloky, pre ktoré sú územným plánom stanovené zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Urbanistické bloky sú časti územia s podobnými funkčnými a priestorovými charakteristikami, ktoré sú vymedzené v grafickej časti územného plánu vo výkrese č. 2 "Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami".

Stanovené regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia určujú zásady využívania územia pre jednotlivé pozemky, ktoré sú súčasťou jednotlivých urbanistických blokov tak, aby ich aplikáciou bolo možné vytvárať predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom

na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Podrobne sú zásady a regulatívy funkčného využitia a priestorového usporiadania definované v návrhu Záväznej časti konceptu ÚPN obce Dvory nad Žitavou.

C.IV.2 KRAJINNOEKOLOGICKÉ OPATRENIA

Cieľom návrhu krajinnoekologických opatrení je vytvorenie podmienok pre krajinnoekologicky optimálne využitie územia. Pod krajinnoekologickou optimálnou funkčnou štruktúrou sa rozumie vytvorenie takého prírodnno-spoločenského rozvoja s potrebami ochrany prírody a prírodných zdrojov, ktorý je schopný udržať ekologickú stabilitu. Cieľom je zosúladenie spoločenského rozvoja s jeho potenciálom, čo je možné dosiahnuť prostredníctvom:

- Eliminácie súčasných environmentálnych problémov územia.
- Návrhom racionálneho využívania prírody a prírodných zdrojov s cieľom ich ochrany.
- Ochrannou a tvorbou zdravého životného prostredia s cieľom vytvorenia priaznivej kvality ľudského života a ochrany ľudského zdravia.
- Priestorovou stabilizáciou teritoriálnej jednotky s cieľom udržať jej ekologickú rovnováhu.

Základnou zásadou krajinnoekologického plánovania je, že nemá brzdiť rozvoj spoločnosti. Preto nevylučuje z krajiny činnosti, ktoré sú pre rozvoj spoločnosti potrebné, ale hľadá čo najväčší možný súlad medzi krajinnoekologickými podmienkami a navrhovanými činnosťami. Ide v podstate o hľadanie takého miesta pre konkrétnu požadovanú spoločenskú činnosť, ktorá by bola v najmenšom rozpore s prírodnými danosťami územia.

Osobitný význam majú opatrenia v polnohospodárskej krajine a v zastavanom území. Práve ekostabilizačné opatrenia zabezpečujú celoplošnosť ÚSES. Bez týchto opatrení môže dochádzať k situácií, že aj napriek návrhu dostatočne hustej siete biocentier a biokoridorov bude funkcia ÚSES znižovaná prípadne znemožnená nevhodným využívaním okolitého územia. Komplex problémov je možné riešiť cestou zlepšenia stavu existujúcich prírodných prvkov a ich vzájomným prepojením.

Podobne ako druhová ochrana v ochrane prírody, aj pre krajinné typy je možné definovať atribúty ochrany ich hodnôt. Je možné vychádzať z predpokladu, že aj krajinný typ môže byť výnimočný, vzácný, ohrozený, podobne ako chránený druh. Nevyhnutným predpokladom k tomu však je poznanie, ktoré reprezentatívne vlastnosti krajiny zhodnocujú, a ktoré charakteristické znaky krajina má. Kvalita krajiny znamená valorizáciu hodnoty krajiny aj pre cestovný ruch a rozvoj iniciatív v obciach. Nie je obmedzením aktivít, ale snahou o skvalitnenie a valorizáciu prostredia. Dôležitým predpokladom uplatnenia tejto požiadavky je spoluúčasť verejnosti, miestnych aktivistov, samosprávy a podnikateľov.

C.IV.2.1 NÁVRHY OPATRENÍ VYTIPOVANÉ PRE RIEŠENÉ ÚZEMIE OBCE DVORY NAD ŽITAVOU – VŠEOBECNÉ (EKOSTABILIZAČNÉ NÁVRHY – VŠEOBECNÉ)

Návrhy a zásady vyplývajúce zo záväznej časti nadradenej územnoplánovacej dokumentácie – Územný plán regiónu Nitriansky samosprávny kraj v znení zmien a doplnkov (Aurex, 2017), ako aj záväznej časti Územného plánu obce Dvory nad Žitavou v znení zmien a doplnkov:

- rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci pravok pri územnom rozvoji krajiny,
- vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu,
- zabezpečovať protieróznu ochranu polnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability,
- vytvárať podmienky pre výsadby izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov,

- rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách pol'nohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovanými v katastri nehnuteľností v druhu pol'nohospodárska pôda,
- rešpektovať a zohľadňovať platný Program starostlivosti o les, rešpektovať ochranné pásmo lesa, uprednostňovať ekologickej vhodné autochtónne druhy drevín,
- vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
- zachovať pôvodný genofond živočíchov a rastlín v území,
- zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží,
- podporovať výsadbu ochranej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov cest a v blízkosti výrobných areálov, ako aj zväčšovať podiel plôch zelene v zastavaných územiach,
- podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, a v súlade s podmienkami určenými príslušným správcom toku, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výсадbou pásom domácih druhov stromov a krov pozdĺž tokov,
- zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov,
- odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skladky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability,
- zabezpečiť v miestach s intenzívou veterou a vodou eróziou protieróznu ochranu pôdy uplatnením prvkov ÚSES, predovšetkým biokoridorov,
- vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologickej vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náhylných na eróziu,
- podporovať zvýšenie podielu nelesnej drevinovej vegetácie – predovšetkým pozdĺž vodných tokov, kanálov a polných cest,
- vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajinе pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami,
- podporovať zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien,
- na pol'nohospodárskej pôde ohrozenej eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov,
- podmáčané lokality na ornej pôde premieňať na trvalé trávne porasty, resp. na nich ponechať vlhkomilnú vegetáciu,
- podporovať ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru volnej krajinu (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajinu, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v pol'nohospodárskej krajinе, mokrade, slaniská a vodné toky s brehovými porastmi...),
- rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajinu vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajinе a pod.),
- rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach,
- sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľné využívanie ako je postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami,
- uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd,
- minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery pol'nohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narúšalo organizáciu pol'nohospodárskej pôdy a jej využitie čo najmenej narúšalo organizáciu pol'nohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú pol'nohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcií plnia,
- vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov,
- vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaného územia obce a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce,

- v oblasti rekreácie: podporovať bodové lokality v pol'nohospodársky využívanej krajine, predovšetkým areály termálnych kúpalísk, športovo-rekreačné areály pri prírodných vodných plochách (štrkoviskách),
- podporovať najvýznamnejšie rekreačné priestory pre medzinárodný a prihraničný cestovný ruch – nadviazať na medzinárodný turizmus rozvíjaním poznávacieho cestovného ruchu,
- vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu,
- regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, v lesných ekosystémoch, rekreačný potenciál využívať v súlade s ich únosnosťou,
- zabezpečovať postupnú zmenu využívania pôd ohrozených eróziou, zamokrených pôd, zasolených pôd a kontaminovaných pôd v súlade so zásadami starostlivosti o zložky životného prostredia.

C.IV.2.2 NÁVRHY OPATRENÍ VYTIPOVANÉ PRE RIEŠENÉ ÚZEMIE OBCE DVORY NAD ŽITAVOU – ŠPECIÁLNE (EKOSTABILIZAČNÉ NÁVRHY – ŠPECIÁLNE)

OPATRENIA NA ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY A BIODIVERZITY

Otvorená pol'nohospodárska krajina

- vo voľnej krajine podporovať a ochraňovať nosné prvky jej estetickej kvality a typického vzhľadu – brehové a sprievodné porasty vodných tokov, nelesnú drevinovú vegetáciu v pol'nohospodárskej krajine v podobe stromoradí listnatých a ovocných drevín, travinno-bylinnej vegetácie s vtrúsenými krami, pásov krovinných porastov, historické krajinné štruktúry,
- zabezpečiť vytvorenie funkčnej kostry ÚSES na miestnej úrovni – zabezpečiť revitalizáciu a dotvorenie existujúcich biokoridorov a biocentier (spracovať realizačné projekty),
- zvýšiť podiel ekostabilizačných prvkov v pol'nohospodárskej krajine – dotvoriť existujúce prvky kostry ÚSES prostredníctvom navrhovaných interakčných prvkov v podobe líniovej nelesnej drevinovej vegetácie,
- pristúpiť k revitalizácii existujúcich interakčných prvkov v podobe stromoradí ako líniových drevinných vegetačných prvkov v krajine; pred jej realizáciou vypracovať podrobný realizačný projekt ich obnovy,
- pre lokálne biokoridory a interakčné prvky voliť druhovú skladbu drevín zodpovedajúcu prevažne prírodnnej biote danej územnej časti (preferovať autochtónne druhy na základe jednotiek prirodzenej potenciálnej vegetácie v území),
- lúčne biotopy s výskytom chránených druhov v plochách biocentier udržiavať pravidelným kosením,
- v maximálnej miere zachovať a udržiavať brehové a sprievodné porasty vodných tokov a vodných plôch v území, uplatňovať požiadavky ich nutnej revitalizácie,
- vo výsadbách stromoradí a alejí v otvorennej krajine používať tradičné ovocné dreviny (ako sú čerešne, orechy, oskoruše, mandľa) vo forme vysokokmeňov a domáčich listnatých drevín, ako významných krajinotvorných prvkov,
- odstrániť nelegálne skládky odpadu v kontaktových polohách sídla a krajiny a na území prvkov ÚSES, prípadne zabezpečiť ich rekultiváciu,
- odstrániť rozptýlený odpad vo voľnej krajine,
- likvidovať invázne druhy rastlín s osobitným dôrazom v chránených územiach,
- uplatňovať greeningové opatrenia v pol'nohospodárstve podporujúce ekologické hospodárenie – udržiavanie stálych pastvín, diverzifikácia – pestovanie aspoň troch druhov plodín na ornej pôde farmára, pričom jedna plodina môže zaberáť maximálne 70% z celkovej plochy a minimálne 5% z celkovej plochy, udržiavanie „ekologického rázu krajiny“, tzn. že minimálne 7% plochy, okrem trvalých pastvín, musí byť použitých na medze oráčin, živé ploty, úhory, na krajinné prvky, biotopy, ochranné pásma a zalesnené oblasti,
- neodstraňovať vegetačný kryt na pôdach ohrozených vodnou eróziou.

Zastavané územie obce

- zachovať a udržiavať prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny, ako sú línie sprievodných porastov vodných tokov a stromoradia listnatých a ovocných drevín v krajine; doplniť tieto prvky o navrhované líniové prvky krajinnej zelene,

- podporovať a udržiavať esteticky významné prírodné prvky sídla – parky a parkovo upravené plochy zelene, uličné stromoradia a aleje a prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny,
- výsadby plôch verejne prístupnej zelene realizovať na základe podrobne spracovaného projektu sadových úprav,
- pri plánovaní výsadiel zelene zohľadňovať nové požiadavky na vegetáciu v mestskom prostredí v dôsledku zmeny klímy, plochy sídelnej zelene navrhovať ako súčasť zelenej infraštruktúry obce,
- zabezpečiť pravidelnú odbornú údržbu plôch verejne prístupnej zelene,
- do výsadiel uličných stromoradí voliť výhradne listnaté druhy drevín s korunou zapestovanou vo výške min. 2,2-2,5 m (alejové stromy),
- vo výsadbách uličných stromoradí uplatňovať aj ovocné druhy drevín vo forme vysokokmeňov, ako typického prvku pre vidiecke prostredie, v závislosti na ich lokalizácii zvážiť možnosť uplatnenia neplodiacich kultivarov,
- výsadby v blízkosti prvkov ÚSES alebo ich súčasti, navrhnuť ako prírode blízke spoločenstvá s dominantným zastúpením autochtonných drevín,
- v plochách izolačnej zelene navrhovať rýchlorastúce krátkoveké dreviny, ktoré vytvárajú rýchlo potrebný objem a výšku, spolu s dlhovekými cieľovými drevinami, ktoré sa uplatnia po ich odstránení,
- realizovať hydrologické opatrenia na zlepšenie hydričkého režimu územia – zabezpečiť renaturalizáciu a revitalizáciu vodných tokov, brehových porastov a pod.

OPATRENIA NA RACIONÁLNE VYUŽÍVANIE A OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV A KULTÚRNO-HISTORICKÝCH ZDROJOV

- lesohospodársku činnosť v lesoch riešeného územia vykonávať v súlade s aktuálnym Programom starostlivosti o les,
- odstraňovať nežiaduce prímesi a invázne druhy v lesoch a zabezpečiť dôslednú likvidáciu semeníšť inváznych druhov bylín,
- uprednostniť prirodzenú drevinovú skladbu s osobitným dôrazom na ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
- predchádzať výskytu a šíreniu burín a inváznych druhov rastlín na neobrábaných pozemkoch,
- zabezpečiť využívanie polnohospodárskej pôdy tak, aby nebola ohrozená ekologická stabilita územií „A“ a „B“ ola zachovaná funkčná späťosť prírodných procesov v krajinnom prostredí,
- minimalizovať chemizáciu, podporovať biotechnológie a alternatívne spôsoby hospodárenia na polnohospodárskej pôde,
- prostredníctvom vhodne zvolených osevných postupov, ktoré zahŕňajú striedanie plodín, protierázne opatrenia, kultivačné postupy a ochranu rastlín, zabezpečiť prirodzenú ochranu polnohospodársky využívaných území pred povodňami,
- nakladať s hydromelioračnými zariadeniami v zmysle Konceptie revitalizácie hydromelioračných zariadení, ktorá stanovuje optimálny rozsah závlah a odvodnenia,
- zachovať a udržiavať esteticky významné prvky a dominanty sídla – ide najmä o historické objekty sakrálnej architektúry, objekty zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, objekty pamiatkového záujmu, pamätihodnosti obce, pôvodnú vidiecku zástavbu, prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny, ako sú línie sprievodných porastov vodných tokov, uličné stromoradia a stromoradia ovocných drevín v krajinе.

OPATRENIA NA ZLEPŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A OCHRANU ZDRAVIA OBYVATEĽSTVA

- formou výsadiel izolačnej a ochranej zelene eliminovať negatívne pôsobenie technických prvkov v sídle,
- zabezpečiť technologické opatrenia zmierňujúce pôsobenie negatívnych faktorov (sekundárnych stresorov) na ekostabilizačné prvky - technológie na zníženie produkcie znečisťujúcich látok,
- realizovať greeningové („zelené“) opatrenia v polnohospodárstve zamierané na ochranu životného prostredia a ochranu klímy,
- odstrániť nelegálne skladky odpadov v krajinе a následne plochy revitalizovať,
- nakladanie a likvidáciu odpadov vykonávať v zmysle aktuálneho programu odpadového hospodárstva obce.

C.IV.3 ĎALŠIE RÁMCOVÉ OPATRENIA

V súvislosti s navrhovanými variantmi konceptu územnoplánovacej dokumentácie sú navrhované rámcové opatrenia vo väzbe na etapu výstavby a etapu prevádzky objektov, ktoré budú realizované v zmysle regulatívov územného plánu.

C.IV.3.1 OCHRANA PÔDY

Pred vydaním stavebného povolenia bude požiadane o vyňatie pôdy z registra poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona NR SR č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy stanovuje postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely. Podľa § 9 zákona orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy na základe žiadosti vlastníka alebo užívateľa vydá rozhodnutie na zmenu alebo podľa § 17 rozhodne o odňatí. Poľnohospodársku pôdu možno odňať natrvalo alebo dočasne.

Náležitosti žiadosti o trvalé alebo dočasné odňatie sú uvedené v § 17, ods. 5) zákona. Dôležitými prílohami žiadosti je projekt spätej rekultívácie dočasne odnímanej poľnohospodárskej pôdy s časovým harmonogramom a ekonomickým prepočtom nákladov, ktorý vypracúva právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na jeho vypracovanie. Tiež je potrebné vypracovať bilanciu skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy s návrhom na jej hospodárne využitie.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR vo väzbe na § 27 ustanovilo podrobnosti o spracovaní týchto podkladov. Podrobnosti o spracúvaní bilancie a vykonaní skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy a o spracúvaní projektu rekultívácie dočasne odňatej poľnohospodárskej pôdy stanovuje Vyhláška MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Pred začatím výstavby dôjde k stiahnutiu ornice z riešeného územia (zmysle zákona NR SR č. 220/2004 § 12 ods. e). Je potrebné vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu. Pôdu je treba chrániť počas výstavby pred prejazdmi stavebných mechanizmov a iných mechanizmov, ktoré by mohli pôdny kryt narušiť – na týchto plochách neskladovať stavebný materiál. Plochy budúcej areálovej zelene je potrebné chrániť pred zaburinením.

C.IV.3.2 INÉ OPATRENIA

Primerane k rozsahu výstavby bude nutné dôsledne dodržiavať nasledovné základné podmienky, zabezpečujúce znižovanie vplyvu výstavby na životné prostredie lokality resp. obce.

Z hľadiska ochrany ovzdušia

- Pri činnostiach, pri ktorých môžu vznikať prašné emisie (napr. práce zabezpečujúce uvoľnenie riešeného územia a zemné práce) je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie vzniku týchto prašných emisií (napr. zariadenia na výrobu, úpravu a hlavne dopravu prašných materiálov je treba prekryť, práce vykonávať primeraným spôsobom a primeranými prostriedkami, zeminu v nevyhnutných prípadoch kropiť),
- skladovanie prašných stavebných materiálov, v hraniciach navrhovaného staveniska, minimalizovať resp. ich skladovať v uzatvárateľných plechových skladoch a stavebných silach.

Z hľadiska ochrany pred hlukom

- Zabezpečiť, aby práce na zriadenom stavenisku, resp. v riešenom území, neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí mimo dopravy, stanovenú príslušnou legislatívou,
- na zriadenom stavenisku používať iba stroje a zariadenia vhodné k danej činnosti (navrhovanej technológií) a zabezpečiť ich pravidelnú údržbu a kontrolu,

- zabezpečiť, aby stavebné práce neboli vykonávané v dňoch pracovného pokoja, t. j. v dňoch sobota a nedel'a, resp. aby boli vykonávané iba nehlučné a neprašné práce (výnimku tvoria činnosti zabezpečujúce dodržanie predpísaných technologických postupov, resp. činnosti, ktoré svojím prerušením znehodnocujú už zrealizované dielo).

Z hľadiska ochrany vód a vodohospodárskych diel

- Zabezpečiť, aby nasadené stroje a strojné zariadenia stavby neznečistovali a neznižovali kvalitu povrchových a podzemných vód lokality,
- zabezpečiť, aby navrhované dočasné, sociálne zariadenia staveniska, jeho odpadové vody a odpadové vody z navrhovaných technologických procesov rešpektovali tzv. Kanalizačný poriadok príslušného správcu,
- zamedziť nekoordinovaným prejazdom tokov. Tok je potrebné vhodne premostiť pre účely výstavby a prevádzky a technicky zamedziť prístupu mechanizmov ku korytu ako aj ukladaniu stavebného materiálu a odpadov v jeho tesnej blízkosti.

Z hľadiska ochrany zelene

- Zabezpečiť, aby s existujúcou zeleňou riešeného územia nakladala zo zákona oprávnená (odborne spôsobilá) organizácia a odstraňovanie zelene bolo uskutočnené v termíne vegetačného pokoja (11-03), až po nadobudnutí právoplatnosti vydaného stavebného povolenia,
- zabezpečiť, aby likvidácia drevnej hmoty vznikajúca odstraňovaním zelene z plochy riešeného územia bola realizovaná odvozom, pálenie a drvenie je neprípustné,
- zabezpečiť, aby zeleň bola odstraňovaná primeraným spôsobom a primeranými prostriedkami (ručne resp. malou mechanizáciou),
- zabezpečiť, aby ostatná vzrastlá zeleň v dotyku riešeného územia bola počas výstavby rešpektovaná v plnom rozsahu (odstupom, ochranou, odborným ošetrením),
- minimalizovať zásah do sprievodnej vegetácie tokov,
- pri terénnych a sadových úpravách objektov v max. miere realizovať výsadbu stromov a krov.

Z hľadiska nakladania s odpadmi

- Zabezpečiť, aby pôvodca odpadov odovzdal odpady na zneškodnenie len osobám, ktoré sú na túto činnosť oprávnené,
- zabezpečiť, aby odpad neboli skladovaný na pozemku, ale bol hned' po vytvorení odvezený k oprávnenému odberateľovi,
- zabezpečiť, aby zhodnocovanie odpadov bolo realizované prostredníctvom osoby oprávnenej nakladať s odpadmi,
- zabezpečiť, aby držiteľ odpadov viedol a uchovával evidenciu o druhoch a množstve odpadov, o ich zhodnocovaní a zneškodňovaní.

Z hľadiska ochrany kultúrnych pamiatok

- Nemožno vylúčiť prítomnosť nevidovaných archeologických nálezov pri zemných prácach. Vybraný dodávateľ stavby je povinný každý pamiatkový nález v zmysle platnej legislatívy (zákon NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu) ohlásiť a stavebné práce do rozhodnutia príslušného úradu pozastaviť.

C.IV.3.3 ZÁSADY ADAPTAČNÝCH OPATRENÍ A DÔSLEDKOV ZMENY KLÍMY NA ÚZEMÍ OBCE

- Na celom území obce preferovať (s ohľadom na hydrogeologické podmienky) využitie dažďovej vody na závlahu zelene,

- aj pri existujúcej zástavbe preferovať odvedenie prebytočnej vody vsakovaním do terénu pred jej odvedením dažďovou kanalizáciou do vodných tokov,
- podporovať výstavbu spevnených plôch z materiálov s vyššou odrazivosťou slnečného žiarenia,
- pri novej výstavbe zabezpečiť (s ohľadom na konkrétné podmienky v území) zadržanie čistej dažďovej vody zo striech budov a jej využitie na zavlažovanie plôch zelene. Odvádzanie dažďovej vody kanalizačným systémom je možné povoliť len vo výnimcoch prípadoch a len so súhlasom obce,
- pri novej výstavbe spevnené plochy realizovať v maximálnej miere z materiálov s vodopriepustným povrhom, príp. z vegetačných tvárníc. Odvádzanie dažďových vôd zo spevnených plôch zabezpečiť do vsaku do prilahlých plôch zelene,
- podporovať výsadbu stromov na plochách zelene ,
- podporovať členenie spevnených plôch výsadbou stromov,
- pri výsadbe stromov preferovať druhy odolné voči predpokladanému nárastu priemernej teploty a poškodeniu v dôsledku silného vetra. Minimalizovať alergizujúce vplyvy na obyvateľov,
- minimalizovať odtok dažďovej vody z volnej krajiny zabezpečením vodozádržných opatrení. Vodozádržné opatrenia realizovať na základe podmienok stanovených vodohospodárskymi orgánmi,
- zabezpečiť opatrenia pre spomalenie odtoku dažďových vôd počas prívalových dažďov,
- zabezpečiť (s ohľadom na geologické podmienky a riziko zosuvov) úpravy svažitých častí územia s cieľom zvýšiť jeho retenčnú schopnosť (prostredníctvom terénnych úprav, výsadbou zelene,...),
- zabezpečiť opatrenia na zabránenie zosuvom pôdy,
- podporovať umiestnenie prechodných tieniacich prvkov v letných mesiacoch na verejných priestranstvách, pri detských ihriskách, športoviskách, v rámci parkovo upravených plôch a pod.
- zabezpečiť v letných mesiacoch dostatočné zavlažovanie plôch zelene,
- pri návrhu štruktúry novej zástavby zohľadniť požiadavku na zabezpečenie prevetrvania územia zároveň ale s ohľadom na zamedzenie zosilnenia účinkov vetra (lievikový efekt),
- rešpektovať existujúce a podporovať tvorbu nových vodných plôch na území obce,
- podporovať realizáciu protipovodňových opatrení, zabezpečiť potrebnú retenčnú kapacitu územia,
- zabezpečiť starostlivosť o brehové porasty vodných tokov a plôch,
- pri výstavbe podporovať použitie materiálov s čo najlepšími tepelnno-technickými vlastnosťami,
- podporovať tienenie transparentných výplní otvorov a fasád budov vystavených slnečnému žiareniu s cieľom zabrániť ich prehrievaniu vplyvom slnečného žiarenia,
- na plochách budov vystavených slnečnému žiareniu preferovať svetlé farby a odrazivé povrhy,
- podporovať realizáciu vegetačných striech a fasád,
- pri architektonickom riešení budov zohľadniť pri riešení vnútorných priestorov ich orientáciu k svetovým stranám s ohľadom na riziko ich prehrievania v letných mesiacoch. Vytvoriť dostatočné podmienky pre možnosť prevetrvania vnútorných priestorov tak, aby boli minimalizované nároky na ich aktívne chladenie.

C.V POROVNANIE VARIANTOV ZOHĽADŇUJÚCICH CIELE A GEOGRAFICKÝ ROZMER STRATEGICKÉHO DOKUMENTU VRÁTANE POROVNANIA S NULOVÝM VARIANTOM

C.V.1 TVORBA SÚBORU KRITÉRIÍ A URČENIE ICH DÔLEŽITOSTI NA VÝBER OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Pri riešení rôzne orientovaných environmentálnych problémov sa rozhodnutia vykonávajú na základe požadovaných cieľov riešenia.

Cieľom hodnotenia bude vybrať optimálne riešenie, alebo optimálny variant riešenia v procesoch posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. V tejto úrovni územnoplánovacej dokumentácie možno stanoviť zásady pre výber kritérií pre tieto hodnotenia.

Kritériá vychádzajú z požiadaviek trvalo udržateľného rozvoja, ktorý označuje formu takého spoločenského rozvoja, ktorý zohľadňuje a rešpektuje prírodné podmienky. Teda hlavným cieľom trvalej udržateľnosti je zosúladenie hospodárskeho rozvoja s ochranou prírody, prírodných a kultúrnohistorických zdrojov a životného prostredia.

K základným kritériám trvalo udržateľného rozvoja popri spoločenskom rozvoji patrí (Izakovičová, Z., Miklós, L., Drdoš, J., 1997):

- a) zachovanie celkovej ekologickej stability krajiny ako najvšeobecnejšej komplexnej podmienky zachowania genofondu, biologickej rôznorodosti, stálosti, rovnováhy, pružnosti a prirodzeného fungovania ekosystémov a tým aj podmienok prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny. Celková ekologická stabilita krajiny je podmienená najmä podielom plôch v rôznom stave prirodzenosti, ich priestorovým usporiadaním, spôsobom využívania a stupňom ochrany. Zachovanie ekologickej stability sa preto deje predovšetkým ekologicou optimalizáciou priestorovej štruktúry krajiny, vhodným rozmiestnením krajinných prvkov v priestore, ich vhodným využitím, prípadne aj ochranou,
- b) ochrana a racionálne využívanie prírodných zložiek (prírodných a kultúrno-historických zdrojov), najmä vzduchu, vody, pôdy, biotických zdrojov, nerastných zdrojov. Stav prírodných zdrojov je určený ich množstvom, zdravotným stavom, kvalitou, produkčnou schopnosťou, prítomnosťou cudzorodých látok. Ich ochrana a racionálne využívanie sa deje jednak optimálnym usporiadaním objektov a činností v území, jednak optimalizáciou technologických procesov výrobných odvetví ako ustanovením regulatívov ich využívania,
- c) ochrana bezprostredného životného prostredia človeka úzkom slova zmysle, (t. j. prostredia, kde sa človek zdržuje, udržanie kvality vzduchu, pitnej vody, potravinového reťazca, oslabenie nepriaznivých vplyvov ako sú hluk, žiarenie, vibrácie, odpady, vylepšenie estetiky prostredia (architektúra, zeleň) a pod. Možno ich nazvať faktormi životného prostredia. Ich stav je určený hodnotou nepriaznivého faktora (objem, štruktúra, koncentrácia, úroveň atď.). Ochrana životného prostredia pred nepriaznivými vplyvmi spočíva predovšetkým v optimalizácii technologických procesov výrobných odvetví, dopravy, služieb, stavebníctva, architektúry a pod. Označuje sa aj ako ochrana zložiek životného prostredia,
- d) zabezpečenie určitej kvality ľudského života, najmä zabezpečenie uspokojovania základných existenčných (bývanie, práca, zaopatrenie sa a pod.) a rozvojových potrieb obyvateľstva (vzdelávanie, kultúra, rekreácia, liečba, náboženská a politická sloboda a pod.). Realizáciu tohto cieľa možno dosiahnuť súčinnosťou ekonomických a legislatívnych opatrení zabezpečujúcich plnenie základných ľudských práv pre všetkých, zabezpečenie sociálnej rovnosti, spravodlivé rozdel'ovanie pôžitkov zo zdrojov a pod. V hodnotení a vnímaní kvality života významnú úlohu zohrávajú aj subjektívne faktory, preto v tejto oblasti dôležitú úlohu plní aj výchova a vzdelávanie formujúce hodnotovú orientáciu v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,
- e) zabezpečenie sociálnej a kultúrnej diverzity na Zemi, vychádza z rešpektovania národnostných, náboženských a kultúrno-historických špecifík jednotlivých spoločenstiev, formujúcich jednotlivé regióny sveta. Tento cieľ možno zabezpečiť podobne ako predchádzajúci najmä ekologizáciu a humanizáciu nadstavbovej sféry, najmä súčinnosťou ekonomických, legislatívnych nástrojov a humanizáciou spoločenského vedomia. Pri ochrane kultúrnohistorických pamiatok hmotného

charakteru pozitívnu úlohu môže zohrať aj krajinno-ekologická optimalizácia územia ako i technológie rešpektujúce ochranu uvedených pamiatok.

Týmto spektrom základných kritérií trvalo udržateľného rozvoja prechádza požiadavka na udržanie takého stavu, aby umožňoval zdravý rozvoj ľudskej populácie alebo aby aspoň nespôsoboval riziká pre zdravie obyvateľov.

V tejto úrovni spracovania územnoplánovacej dokumentácie (Koncept) nemožno definovať konkrétné kvantifikovateľné kritériá pre porovnanie variantov. Pri hodnotej investičných zámerov však spracovateľský kolektív navrhuje pre porovnanie variantov preferovať tieto kritériá:

- Predpokladané vplyvy na ovzdušie a miestnu klímu.
- Predpokladané vplyvy na geologické pomery.
- Predpokladané vplyvy na hydrologické pomery.
- Predpokladané vplyvy na pôdu.
- Predpokladané vplyvy na chránené územia prírody.
- Predpokladané vplyvy na prvky územného systému ekologickej stability.
- Predpokladané vplyvy na obyvateľstvo, vrátane zdravia.
- Vplyv riešenia na krajinný obraz územia.
- Systém dopravnej obsluhy.
- Miera koncentrácie aktivít v území.

C.V.2 POROVNANIE VARIANTOV

Strategický dokument, ktorým je Územný plán obce Dvory nad Žitavou v etape Koncept, je spracovaný v dvoch variantoch. Usmerňovania rozvoja funkčného využitia a priestorového usporiadania obce je v strategickom dokumente definované a rozpracované do podoby dvoch variantov rozvoja urbanistickej koncepcie. Strategický dokument je tak spracovaný variantne a obsahuje:

Varianty „A“ a „B“ podľa územného plánu obce sa líšia najmä plošným rozsahom rozvojových plôch a tiež funkčným využitím a priestorovým usporiadaním, resp. definovaním zastavovacích podmienok intenzity využitia pozemkov.

Oba varianty sú následne konfrontované s tzv. nulovým variantom, ktorý predstavuje stav, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaný strategický dokument neprijal.

V tomto variante „0“ by sa rozvoj obce Dvory nad Žitavou riadil podľa dnes platného ÚPN sídelného útvaru Dvory nad Žitavou (ďalej "ÚPN SÚ"), 2004, ktorého spracovateľom bola spoločnosť Stavoprojekt Nitra a.s. v rokoch 1998 – 2004 a ktorý bol schválený 03.11.2004 uznesením číslo B/18/2004. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 11/2004.

Od doby schválenia ÚPN SÚ pristúpilo obec k obstaraniu 5 zmien a doplnkov, ktorými boli:

- Zmeny a doplnky č. 1/2007 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 154/07022008 dňa 07.02.2008. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 1/2008.

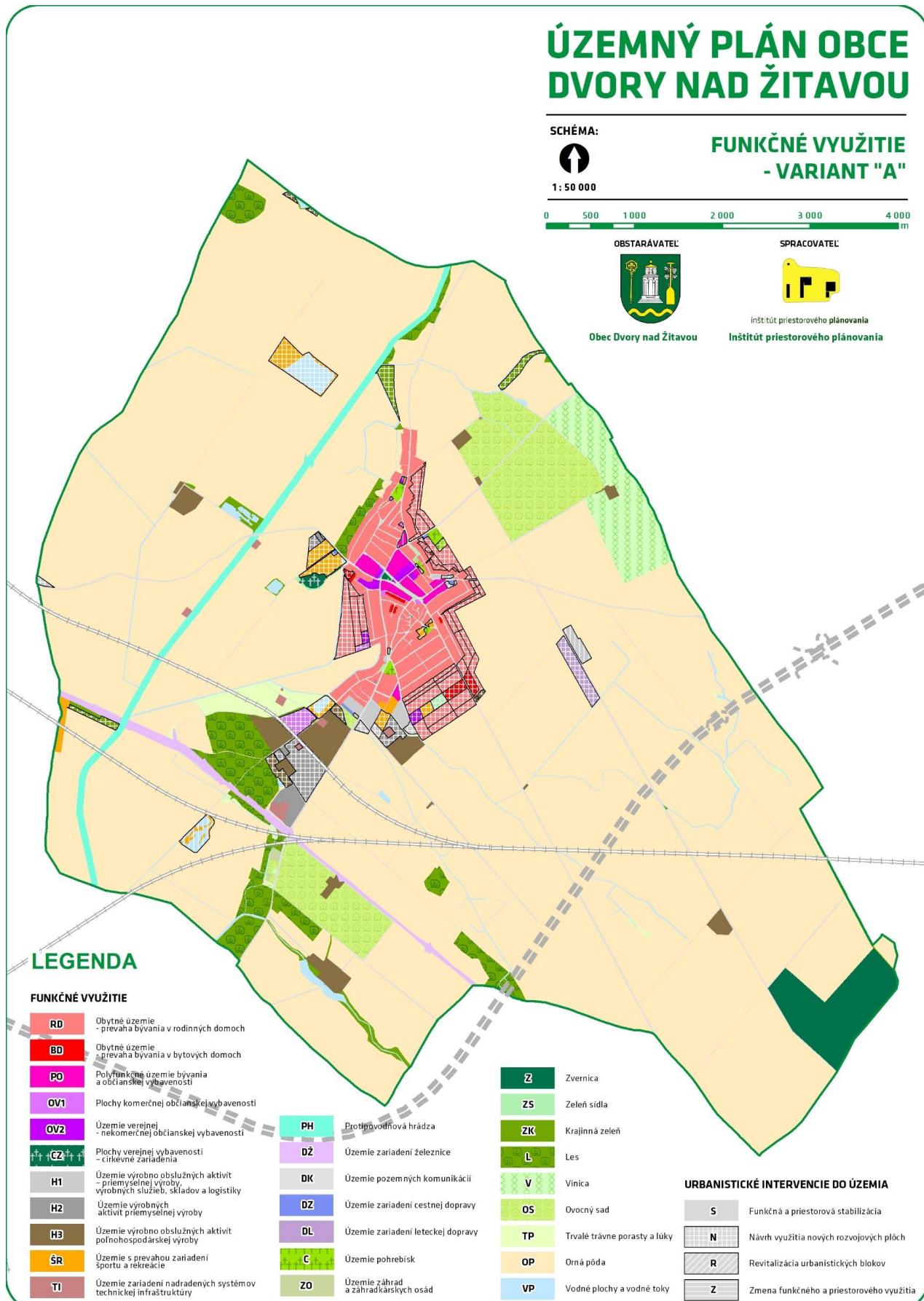
- Zmeny a doplnky č. 2/2008 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 426/17072009 dňa 17.07.2009. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 2/2009.
- Zmeny a doplnky č. 2/2012 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 221/23082012 dňa 23.08.2012. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 4/2012.
- Návrh Zmien a doplnkov č. 4/2013 bol spracovaný v roku 2013, pričom táto aktualizácia územného plánu schválená nebola.
- Zmeny a doplnky č. 5/2015 boli schválené uznesením Obecného zastupiteľstva obce Dvory nad Žitavou č. 136/15122015 dňa 15.12.2015. Záväzné časti riešenia boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením obce Dvory nad Žitavou č. 9/2015.

Potreba vypracovať nový územný plán obce Dvory nad Žitavou vyplýnula predovšetkým z požiadavky vypracovať komplexnú koncepčnú dokumentáciu na usmerňovanie a riadenie investičnej činnosti v obci, ktorá by zosúladila koncepciu rozvoja vyplývajúcu z platného územného plánu, jeho následných zmien a doplnkov a aktuálnych rozvojových zámerov v obci. Dôvodom spracovania územného plánu obce Dvory nad Žitavou je tak potreba získania legislatívneho územnoplánovacieho nástroja, prostredníctvom ktorého bude možné nielen vyvážene, racionálne a proporčne usmerňovať budúcu možnú výstavbu na území celej obce, ale aj chrániť vzácne krajinné prvky pred akýmkol'vek možným zastavaním.

Potreba spracovania novej územnoplánovacej dokumentácie vyplýnula tiež z nutnosti reagovať na kvalitatívne i kvantitatívne nové zámery na využitie územia v dobe, ktorá sa výrazne odlišuje od legislatívnej situácie z obdobia spracovania doteraz platného územného plánu z roku 2004 v znení zmien a doplnkov z rokov 2007, 2008, 2012, 2013 a 2015, taktiež na zmenené územno-technické a socioekonomicke podmienky obce.

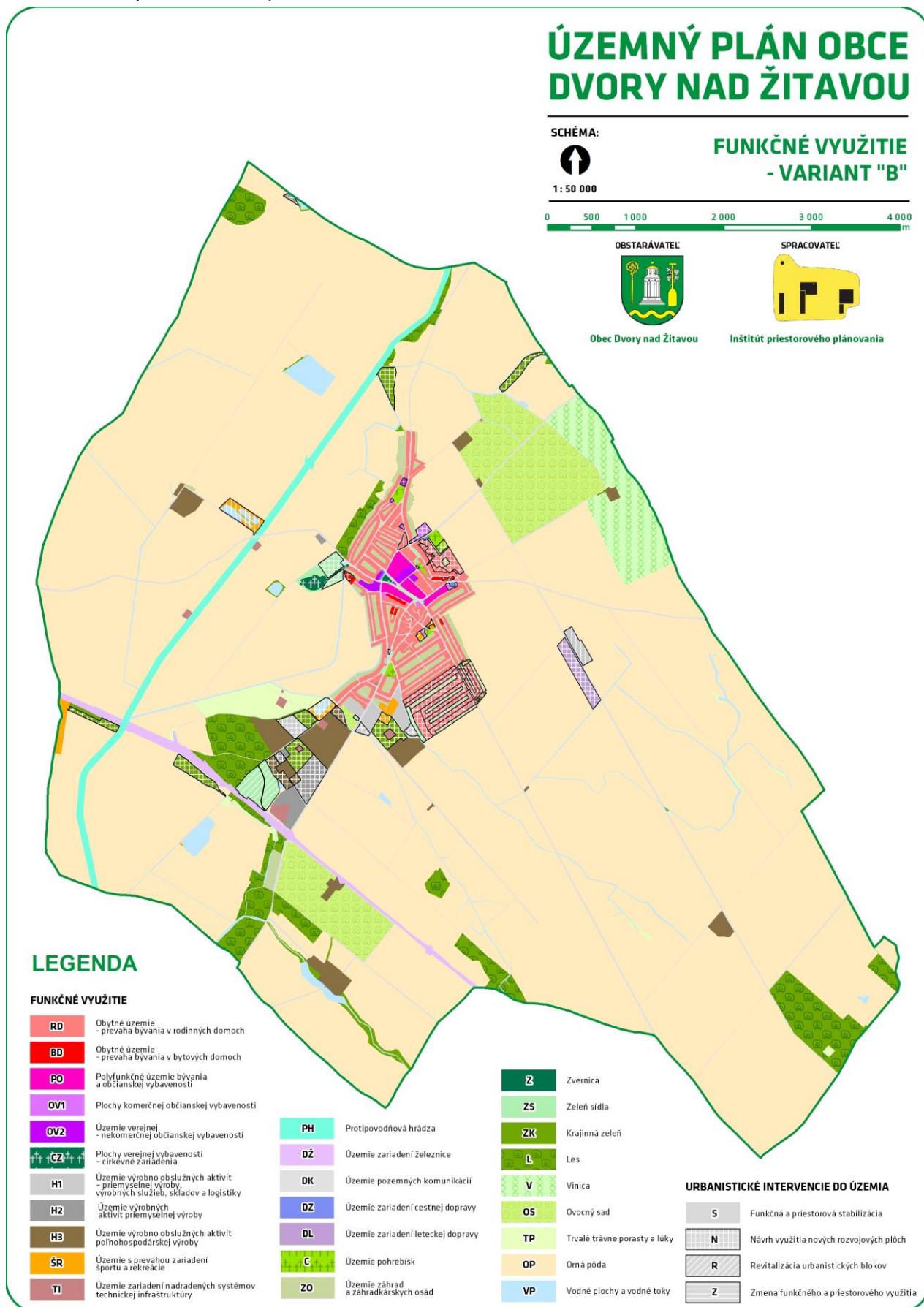

Obrázok 6: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou – Variant „A“

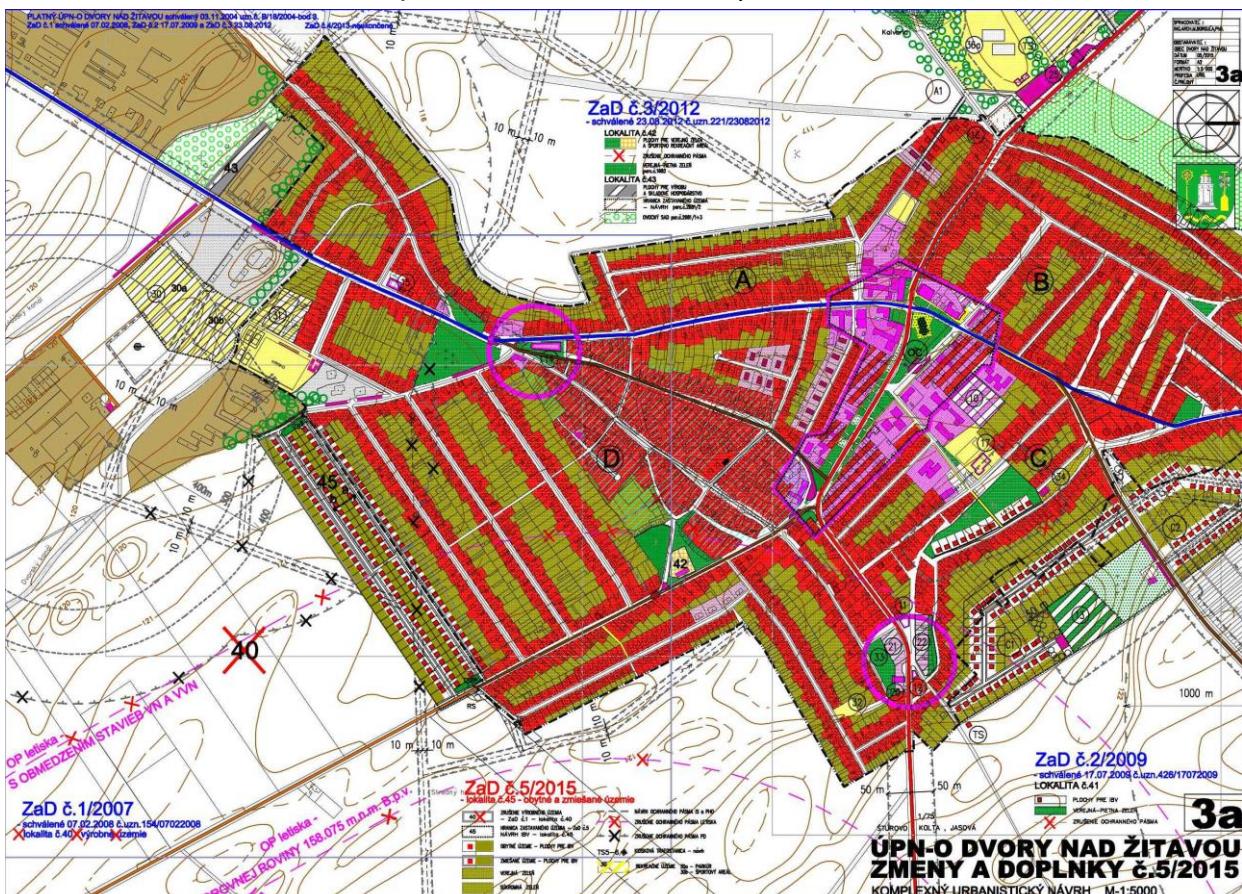
Zdroj: ÚPN obce Dvory nad Žitavou – koncept, 2023

Obrázok 7: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou – Variant „B“

Zdroj: ÚPN obce Dvory nad Žitavou - koncept, 2023

Obrázok 8: ÚPN sídelného útvaru Dvory nad Žitavou v znení zmien a doplnkov

Zdroj: ÚPN obce Dvory nad Žitavou, Zmeny a doplnky č.5, 2015

VARIANT „A“

Variant „A“ akceptuje územný rozsah rozvojových plôch, ktoré determinuje momentálne platný Územný plán obce Dvory nad Žitavou z roku 2004 v znení neskorších Zmien a doplnkov č. 1/2007, č. 2/2008, č. 2/2012, č. 5/2015, ako aj doposiaľ neschválených Zmien a doplnkov č. 4/2013. Na nezastavané lokality však aplikuje novú funkčnú a priestorovú reguláciu.

Vytvorenie územného potenciálu pre budúci rozvoj vo variante „A“ však zabezpečuje pružné reagovanie na nové investičné stimuly. Územnotechnickým opatreniami sa do budúcnosti usiluje pripraviť pôdu pre rôznorodé aktivity v území, čím potenciálnym investorom vopred vytvára určitú ponuku pre ich sebarealizáciu. Budovanie nových rezidenčných, komerčných alebo hospodárskych zón podmieni aj nároky na dopravnú obsluhu a v konečnom dôsledku na životné prostredie a na zábery polnohospodárskych či lesných pôd.

- Variant „A“ stanovuje územno-technické podmienky, resp. vytvára akúsi územnú rezervu alebo celkový potenciál pre prírastok 1 329 rodinných domov a zhruba 998 nových bytov v bytových domoch, čo môže generovať prírastok 6 483 nových obyvateľov.
- Variant „A“ stanovuje zastavovacie podmienky pre občiansku vybavenosť v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 25 177 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 81 818 m² podlažnej plochy.
- Variant „A“ stanovuje zastavovacie podmienky pre výrobu a výrobné služby v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 79 275 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 276 556 m² podlažnej plochy.

Variant „A“ je charakteristický rozsiahlejším využitím polnohospodárskeho pôdneho fondu na nepolnohospodárske účely.

VARIANT „B“

Variant „B“ predpokladá čiastočné pokračovanie suburbanizačných procesov, nakoľko sa jedná o prirodzené vývojové štádium urbanizácie, ale v menšom rozsahu a v dôsledku prísnejších regulačných vstupov, ako pri variante „A“. Cieľom takéhoto procesu je vytvorenie polyfunkčného urbánneho prostredia s vyváženým zastúpením miestotvorných funkcií. Navrhované rozvojové investičné zábery skvalitnia hmotovo - priestorovú štruktúru obce. Intenzifikácia zastavaného územia bude viesť k miernemu zahustňovaniu sídla, na miestach na to určených. Parkovo upravená zeleň, stromoradia v sídle alebo iná zeleň sídla je pred výstavbou funkčne chránená.

Variant „B“ vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Trend demografického vývoja obce je racionálne definovaný na základe dlhodobo sledovaných štatistických koeficientov, k čomu sa primerane navrhuje aj výmery rozvojových plôch. Do tohto variantu sa taktiež premietajú aj národné či regionálne trendy rozvoja občianskej vybavenosť či sociálnej starostlivosti. Dopravná a technická infraštruktúra sú obdobne hodnotené nielen z pohľadu kapacitnej využitelnosti, ale tiež z pohľadu environmentálnych aspektov či ekonomickej rentability. Do popredia sú v tomto variante kladené hodnoty životného prostredia s osobitným zretelom na lokálne hodnoty územia obce.

Rozvoj sídelnej štruktúry je založený predovšetkým na vnútornom skvalitňovaní vlastného urbanizovaného prostredia. Pred vznikom novej výstavby mimo zastavaného územia sú uprednostňované mechanizmy intenzifikácie prostredia, ako je najmä revitalizácia verejných priestorov, doplnenie výstavby na nevyužitých pozemkoch a parcelách v obecných blokoch, ale aj prebudovanie či asanácia zastaraných objektov alebo opäťovné využívanie poškodených či morálne zastaraných urbanizovaných území. Cieľovým stavom je v tomto variante priestorová komplexnosť a kvalita prímestského sídelného prostredia. Kvalitatívne zmeny v sídelnej štruktúre vníma tento variant aj v podpore dobudovania požadovaných obslužných, sociálnych a pracoviskových funkcií.

Variant „B“ v tomto smere považuje polnohospodársky využívanú pôdu a podzemné zásoby pitnej vody ako rozhodujúce determinanty rozvoja obce. Kvalitnú pôdu podunajskej nížiny tak vníma ako rovnocenné využitie ostatným funkciám. Pred záberom novej polnohospodárskej pôdy na iné účely preferuje revitalizáciu málo osídlených časti obce, ako aj nachádzanie nových možností využitia pre opustené areály hospodárskych družstiev.

- Variant „B“ stanovuje územno-technické podmienky, resp. vytvára akúsi územnú rezervu alebo celkový potenciál pre prírastok 665 rodinných domov a zhruba 166 nových bytov v bytových domoch, čo môže generovať prírastok 2 409 nových obyvateľov.
- Variant „B“ stanovuje zastavovacie podmienky pre občiansku vybavenosť v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 15 262 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 29 286 m² podlažnej plochy.
- Variant „B“ stanovuje zastavovacie podmienky pre výrobu a výrobné služby v rozsahu celkovej reálne zastavateľnej plochy 38 374 m², čo pri maximálnej výške budov v konkrétnych regulačných blokoch generuje 94 977 m² podlažnej plochy.

Vo verejnom záujme sa tak umožňuje uplatňovať ochranu prírodných zdrojov, resp. jednotlivé funkcie rozvíjať tak, aby neboli ohrozené prírodné zdroje územia.

Navrhované riešenie z hľadiska rozsahu urbanizovaných plôch, v členení podľa jednotlivých typov funkčného využitia územia, dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka 25: Plochy funkčného využitia vo „A“ a „B“

č.	Kód funkčného využitia	Názov funkčného využitia	VARIANT „A“		VARIANT „B“	
			Σ výmer funkčného využitia [ha]	Podiel výmer funkčného využitia [%]	Σ výmer funkčného využitia [ha]	Podiel výmer funkčného využitia [%]
1	RD	Obytné územie prevaha bývania v rodinných domoch	241,4368	3,77	155,2405	2,43
2	BD	Obytné územie prevaha bývania v bytových domoch	8,2796	0,13	3,5673	0,06
3	PO	Polyfunkčné územie bývania a občianskej vybavenosti	20,4428	0,32	12,7399	0,20
4	OV1	Plochy komerčnej občianskej vybavenosti	10,0253	0,16	4,2563	0,07
5	OV2	Územie verejnej nekomerčnej občianskej vybavenosti	8,5430	0,13	5,9354	0,09
6	CZ	Plochy verejnej vybavenosti – cirkevné zariadenia	4,7781	0,07	4,9743	0,08
7	H1	Územie výroбno obslužných aktivít – priemyselnej výroby, výrobných služieb, skladov a logistiky	21,7140	0,34	24,8065	0,39
8	H2	Územie výrobných aktivít priemyselnej výroby	35,6256	0,56	22,8540	0,36
9	H3	Územie výroбno obslužných aktivít polnohospodárskej výroby	80,3629	1,25	79,8713	1,25
10	ŠR	Územie s prevahou zariadení športu a rekreácie	60,2984	0,94	22,5061	0,35
11	ZO	Územie záhrad a záhradkárskych osád	2,0362	0,03	67,3683	1,05
12	ÚP	Územie pohrebísk	7,3671	0,11	7,3993	0,12
13	DŽ	Územie zariadení železnice	35,2192	0,55	35,2192	0,55
14	DK	Územie pozemných komunikácií	123,7954	1,93	124,2276	1,94
15	DZ	Územie zariadení cestnej dopravy	1,5983	0,02	0,7392	0,01
16	DL	Územie zariadení leteckej dopravy	10,2954	0,16	10,2954	0,16
17	TI	Územie zariadení nadradených systémov technickej infraštruktúry	8,0869	0,13	8,2152	0,13
18	ZS	Zeleň sídla	5,7303	0,09	33,3113	0,52
19	ZK	Krajinná zeleň	44,3812	0,69	55,5267	0,87
20	ZL	Les	160,3751	2,50	204,9573	3,21
21	OP	Orná pôda	4 872,2356	76,32	4 969,1043	77,77
22	V	Vinica	109,9661	1,72	109,3455	1,71
23	OS	Ovocný sad	233,8525	3,65	232,3310	3,64
24	TP	Trvalé trávne porasty a lúky	39,6728	0,62	40,6727	0,64
25	Z	Zvernica	92,6561	1,45	0,0000	0,00
26	VP	Vodné plochy a vodné toky	88,6960	1,38	92,0058	1,44
27	PH	Protipovodňová hrádza	62,2670	0,97	62,2670	0,97
SPOLU			6 389,7375	100,00	6 389,7375	100,00

Zdroj: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou, 2023

Z hľadiska rozsahu navrhovaného zastavaného územia preberajú Varianty „A“ a „B“ rozvojové plány z variantu „0“. Oba varianty riešenia rešpektujú zámer zachovať súčasný charakter obce bez jeho významnejšieho rozširovania do okolitej krajiny, aj keď vo variante „A“ sú zábery polnohospodárskej pôdy podstatne väčšie.

Z hľadiska predpokladaného nárastu počtu obyvateľov variant 0 vytvára, pre zvýšenie počtu obyvateľov cca o 514 obyvateľov.

Riešenie variantu „A“ predpokladá plošne rozsiahlejší rozvoj obytných území a vytvára tak predpoklady pre rozvoj plôch bývania pre cca 6 483 potenciálnych obyvateľov. V porovnaní s týmto Variant „B“ vytvára možnosti pre zvýšenie počtu obyvateľov o cca 2 409.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že navrhované riešenie rešpektuje aj z hľadiska predpokladaného nárastu počtu obyvateľov dlhodobú koncepciu rozvoja obce a zameriava sa teda hlavne na konkretizáciu charakteru jednotlivých rozvojových plôch.

VARIANT „0“

Variant „0“ ako tzv. nulový variant, predstavuje podľa rozsahu hodnotenia tohto strategického dokumentu stav, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaný strategický dokument neprijal.

V tomto prípade by aj nadálej ostal v platnosti územný plán obce Dvory nad Žitavou z roku 2004 v znení Zmien a doplnkov č. 1/2007, č. 2/2008, č. 2/2012 a č. 5/2015. Zmeny a doplnky č. 4/2013 neboli schválené.

Variant „0“ je tak de facto dnes platný územný plán obce v znení štyroch platných aktualizácií, ktorý bol viackrát prerokovaný, rovnako posúdený ako tento strategický dokument a tiež riadne schválený.

Uvedené územnoplánovacie dokumentácie sú v súčasnosti platné a výstavba na území obce prebieha v súlade s nimi. Potreba vypracovať nový územný plán obce Dvory nad Žitavou vyplýnula predovšetkým z požiadavky vypracovať komplexnú koncepčnú dokumentáciu na usmerňovanie a riadenie investičnej činnosti v obci.

V aktuálne platnom územnom pláne obce nie je definovaná presná škála typov funkčného využitia. Rozvojové lokality sú označené len poradovým číslom, ku ktorým je v záväznej časti spracovaný tzv. regulačný list s konkrétnymi funkčno-priestorovými, ako aj zastavovacími podmienkami. Pre stabilizované územia takéto regulatívne absentujú.

Pri spracovaní nového ÚPN bude potrebné túto škálu typov funkčného využitia vytvoriť tak, aby pokrývali celé riešené územie obce. V spolupráci s predstaviteľmi obce bude potrebné vytvoriť typy funkčného využitia, ktorých aplikácia bude mať efektívnejšie účinky priamo v rozhodovacích procesoch.

V koncepte nového územného plánu je navyše vo Variante „A“ preverený územný rozsah rozvojových plôch, ktoré determinuje momentálne platný územný plán obce v znení Zmien a doplnkov Variantu „0“. Na lokality je však aplikovaná nová funkčná a priestorová regulácia, ktorá je definovaná v koncepte záväznej časti dokumentácie. Rozvojové plochy budú následne prerokované v zmysle Stavebného zákona, priomienky a stanoviská bude zapracované a v súlade so zákonom aj riadne vyhodnotené. V návrhu územného plánu budú z predchádzajúceho územného plánu obce všetky takto preverené, prerokované a odsúhlasené plochy premietnuté.

Na rozdiel od Variantov „A“ a „B“, zachovanie súčasného stavu Variant „0“ (nulový variant) by znamenalo:

- Nevytvoriť koncepciu rozvoja obce v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a jej rozvojových zámerov.
- Nevytvoriť podmienky pre rozvoj bývania v kontakte so zastavaným územím obce s presne zadefinovanou funkčnou a priestorovou reguláciou.
- Neurčiť ochranné funkcie celého územnosprávneho vymedzenia územia obce, ktoré by chránili pred urbanizáciou tie časti územia obce, kde by to bolo potrebné.
- Nevymedziť v území koridor pre navrhovanú modernizáciu železničnej trate a zámer rýchlosťnej cesty R7.
- Neaktualizovať požiadavky na nové vymedzenie funkčných plôch.
- Nezadefinovať presnú škálu typov funkčného využitia.

- Nevytvoriť podmienky pre zamedzenie vzniku stavieb v rozpore s územným plánom.
- Nevytvoriť podmienky pre rozvoj dopravnej a technickej vybavenosti obce.
- Ponechať právnu neistotu pri procesoch rozhodovaní o umiestňovaní stavieb, nakoľko sa pôvodný územný plán jednako nezachoval v plnom rozsahu, a aj stratil prehľadnosť prostredníctvom doplnenia nových územno-technických špecifík vo viacerých neskorších zmenách a doplnkoch.

Tabuľka 26: Porovnanie variantov Strategického dokumentu s nulovým variantom Správy o hodnotej SEA

Variant „A“	Variant „B“	Variant „O“
Zohľadňuje všetky známe rozvojové zámery.	Rozvojové zámery koordinuje v kontexte výváženého rozvoja obce ako celku.	Rozvojové zámery kumulujme podľa jednotlivých zmien a doplnkov z rokov 2007, 2008, 2012 a 2015 bez výváženia komplexného spolupôsobenia.
Vytvára priestorové možnosti pre zahustovanie urbanizovaných regulačných blokov.	Zahustovanie regulačných blokov usmerňuje tak, aby boli stanovené aj nezastavateľné priestory určené pre harmonizáciu vzájomných susedských vzťahov.	Stabilizované územie ponecháva pre neorganizované dotváranie urbanizovaného prostredia.
Zastavovacie podmienky v podobe maximálnej intenzity využitia územia, maximálnej výšky možnej zástavby a minimálneho podielu zelene stanovuje pre jednotlivé typy funkčného využitia.	Zastavovacie podmienky v podobe maximálnej intenzity využitia územia, maximálnej výšky možnej zástavby a minimálneho podielu zelene stanovuje pre každý regulačný blok samostatne.	Stanovuje zastavovacie podmienky len pre novovznikajúce rozvojové plochy.
Areál dvorskej Kalvárie považuje za jeden z najdôležitejších koncentračných bodov budúceho rozvoja obce.	Areál dvorskej Kalvárie považuje za kompozičný a esteticky „landmark“ obce, ktorého bezprostredné okolie by malo ostať nezastavateľné.	Areál dvorskej Kalvárie umocňuje ako významný koncentračných bod budúceho rozvoja obce.
Kvalitnú ornú pôdu Podunajskej nížiny zachováva výhradne pre polnohospodársku produkciu obilnín, viníc a ovocných stromov.	Dôraz kladie na tvorbu krajiny, resp. ornú pôdu, ktorá je ekologicky najmenej stabilným spôsobom využitia územia, dotvára priaznivými environmentálnymi opatreniami.	Ornú pôdu ponecháva ako neregulovanú okolitú krajinu sídla.
Reflektuje národné a regionálne rozvojové zámery v sídelnej štruktúre obce.	Optimalizuje národné a regionálne rozvojové zámery s ohľadom na lokálne špecifiká obce.	Zameriava sa na rozvoj bezprostredného okolia zastavaného územia obce.
Vytvára územnotechnické predpoklady pre rozvoj budúcich aktivít rôznorodého charakteru.	Stanovuje racionálnu, udržateľnú a dosiahnutelnú podobu priestorového rozvoja obce.	Podporuje hlavne funkcie bývania, ktorým sekundujú plochy pre tvorbu pracoviskových areálov.
Na základe predikcie vol'notrhových mechanizmov ponúka kvantitatívne širokú ponuku stavebných plôch.	Zohľadňuje ekonomickú rentabilitu a potenciál investičných aktivít v kontexte demografického vývoja.	Potvrzuje budovateľské tendencie rozsiahlejšieho plošného charakteru.
Hospodárske aktivity buduje predovšetkým na primárnom sektore, t.j. na polnohospodárstve a jeho nadvážujúcich potravinárskych aktivitách.	Hospodárstvo orientuje smerom k sofistikovaným službám s výšou pridanou hodnotou.	Potvrzuje v obci prirodzene rozvinuté aktivity.
Rezervuje územia aj pre študované varianty pripravovaných odvetvových a rezortných koncepcí (napr. Širokorozchodná železnica, Rýchlosná cesta R7).	Premieta ratifikované národné a regionálne rozvojové zámery.	Dopravné riešenia orientuje na technickú homologizáciu vlastnej vnútornej komunikačnej siete.
Zdôrazňuje možný hygienický vplyv polnohospodárskych dvorov na okolité územie.	Vymedzuje pásmá hygienickej ochrany polnohospodárskych dvorov, stanovené príslušným orgánom verejného zdravotníctva na základe rozptylovej štúdie.	V zmysle osobitných dobových predpisov rokov 2000 až 2004 a rozptylových štúdií dôsledne posudzuje možný hygienický vplyv polnohospodárskych dvorov na okolité územie.

C.V.2.1 ZHODNOTENIE VARIANTOV A ODPORÚČANIA PRE RIEŠENIE NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

Základným východiskom pre spracovanie územného plánu je tak priemet rozvojových zámerov na území obce pri súčasnom rešpektovaní charakteristických krajinných i sídelných hodnôt prostredia.

Riešenie je zamerané na stanovenie adekvátneho rozsahu nových rozvojových území ako stimulu pre ďalší rozvoj obce. Návrh zohľadňuje zvýšený dôraz na celkovú ekológiu prostredia pri zohľadnení kritérií trvalo udržateľného rozvoja.

Navrhované priestorové a územnoplánovacie riešenia je možné hodnotiť z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno – technických dôsledkov.

ENVIRONMENTÁLNE DÔSLEDKY

- Považuje ochranu podzemných zásob pitnej vody ako jeden z najvýznamnejších, ak nie úplne najvýznamnejší determinant priestorového rozvoja obce.
- Rešpektuje protipovodňovú ochranu ako jeden rozhodujúcich faktorov rozvoja nadregionálneho významu.
- Návrhom rozvoja sídelnej a krajinnej zelene a využitím vodných plôch podporuje zníženie negatívnych dopadov klimatických zmien.
- Považuje polnohospodársky využívanú pôdu ako jeden z rozhodujúcich determinantov rozvoja a vníma ju ako rovnocennú funkciu ostatných typov funkčného využitia.
- Vymedzuje hodnotné plochy sídelnej zelene a zelene historických cintorínov ako nezastaviteľné územia v tăžiskových polohách mestského organizmu.
- Vytvára ochranné a podporné stimuly pre zachovanie a prezentáciu areálu dvorskej kalvárie ako významného pútnického miesta.
- Zohľadňuje požiadavky na odstránenie starých environmentálnych záťaží rekultiváciou zasiahnutých území.
- Navrhuje zmierniť urbanizáciu prírodnej časti krajiny vďaka, preferencii využívania existujúcich rozvojových aktivít v zastavanom území obce.
- Navrhuje opäťovné využívanie poškodených alebo morálne zastaraných urbanizovaných území pred novým záberom polnohospodárskej pôdy.
- Navrhuje zlepšenie prostredia obce pre denný pobyt obyvateľov. Najmä návrhom peších ciest v zastavanom území, ale tiež návrhom cyklistického prepojenia železničnej stanice s centrom obce, systémom plôch parkovo upravenej zelene či rozvojom športovo - rekreačných zariadení.

EKONOMICKÉ DÔSLEDKY

- Návrh rozvoja obytných území, nových zariadení občianskej vybavenosti a možnosti rozvoja rôznych hospodárskych a výrobných aktivít zvýši atraktivitu obce.
- Kvalitné a úrodné pôdy Podunajskej nížiny považuje ako ekonomický vstup pre polnohospodársku produkciu a s tým spojený potravinársky priemysel.
- Navrhovaná koncepcia rozvoja obce vytvára predpoklady nielen pre usmerňovanie jej rozvoja, ale i pre prilákanie nových investorov vzhľadom na širokú ponuku investičných príležitostí.
- S postupnou transformáciou spoločnosti smerom k vedomostne založenej spoločnosti sa riešenie územného plánu snaží podporovať územné predpoklady pre vznik kreatívnych a inovatívnych foriem terciárneho a kvartérneho sektora hospodárstva.
- Podporou stredného školstva, kultúry a umenia vytvára predpoklad pre stimuláciu rozvoja kreatívneho priemyslu.
- Navrhované rozvojové plochy poskytujú priestor pre vznik nových ekonomických aktivít zameraných na rozvoj hospodárstva, ako aj cestovného ruchu a rekreácie.
- Navrhované rozvojové plochy poskytujú priestor pre vznik nových ekonomických aktivít a vytvorenie podmienok na lokalizáciu nových komerčných i výrobných prevádzok.
- Vytvára predpoklady na transformáciu výrobných a výrobcovo – obslužných areálov ležiacich v centrálnych polohách obce na polyfunkčné územia, ktoré sa tak stanú integrálnou súčasťou okolitého prostredia.

- Usiluje sa previazať územnotechnické opatrenia s nástrojmi komunálnej politiky. Zdôrazňuje tak pozíciu obce ako rozhodujúceho partnera, ktorý môže stimulačnými opatreniami usmerňovať rozvoj do požadovaných lokalít alebo podporovať opäťovné využívanie niektorých poškodených urbanizovaných území.

SOCIÁLNE DÔSLEDKY

- Rozvoj bývania je navrhovaný predovšetkým vo využití existujúcich voľných a vhodných plôch v zastavanom území obce, ako aj vo forme novej výstavby na nových rozvojových plochách priliehajúcich k súčasnému zastavanému územiu.
- Otázka integrácie rómskej komunity do každodenného života je riešená stanovením nových plôch pre rozvoj komunitných centier s terénnou sociálnou pracou.
- Urbanisticke riešenie vytvára predpoklady pre flexibilné reagovanie na rôznu dynamiku demografického vývoja a migrácie tým, že počíta s dostatočnými rezervami rozvojových plôch aj v prípade výraznejšieho nárastu počtu obyvateľov obce, a zároveň vytvára predpoklady pre vytvorenie charakteristických mestských častí (urbanistických obvodov) tak, aby sa v plnej miere zachovali črty a charakter riešenej obce.
- Územný plán vo svojom riešení poskytuje priestor pre prílev nového obyvateľstva, čím prinesie možnosť ovplyvňovania sa rôznych skupín obyvateľstva, čo zabezpečí sociálnu a kultúrnu výmenu.
- Územný plán preto pri tvorbe nových obytných zón zdôrazňuje požiadavku tvorby verejných priestorov vhodnej mierky, dobre organizovaných, esteticky kvalitných, bezpečných, aby obyvatelia obce mali dostatok príležitostí rozvíjať sociálnu komunikáciu/komunitný život, čo prispeje i k rastu lokál patriotizmu.
- Pre uvažovaný nárast počtu obyvateľov je zároveň navrhnutý aj príslušný rozsah sociálnej, technickej a dopravnej infraštruktúry, pre ktorých vybudovanie navrhuje územný plán i vhodné plochy. Ich realizáciu však prostriedkami územného plánovania nemožno výraznejšie ovplyvniť. Rozhodujúci vplyv bude mať hospodárska politika, propagačné aktivity obce, záujmy investorov, regionálne a sektorálne politiky štátu.
- Podporou rastu a komplexného rozvoja obce z aspektu sociálnej, technickej a dopravnej vybavenosti, hospodárstva, cestovného ruchu a rekreácie, vytvára územný plán predpoklady pre lepšie uspokojovanie sociálnych potrieb obyvateľstva. S nárastom počtu obyvateľov sa zvýší potenciál pre prevádzkovanie nových zariadení občianskej vybavenosti, ktorých ponuka bude širšia a kvalitnejšia.
- K stabilizácii sociálno – ekonomických ukazovateľov, okrem priaznivých podmienok na bývanie, určite prispeje aj rozvoj hospodárskych aktivít (sekundárneho sektora a skladového hospodárstva) a polnohospodárskej výroby, široká ponuka nových investičných príležitostí, ako aj rozvoj cestovného ruchu, rekreácie a diverzifikovaná štruktúra vybavenostných zariadení.

ÚZEMNO-TECHNICKÉ DÔSLEDKY

- Navrhovaná regulácia vytvára predpoklady pre dotvorenie charakteristických obecných priestorov a ich identity.
- Navrhovaná urbanistická koncepcia vytvára predpoklad pre rozvoj jasných urbanistických celkov koncentrovaných do hlavných rozvojových území, vychádzajúcich z existujúcich priestorových daností a možností rozvoja obce.
- Rozvoj bývania je navrhovaný predovšetkým vo využití existujúcich voľných a vhodných plôch v zastavanom území, ako aj vo forme novej výstavby na nových rozvojových plochách priliehajúcich k súčasnému zastavanému územiu.
- Považuje ochranu a prezentáciu kultúrno – historických hodnôt ako významný determinant rozvoja obce.
- Urbanistická koncepcia vytvára predpoklady pre vytvorenie charakteristických častí štyroch povodene samostatných obcí tak, aby sa v plnej miere zachovali urbanistické črty a charakter obce ako celku.
- Dopravno – urbanistické riešenie vytvára základnú dopravnú kostru obce v zmysle hierarchického radiálneho systému zabezpečujúceho distribúciu dopravy po cestách I. a ž III. triedy, ktorý dopĺňa a posilňuje o prirodzene (historicky) sa formujúce mikrookruhy miestnych ciest.
- Na lokalizáciu nových priemyselných aktivít sú navrhnuté rozvojové plochy predovšetkým v nadväznosti na už existujúce priemyselné a výrobné areály na juhu zastavaného územia tak,

aby sa vytvorili jasne formulované, navzájom sa nerušiace, obytné a hospodárske priestorové celky.

- Zlepšuje obsluhu územia verejnou technickou infraštruktúrou v dôsledku zabezpečenia územia obce verejnou kanalizáciou, sietami elektrickej energie a plynu, ako aj telekomunikačnými prvkami.
- Rozvoj územia optimalizuje na základe poznania vlastníckych vzťahov pozemkov a parcíel.
- Usiluje sa využiť potenciál geotermálnej energie aj pre energetické zhodnotenie obyvateľov obce.

Riešenie Územného plánu obce Dvory nad Žitavou, v súlade so zadaním, vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa musia zabezpečiť vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie na základe posúdenia konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Koncept riešenia územnoplánovacej dokumentácie je predkladaný v dvoch variantoch. Ďalší postup prípravy územnoplánovacej dokumentácie je založený na výsledkoch verejného prerokovania konceptu Územného plánu obce podľa § 21 ods. (3) Stavebného zákona. Podľa výsledkov prerokovania obec Dvory nad Žitavou spracuje súborné stanovisko, ktoré bude obsahovať posúdenie splnenia požiadaviek zadania a pokyny na spracovanie návrhu územnoplánovacej dokumentácie.

Ten bude spracovaný invariantne a opäťovne bude verejne prerokovaný. Z tohto dôvodu nie je možné v tejto etape prípravy a ani nie je účelné explicitne označiť jeden z variantov za výhodnejší. V návrhoch v oboch variantoch sú pozitívne prvky rozvoja, ale aj také, ktoré prinášajú potenciálne vzniknutel'né riziká a nepriaznivé vplyvy. Spracovateľský kolektív preto pristúpil k slovnému hodnoteniu variantov. V rámci návrhu územného plánu obce Dvory nad Žitavou sa odporúča preferovať:

- Uplatňovanie princípov udržateľného rozvoja.
- Primerané využívanie potenciálu riešeného územia s ohľadom na všetky časti funkčného využitia a priestorového usporiadania. Prírodného, kultúrno – historického, obytného ako aj rekreačného a výrobného.
- Vytvorenie podmienok pre ochranu a prezentáciu kultúrno – historického dedičstva.
- Zabezpečenie účinnej ochrany produktívnych pol'nohospodárskych pôd.
- Zabezpečenie účinnej ochrany podzemných vôd;
- Zabezpečenie primeraného obytného, pracovného a rekreačného prostredia na území obce:
 - Uplatnením efektívneho dopravného systému.
 - Vytváraním priestorových možností pre rozvoj rekreačnej a obslužnej cyklistickej dopravy.
 - Rozvojom obytnnej zástavby v súčinnosti s ponukou plôch pre areály a zariadenia občianskej vybavenosti.
- Efektívne využitie existujúcich výrobných plôch pol'nohospodárskeho, priemyselného a skladového zamerania.
- Formovanie obrazu krajiny:
 - Rozvíjaním plôch a línií krajnej zelene v krajine ako súčasti prvkov ÚSES – podporovať a ochraňovať nosné prvky jej estetickej kvality a typického charakteru – prirodzené lesné porasty, nelesnú drevinovú vegetáciu v pol'nohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradí, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi.
 - Uplatňovaním primeraných veľkostí pol'nohospodárskych honov z hľadiska zvyšovania ekologickej stability územia, podpory biodiverzity územia, pestrosti krajinného obrazu, pôdoochranných a vodoochranných opatrení, zameraných na ochranu krajiny pred eróziami, pred prívalovými vodami a povodňami.
 - Revitalizáciou vodných tokov v krajine z dôvodu zvyšovania retencie vody v území.
 - Rozvojom rekreačných trás s príslušným mobiliárom v pol'nohospodárskej krajine.

- Zvyšovaním estetických kvalít zastavaného územia i okolitej krajiny a uplatňovaním umeleckých prvkov v krajinе.

Z hľadiska celkového vyhodnotenia predpokladaných vplyvov na životné prostredie v predkladanej správe o hodnotení strategického dokumentu vyplýva, že vzhľadom na:

- Predpokladané menšie zábery pol'nohospodárskych pôd mimo zastavaného územia obce.
- Zachovanie typickej vidieckej scenérie krajiny.
- Kladené hodnoty životného prostredia s ochranou a rozvojom sídelnej a krajinnej zelene na území obce.

VÝBER OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Územný plán sa v etape konceptu riešenia posudzuje v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Podľa § 9 ods. 6 písm. a) Zákona č. 24/2006 Z. z., ako aj v kontexte rozsahu hodnotenia príslušného úradu životného prostredia, je tak prílohou Konceptu územného plánu obce Dvory nad Žitavou aj Správa o hodnotení strategického dokumentu SEA.

Následne prebiehajú dve paralelné prerokovania. Podľa stavebného zákona je prerokovaný variantný návrh strategického dokumentu, ktorým je koncept Územného plánu obce Dvory nad Žitavou, a podľa Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie bude prerokovaná Správa o hodnotení strategického dokumentu. Oba procesy spolu so všetkými priponienkami budú vyhodnotené. Následne bude spracovaný odborný posudok k správe o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie a následne aj Záverečné stanovisko z posúdenie strategického dokumentu.

Výsledok procesu posudzovania by mal byť formulovaný v Záverečnom stanovisku z posúdenia strategického dokumentu od Okresného úradu Nové Zámky - odbor starostlivosti o životné prostredie. Záverečné stanovisko by malo byť vydané na základe správy o hodnotení, odborného posudku a súboru stanovísk všetkých subjektov zúčastnených v procese posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, ako aj v zmysle prerokovania vlastného územného plánu obce. Zároveň možno očakávať, že záverečné stanovisko v prípade potreby odporúči do územného plánu zapracovať, prepracovať alebo upraviť aj konkrétnie pozmeňujúce návrhy. Výstupy z posúdenia strategického dokumentu budú zapracované do Územného plánu obce v nasledujúcej etape invariantného Návrhu riešenia.

Kedže Návrh územného plánu obce bude v zmysle Stavebného zákona opäťovne prerokovaný, dotknuté orgány budú mať možnosť skôr požadované a akceptované odporúčania aj odkontrolovať a v prípade potreby vzniesť ďalšie podnetky. Týmto spôsobom vznikne návrh územného plánu obce Dvory nad Žitavou, upravený podľa vyhodnotenia priponienok k návrhu.

„Územný plán obce Dvory nad Žitavou tak vznikne ako kolektívna dohoda všetkých aktérov územného plánovania.“

Ani jedno variantné riešenie strategického dokumentu nevyvoláva predpoklad zvýšeného nehospodárneho využívania prírodných zložiek. Oba varianty zachovávajú pôvodný prírodný ráz krajiny, rešpektujú v plnej miere prírodné a kultúrno-historické zdroje na území obce, čím vytvárajú predpoklad pre zachovanie celkovej ekologickej stability. Do popredia sú v oboch variantoch strategického dokumentu kladené témy udržateľnosti, ochrany vodných zdrojov, racionálne využívanie ornej pôdy, skvalitňovanie a dopĺňanie prímestského prostredia obce, no najmä potreba reagovania na klimatické zmeny.

Variant „A“ vo väčšej miere využíva suburbanizačné procesy, ktoré sú súčasťou prirodzeného priestorového rozvoja obce. Suburbanizácia vychádza z historicky vyvinutej štruktúry osídlenia obce, avšak územný rozvoj je podriadený predovšetkým záujmom obyvateľov, alebo aktivitami budúcich možných investorov. Lokalizácia investičných zámerov obytnnej a komerčnej výstavby priestorovo nadvázuje na jestvujúce urbánne štruktúry. Je realizovaná prevažne na parcelách v pol'nohospodárskej krajinе. Lokalizácia je ovplyvňovaná mechanizmami volného trhu, čo je možno najvhodnejším spôsobom získania stavebných pozemkov pre realizáciu rôznych investičných aktivít, ako aj preferenciami vlastníkov pozemkov. Variant „A“ sa v tomto smere javí ako menej

vhodnejší variant voči novým požiadavkám na zachovanie a ochranu krajiny a jej prvkov, čím zvyšuje riziko neekonomických tokov médií, tovarov a ľudí. Obsahuje však aj množstvo kvalitatívnych aspektov z lokálnej polohy, ktoré je potrebné pre územný rozvoj kraja v návrhu územného plánu d'alej zužitkovat'.

Variant „B“ predpokladá čiastočné pokračovanie suburbanizačných procesov, ale v menšom rozsahu a v dôsledku prísnejších regulačných vstupov, ako pri variante „A“. Rozvoj sídelnej štruktúry je založený predovšetkým na vnútornom skvalitňovaní vlastného urbanizovaného prostredia. Trend demografického vývoja obce je definovaný na základe dlhodobo sledovaných štatistických koeficientov, k čomu sa primerane navrhuje aj výmery rozvojových plôch. Pred vznikom novej výstavby mimo zastavaného územia sú uprednostňované mechanizmy kontrolovanej intenzifikácie prostredia, ako je najmä revitalizácia verejných priestorov, doplnenie výstavby na nevyužitých pozemkoch a parcelách v obecných blokoch, ale aj prebudovanie či asanácia zastaraných objektov alebo opäťovné využívanie poškodených, či morálne zastaraných urbanizovaných území. Parkovo upravená zeleň, stromoradia v sídle alebo iná zeleň sídla je pred výstavbou funkčne chránená. Variant „B“ je zodpovednejší a udržateľnejší voči verejným zdrojom, pričom vytvára zvýšenú potrebu usmerňovania a koordinovania územného rozvoja z polohy decíznej sféry, a teda je spojený s vyššou mierou urbanistických a komunálno-politických intervencií. Variant „B“ má širši a lepší záber v horizontálnych súvislostiach územia obce, ako aj vo vertikálnych vzťahoch a väzbách sektorálnych politík komplexného priestorového rozvoja. Je ekologicky citlivejší, urbanisticky využívajúcej a hospodársky prijateľnejší, no najmä voči krajine šetrnejší, na základe čoho sa javí ako vhodnejší variant.

Variant „0“ predstavuje stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokumentu neprijal. Obec Dvory nad Žitavou má platný Územný plán ešte z roku 2004 v znení neskorších zmien a doplnkov. Hodnoty a ciele spracovania tohto dokumentu sú analogicky primerané hodnotám tvorby urbanizovaného i krajinného prostredia spred 20 rokov. Pre rozvojové plochy bol udelený súhlas s budúcim možným použitím polnohospodárskej pôdy na stavebné zámery podľa §13 Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní polnohospodárskej pôdy. Tento územný plán je platný až do ďalších zmien a doplnkov, resp. do schválenia nového územného plánu obce. Žiaľ táto dokumentácia sa nezachovala v plnom rozsahu, čo vytvára právnu neistotu vymožiteľnosti práva.

Na základe komplexného hodnotenia predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie, vrátane zdravia, a odhadu ich významnosti, v kontexte porovnania variantov zohľadňujúcich ciele, vrátane porovnania s nulovým variantom, možno záverom do nasledujúcej etapy

Návrhu Územného plánu obce Dvory nad Žitavou odporučiť na dopracovanie:

Variant „B“.

Správa o hodnotení strategického dokumentu odporúča do nasledujúcej etapy územného plánu obce dopracovanie Variantu „B“ urbanistickej koncepcie, ktorý môže byť na základe výsledkov verejných prerokovaní v prípade niektorých územnotechnických častí obce valorizovaná aj o aspekty z Variantu „A“.

C.VI METÓDY POUŽITÉ V PROCESE HODNOTENIA VPLYVOV ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE A SPÔSOB A ZDROJE ZÍSKAVANIA ÚDAJOV O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Proces hodnotenia vychádzal metodicky najmä zo zákona 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a požiadaviek uvedených rozsahu hodnotenia.

Použité informácie boli získané zo zdrojov tradične využívaných pri hodnoteniaciach vplyvov na životné prostredie.

Sú to predovšetkým údaje publikované Ministerstvom životného prostredia SR, Slovenským hydrometeorologickým ústavom, Slovenskou agentúrou životného prostredia, Slovenským štatistickým úradom, a pod.

Použité boli aj GIS analýzy problémových javov, bodovacia (multikriterálna analýza) metóda hodnotenia vplyvov, slovný popis (expertné posúdenie) a súčasťou hodnotenia boli aj prieskumy v teréne.

C.VII NEDOSTATKY A NEURČITOSTI V POZNATKOV, KTORÉ SA VYSKYTLI PRI VYPRACÚVANÍ SPRÁVY O HODNOTENÍ

Územnoplánovacia činnosť je permanentnou činnosťou.

Orgán územného plánovania sústavne sleduje, či sa nezmenili územno-technické, hospodárske a sociálne predpoklady, na základe ktorých bola navrhnutá koncepcia organizácie územia.

Ak dôjde k zmene predpokladov, alebo je potrebné umiestniť verejnoprospešné stavby, orgán územného plánovania obstará doplnok alebo zmenu územnoplánovacej dokumentácie, prípadne vypracovanie novej územnoplánovacej dokumentácie.

Neurčitosti poznatkov sa odvíjajú teda z podstaty územnoplánovacej činnosti ako sústavného procesu reagujúceho na meniaci sa podmienky a usmerňujúceho rozvoj daného územia.

C.VIII VŠEOBECNE ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

Všeobecné záverečné zhrnutie je uvedené v Prílohe č. 1 predkladanej Správy o hodnotení.

C.IX ZOZNAM RIEŠITEĽOV A ORGANIZÁCIÍ, KTORÉ SA NA VYPRACOVANÍ SPRÁVY O HODNOTEŇI PODIEĽALI, ICH PODPIS (PEČIATKA)

Predkladaná správa o hodnoteň bola vypracovaná kolektívom „Inštitútu priestorového plánovania“.

Zoznam d'alejších kl'účových riešiteľov:

Ing. Ľubomír Macák

Zodpovedný riešiteľ

Ing. Kristína Dunajová

Hlavná riešiteľka

Prírodné podmienky

Životné prostredie

Ochrana prírody

Územný systém ekologickej stability

Sídelná a krajinná zeleň

Bc. Radka Siváková

Demografická charakteristika

Domový a bytový fond

Hospodárstvo a ekonomická aktivity obyvateľstva

Ing. Matúš Bizoň, PhD.

Urbanizmus a územné plánovanie

Priestorové usporiadanie a funkčné využitie

Doprava a technická infraštruktúra

Mgr. Filip Polonský, Ph.D.

Kultúrnohistorické hodnoty, rekreácia a cestovný ruch

Ing. Matúš Bizoň, PhD.

Regionálne súvislosti a odborné konzultácie k procesu SEA

C.X ZOZNAM DOPLŇUJÚCICH ANALYTICKÝCH SPRÁV A ŠTÚDIÍ, KTORÉ SÚ K DISPOZÍCII U NAVRHOVATEĽA A KTORÉ BOLI PODKLADOM NA VYPRACOVANIE SPRÁVY O HODNOTEJ

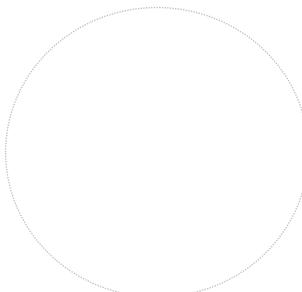
Písomné stanoviská a pripomienky dotknutých orgánov, ktoré boli zaslané k oznámeniu, resp. rozsahu hodnotenia:

- Územný plán obce Dvory nad Žitavou – Prieskumy a rozbory (AUREX, spol. s r. o., 12/2019),
- Územný plán obce Dvory nad Žitavou – Krajinnoekologický plán (AUREX, spol. s r. o., 12/2019),
- Územný plán obce Dvory nad Žitavou – Koncept (Inštitút priestorového plánovania, 11/2023),
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja v znení Zmien a doplnkov č. 1 (AUREX spol. s r. o., 02/2015),
- Koncept Územného plánu regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja (Inštitút priestorového plánovania, 11/2021)
- Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike, 2016. Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/eia-sea-posudzovanie-vplyvov-na-zp/metodicke-priruckyEIA>.

C.XI DÁTUM A POTVRDENIE SPRÁVNOSTI A ÚPLNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA

V obci Dvory nad Žitavou dňa

Pečiatka a podpis oprávneného zástupcu obstarávateľa

BIBLIOGRAFIA

- Agrometeorologické a fenologické informácie – Západné Slovensko, časti január – december 2012 a január – december 2022, Slovenský hydrometeorologický ústav. Dostupné na: https://www.shmu.sk/sk/?page=1614&id=&rok=2021&mesiac=1&extra_typ_mesacne=0
- Atlas krajiny SR, 2002. Ministerstvo životného prostredia SR.
- EUROSENCE, s.r.o., GEODIS SLOVAKIA, s.r.o., Historická ortofotomapa Slovenska, 1950: Centrum excelentnosti pre podporu rozhodovania v lese a krajine, TU Zvolen. Dostupné na: <https://mapy.tuzvo.sk/hofm/default1.aspx>
- Čiastkový monitorovací systém Odpady za rok 2021, Ministerstva životného prostredia SR. Dostupné na: <http://cms.enviroportal.sk/odpady/verejne-informacie.php>
- ČURLÍK, J a ŠEVČÍK, P. 2002. Kontaminácia pôd: Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia, 2002. Dostupné na: <https://app.sazp.sk/atlassr/>
- HENSEL a KRNO, 2002. Zoogeografické členenie: Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia, 2002. Dostupné na: <https://app.sazp.sk/atlassr/>
- HRAŠNÁ, M. a KLUKANOVÁ, A., 2002. Inžiniersko-geologická rajonizácia: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné z: <https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/geologicke-mapy/tematicke-mapy/>
- Chránené územia SR, 2023. Štátnej ochrany prírody a krajiny. Dostupné na: <https://data.sopsr.sk/chrane-objekty/>
- Informačný systém environmentálnych záťaží, Ministerstvo životného prostredia SR, 2023. Dostupné na: <http://envirozataze.enviroportal.sk/>
- IZAKOVIČOVÁ, Z. a MIKLÓS, L., DRDOŠ, J., 1997. Krajinoekologické podmienky trvalo udržateľného rozvoja.
- JEDLIČKA a KALIVODOVÁ, 2002. Zoogeografické členenie: Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia, 2002. Dostupné na: <https://app.sazp.sk/atlassr/>
- Kataster nehnuteľností, 2023. Úrad geodézie kartografie a katastra Slovenskej republiky.
- Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou. Inštitút priestorového plánovania, 2023.
- Krajinoekologický plán spracovaný pre obec Dvory nad Žitavou, v rámci etapy prieskumov a rozborov. Inštitút priestorového plánovania, 2019
- KOČICKÝ, D. a B. IVANIČ., 2011 Geomorfologické členenie Slovenska, Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné z: <https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/geologicke-mapy/tematicke-mapy/>
- Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2021, Slovenský hydrometeorologický ústav, Bratislava, 2023
- MALÍK, P. a ŠVASTA, J., 2002. Hlavné hydrologické regióny, Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2008. Dostupné na: <https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/geologicke-mapy/hydrogeologicke-mapy/>
- Mapový server ŠGÚDŠ, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2023. Dostupné na: <https://www.geology.sk/geoinfoportal/aplikacie/>
- Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike, 2016. Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/eia-sea-posudzovanie-vplyvov-na-zp/metodicke-priruckyEIA>
- MICHALKO, J et al. Geobotanická mapa ČSSR: Slovenská socialistická republika, textová časť a mapy. Bratislava: VEDA, 1986. 168 s., 40 príloha, 12 máp.
- Oficiálne stránky obce Dvory nad Žitavou, 2023. Dostupné na: <https://www.Dvory nad Žitavou.sk/>
- Openstreet maps, ArcGis
- PAUDITŠOVÁ, E., 2014. Hodnotenie vplyvov na krajinu v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie: ACTA ENVIRONMENTALICA UNIVERSITATIS COMENIANAE (BRATISLAVA), Vol. 22, 1(2014): 72-96. Dostupné na: https://fns.uniba.sk/fileadmin/prif/actaenvi/ActaEnvi_2014_1/07_Pauditsova_Acta2014_1.pdf
- Pôdny portál, Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy. Dostupné na: www.podnemapy.sk
- Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky 2040, INFOSTAT – VDC, 2019

- SODB, 2021
- Spracovanie údajov z monitorovania kvality povrchovej vody za rok 2022, Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenský hydrometeorologický ústav, Bratislava, 2023
- Štatistický úrad, 2023
- ÚPN obce Dvory nad Žitavou – koncepcia, 2023. Inštitút priestorového plánovania.
- Ústredný zoznam pamiatkového fondu, 2023. Pamiatkový úrad SR. Dostupné na: <https://www.pamiatky.sk/nkp-a-po/>
- Vrstva základných sídelných jednotiek Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, 2022. Dostupné online: <https://www.opendata.bratislava.sk/dataset/show/vrstva-zakladnych-sidelnych-jednotiek-slovenska>
- Zákon č. 24/2006 Z. z. Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 50/1976 Zb. Zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)
- Zostavy NEIS, SHMÚ, 2022. Dostupné na: https://neisrep.shmu.sk/main_gui.php

Zoznam schém, obrázkov, grafov a tabuliek

Schéma 1: Vymedzenia riešeného územia.....	10
Schéma 2: Vhodnosť územia na ukladanie odpadov, skládky odpadov a environmentálne záťaže na území obce Dvory nad	28
Schéma 3: Schematické znázornenie radónového rizika na území obce Dvory nad Žitavou	32
Schéma 4: Geomorfologické členenie obce Dvory nad Žitavou	34
Schéma 5: Sústava vodných tokov, kanálov a vodných plôch na území obce Dvory nad Žitavou.....	39
Schéma 6: Priestorové zastúpenie hlavných prvkov súčasnej krajinnej štruktúry v riešenom území.....	48
Schéma 7: Chránené územia prírody	54
 Obrázok 1: Štrkovisko 1 pri Žitavskom kanáli - Dvorské rybníky	40
Obrázok 2: Zástavba rodinných domov a pol'nohospodárske polia	46
Obrázok 3: Vinice a pol'nohospodárske polia	52
Obrázok 4: Charakter štruktúry pol'nohospodárskej pôdy v minulosti (snímka naľavo - rok 1950) a dnes (snímka napravo)	52
Obrázok 5: Kalvária	68
Obrázok 6: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou - Variant „A“	96
Obrázok 7: Koncept ÚPN obce Dvory nad Žitavou - Variant „B“	97
Obrázok 8: ÚPN sídelného útvaru Dvory nad Žitavou v znení zmien a doplnkov.....	98
 Graf 1 Výber z Retrospektívneho vývoja počtu obyvateľov obce Dvory nad Žitavou v r. 2000-2022 (stav k 31.12.)	61
Graf 2 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	62
Graf 3 Ekonomická aktivita obyvateľstva	63
Graf 4 Prognóza vývoja počtu obyvateľov	64
 Tabuľka 1: Základné údaje vymedzenia riešeného územia za rok 2022	9
Tabuľka 2: Prehľad záberov vo Variante „A“	13
Tabuľka 3: Prehľad záberov vo Variante „B“	13
Tabuľka 4: Vývoj emisií na území obce Dvory nad Žitavou od roku 2017 do roku 2021	25
Tabuľka 5 Množstvo komunálneho odpadu v obci za rok 2021	29
Tabuľka 6 Ukazovatele produkcie komunálneho odpadu za obdobie rokov 2019 - 2021.....	29
Tabuľka 7 Úroveň vytriedenosti v obci za obdobie rokov 2019 - 2022.....	29
Tabuľka 8 Prehľad environmentálnych záťaží evidovaných na území	30
Tabuľka 9: Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí podľa zákona č. 549/2007.....	31
Tabuľka 10: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (°C), stanica Hurbanovo.....	36
Tabuľka 11: Mesačné a ročné úhrny atmosférických zrážok (mm), stanica Hurbanovo.....	37
Tabuľka 12: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov pol'nohospodárskej pôdy v obci Dvory nad Žitavou a ich percentuálne zastúpenie k 31. 12. 2022	47
Tabuľka 13: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov nepoľnohospodárskej pôdy v obci Dvory nad Žitavou a ich percentuálne zastúpenie k 31. 12. 2022	47
Tabuľka 14: Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy	56
Tabuľka 15: Vývoj počtu obyvateľov v okrese Nové Zámky a v obci Dvory nad Žitavou v r. 1970-2021 (sčítania obyvateľov)	60
Tabuľka 16 Veková štruktúra obyvateľstva vybraného územia v r. 2001, 2011 a 2021 (SODB, metodika EÚ).....	61
Tabuľka 17 Evidencia uchádzcačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie (mesiacov)	63
Tabuľka 18: Základný prehľad obývaných domov v obci Dvory nad Žitavou v r. 2021	64
Tabuľka 19: Navrhované prírastky bytových jednotiek (b. j.) a obyvateľov na novonavrhovaných plochách pre novú bytovú výstavbu.....	70
Tabuľka 20: Navrhované prírastky plôch zastavateľnej plochy a podlažnej plochy OV a plôch výroby a výrobných služieb.....	71
Tabuľka 21: Sumarizácia funkčného využitia – Variant „A“ a Variant „B“.....	76
Tabuľka 22: Klasifikácia vplyvov	81
Tabuľka 23: Súhrnné hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.....	81

Tabuľka 24: Súhrnné slovné hodnotenie vybraných pozitívnych a negatívnych predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.....	82
Tabuľka 25: Plochy funkčného využitia vo „A“ a „B“.....	100
Tabuľka 26: Porovnanie variantov Strategického dokumentu s nulovým variantom Správy o hodnotení SEA	102

C.XII PRÍLOHY

Správa o hodnotení strategického dokumentu, ktorým je Územný plán obce Dvory nad Žitavou v etape koncept, obsahuje tri samostatné prílohy:

C.XII.1 PRÍLOHA 1 – VŠEOBECNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

C.XII.2 PRÍLOHA 2 – VYHODNOTENIE BODOV ROZSAHU HODNOTENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

C.XII.3 PRÍLOHA 3 – VYHODNOTENIE PRIPOMIENOK K OZNÁMENIU O STRATEGICKOM DOKUMENTE

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DVORY NAD ŽITAVOU

KONCEPT

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

01/2024